

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
ianuarie 2017 (Anul IX) Nr. 95 (1/2017)

BOEM@

Live Literature

ianuarie 2017 (Anul IX) Nr. 1 (95) - 42 pagini

ISSN 20660154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

1 / 2017

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru
Redactori: Valeriu Valegvi, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Paul Sân-Petru, A.G. Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Maria Ieva, Cristina Roșu
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chișinău), Melania Cuc (Bistrița), Petru Jipa (Germania), Corina Petrescu (Satu Mare)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul **www.boema.inforapart.ro** actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro, petrerau@yahoo.com
Telefon: 0726 337376, 0740 596225
ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

- În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.
- Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Mihai Eminescu - Trecut-au anii (p.5), Virgil Costiuc (p.6), Denisa Lepădatu (p.10), Olimpiu Vladimirov (p.13), Grigore Grigore (p.16), Eugenia Rada Ioniță (p.28), Alina Marieta Ion (p.30), Florin T. Roman (p.40), Elisabeta Drăghici (p.40)

Proză: Aurica Istrate: Ursul și vițelul (p.12), Lucia Pătrașcu: Puii de cuc - 2 (p.17), Mircea Marcel Petcu: Întoarcere / Toată... a mea (p.21), Irina Neagu: Peleenii - fragment (p.23), Angela Burtea: Viața, un tort tăiat în felii neuniforme / Noiembrie (p.25), Cristian Biru: Waldorf Astoria Wall Street (p.31)

Eseu: Gheorghe Șeitan: Eminescu - inițiatul care a văzut o aură buddistă peste codrii dacici (p.3), Cristian Biru: Curs minor de metaforă - III (p.7), Maria Magdalena Balu: Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română, p. a II-a (p.38)

Cronică de carte: Tudor Palladi: Daniel Verejanu și dedesubtul metafizic al creației blagiene (p.11), Dumitru Anghel: Destine de Angela Burtea (p.14)

Note de lectură: Girel Barbu: Tradiții creștine și ritualuri populare românești (p.9), Virginia Chiriac: Vergil Matei - experiențele literare ale unui gazetar (19), Lucia Pătrașcu: Cum scăpăm de DNA de Mihai Dinu (p.20), Mihai Vintilă: Mușuroiul de speranțe de Paul Strepol (p.29)

Aforisme: Petre Rău: O mie și una de sentințe (p.18)

Meridiane: Abderrahmane Djelfaoui (Algeria): Poezie, traducere din limba franceză de Cornelia Bălan Pop (p.20)

Umor: Marius Zaharia: Tehnica loviturii de stat (p.27)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.41)

Grafică:

Coperta I: Vladimir Kush – Daisy Games
Coperta a IV-a: Pablo Picasso – Nu o Plateau de Sculpteur
Interior: grafică de Paul Sân-Petru

www.boema.inforapart.ro

Gheorghe ȘEITAN

EMINESCU - INIȚIATUL CARE A VĂZUT O AURĂ BUDDHISTĂ PESTE CODRII DACICI

Moto: *Cu gândiri și cu imagini*

Malo te sapiens hostis metuat, quam stulti cives laudent! (1) Din păcate mulți eminescologi rămân doar la nivelul laudativ și periferic al exegezei, uitând că rostul lor dintâi este să ridice piatra colbuită, cea aruncată de zidari în mijlocul drumului, să o curețe și s-o așeze în capătul unghiului. A avut Eminescu dușmani? Din moment ce se scriu cărți credibile, despre asasinarea sa, cum să nu accepți că a fost dușmănit de moarte!? Grecoteii cu nas subțire, bulgăroii cu ceafa groasă, fanfaronii liberali, de bună seamă că nu-l iubeau. Dar suprimarea lui fizică nu a venit de la găștele politice satirizate în Timpul ci de la serviciile de spionaj străine, cu concursul cozilor de topor, de pe Dâmbovița. Oare cine sunt cei ce, astăzi, îl maiucid încă odată pe Eminescu, transformându-l în cadavru și trimitându-l în debara, faptă pentru care sunt recompensați cu titluri și funcții culturale importante în stat? Prieteni, știu răspunsul dar nu vi-l spun! Was dein Feind nicht wissen soll, da sage deinem Freunde nicht! (2)

Rămân, după atâta amar de vreme și scurgeri de cerneluri înnegrind hârtia, destule enigme și fețe neluminate ale creației și biografiei eminesciene iar una dintre ele este influența înțelepciunii buddhiste asupra gândirii poetului național.

Poezia „**Rugăciunea unui dac**” a fost considerată de eminescologi ca fiind de inspirație buddhistă, încadrare mult înlesnită de faptul că Eminescu a intitulat-o mai întâi „Nirvana” - concept ce înseamnă „Stingerea” și este un final evolutiv din doctrina lui Buddha, echivalent cu mântuirea creștină. De altfel asemănările dintre buddhism și creștinism au făcut obiectul cărții unui teolog român, Nicolae Achimescu, o lucrare ce îi poate liniști pe toți creștinii români intrați în angoasă la gândul că Eminescu s-a declarat a fi de religie buddhistă.(3). Pe o astfel de urmă a mers și Zoe Dumitrescu Bușulenga când scria în 1977: „Eroul din Rugăciunea unui dac a ajuns la acea fortitudine morală care-i îngăduie să ia asupra-și toate suferințele oamenilor și să se recunoască în toate suferințele (după gândul generalizat din Ta twam asi), ca apoi să se nege pe sine și să intre în „stingerea eternă”. Dar Nirvana eminesciană se produce într-o uriașă tensiune dramatică...” (4):

*„Gonit de toată lumea prin anii mei să trec
Pân' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,*

*Căci chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o
Când ura cea mai crudă mi s-ar părea amor...
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor”*

Tensiune dramatică și chinul, răzvrătirea și indignarea ca drum spre Nirvana? Nu, dimpotrivă, durerea și blestemul te duc într-o altă direcție, opusă mântuirii care trebuie să fie un ocean de calm și senin, o înflorire, o mare pace sufletească.

Amita Bhose a sesizat anacronismul dintre ceea ce era și ceea ce se credea a fi dar s-a exprimat cu eleganță: „Totuși, caracterul ei budist este discutabil” (5) sau „Pe de altă parte, dorința „că-n orice om din lume un dușman mi se naște” e opusă spiritului buddhist, cum este opusă și pesimismului de tip schopenhauerian”. Nirvana lui Eminescu nu este decât în formă:

*Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!*

De altfel, după modificarea titlului, căci Eminescu a sesizat neconcordanța dintre titlu și conținut, aceste ultime versuri, prin substantivul „stingerea” (traducere la „nirvana”), au rămas „indicatorul fals” care i-a dirijat pe eminescologi spre un drum înfundat. Tamdiu discendum est, quamdiu vivis! (6) Nu, „**Rugăciunea unui dac**”, nu reflectă spiritul buddhist!

Mintea, mereu întrebătoare nu ne dă pace! Care să fie, oare, motorul inspirației lui Eminescu, atunci când a scris rugăciunea cea enigmatică? Iată un rebus, o hieroglifă, cum ar fi spus B.P.Hașdeu, asupra căreia merită zăbovit. Dar mai întâi să vedem ce spune Amita Bhose:

(continuare în pag. 4)

„E interesant faptul că în timp ce aproape toți eminescologii români afirmă izvoarele indiene ale gândirii eminesciene expuse în **Rugăciunea unui dac**, unui indian i se pare că sentimentele de bază ale poeziei au un izvor autohton de inspirație, la care se adaugă unele împrumuturi din filozofiile indiene”(7). Poezia, după părerea cercetătoarei indiene, exprimă amărăciunea acumulată cu anii de poet, începe ca un imn Rig-Vedic și continuă cu mai multe trepte de suferință care duc la stingerea lui Atman în Brahman, iar ceea ce rezultă este o sinteză dintre filozofia hindusă și cea buddhistă, dar în mintea sa (a lui A.Bhoshe) ea nu are caracteristicile indiene.

În parte, Bhoshe are dreptate:

*El singur zeu stăzut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii*

Gândul ne duce la Hiranya-Garbha, „Oul de Aur” în limba sanscrită, care plutea pe ape la începutul lumii, matricea cosmică. În Rig-Veda se spune: „La început s-a ivit Hiranya-Garbha; născut, a devenit stăpânul unic a tot ce există” (8). În Mahabharata se descrie cum din haosul original se alege apele ce produc focul – „scânteia” - iar din el apare Brahma spărgând ca puiul de pasăre găoacea și creând cele două jumătăți – cerul și pământul. Facem aici o paranteză pentru a arăta că mitul păsării – suflet îl găsim și astăzi în ritualul de înmormântare al românilor iar pasărea așezată pe stâlpii funerari din cimitirele din Ardeal realizează joncțiunea cu pietrele tombale descoperite la Sarmisegetuza-Regia, singurele sculpturi dacice descoperite până acum. S-a spus despre pasărea incizată de pe pietrele tombale că ar fi o lebădă aflată în zbor dar s-a omis forma ovoidă a artefactului care permite relaționarea cu mitul vedic al oului primordial. Și că tot forma de „ou spart” o are și interiorul Sanctuarului Mare Rotund, descoperit la Grădinștea de Munte și care, potrivit ultimelor cercetări în materie de istorie, ar fi cel mai probabil, Kogaionul dacic. Ne-am depărtat de subiectul nostru doar pentru a arăta că mitul Rig-Vedic, cu care se deschide **Rugăciunea unui dac**, putea fi cunoscut în Carpați pe timpul lui Decebal și în timpuri istorice proto-dacice, dar chestiunea este mult prea importantă pentru a o expedia în câteva fraze și mult prea complexă pentru spațiul rezervat prezentei teme.

Însă nu doar cratologia vedică dispune de un Unu primordial din care se nasc toate lumile văzute și nevăzute și dacă ar fi să rămânem tot în contextul dacic trebuie să spunem că la fel este concepută creația de către Hermes Trismegistus:

„Dar el, care este Unul, care nu este făcut ori născut, este totodată neînfățișat și nemanifest. Însă făcând toate lucrurile să apară, El se vedește pe sine în toate și prin toate, dar se manifestă în chip deosebit prin sau în acele lucruri în care El voiește” (9)

Zeul Hermes a fost asociat cultural cu Hestia, divinitatea feminină care i-a transmis legile lui Zalmoxis (10) și prin urmare trimiterea la daci nu este întâmplătoare. În plus, ceea ce nu s-a observat până acum, forma rotundă a sanctuarelor dacice copiază forma sanctuarului Vestei (Hestia romană), după cum spune Anna Ferrari: „Edificiul era circular și inițial pereții săi erau din trestie, imitând „vechea colibă și căminul regelui” (11)

Diversele religii sunt diferite doar în formă, în conținut

ele sunt precum diferitele poteci care duc spre aceeași culme a mântuirii. Eminescu scrie: *Dar deodat-un un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l / Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl...*

Ceea ce pentru Bhoshe apare a fi Rig-Vedic, noi îl vedem și la Hermes Trismegistus: „Căci el este în toate lucrurile. Și din această pricină are multe nume, căci el este Tatăl-Unul” (12). Atunci când o doctrină religioasă consfințește crearea lumii, inclusiv a omului având la bază principiul divin unic, mântuirea înseamnă reîntoarcerea la acel Unu primordial. Maya hindusă, desfășurarea lumii, trebuie readusă din punctul în care a plecat ceea ce este valabil și pentru gândirea egipteană hermetică: „Și disprețuind toate lucrurile materiale și nemateriale, se zoresc către acela care este Unul și Singurul” (13)

Concret, cum se realizează opera soteriologică? O întrebare și un răspuns de ordin misteric, o problemă a inițierilor de la Samotrace și Eleusis, a preoților din templele Egiptene, pe unde scribii antichității i-au plimbat pe Zalmoxis și Dekeneus. Mircea Eliade numește această transcendere a lumii fenomenale, „mersul împotriva curentului” și „inversarea” tuturor proceselor psihofiziologie, pe care noi am putea să o rezumăm prin „transcenderea dualităților”. (14) Întreaga construcție a poemului **Rugăciunea unui dac** arată că Eminescu știa acest lucru, întrucât ceea ce urmează, după introducerea cosmocratică, constă într-o succesiune de „inversări” voite, tocmai pentru a sugera topirea antinomiilor:

*Să blesteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvânteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă rădă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să măucidă,
Ș-acela între oameni devină cel întâi
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi.*

Ura și amorul, împilarea și binecuvântarea, viața și actul deucidere, a trăi în cadrul acestor dualități înseamnă să te afli în curentul samsaric, adică în suferințele existenței și doar mergând spre izvoare, a merge împotriva curentului poți să te unești cu Unul Absolut. Eminescu a cunoscut amărăciunea vieții și s-a asemuit cu un dac cuprins de amărăciuni la fel de grele, după ocuparea Daciei de către agresorii romani. Creația poetică are libertate de mișcare, de aceea se numește creație, Eminescu operează cu termeni care poate să surprindă prin alăturarea lor:

*Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!*

Așadar, „Cu moartea pre moarte călcând!” și „Învierea”. Nu sunt aceștia termeni prin excelență creștini? Nu aceasta este socotită minunea lui Isus Hristos? De altfel, sfinții părinți creștini ne învață că suferința ne este rânduită de sus spre mântuire. În timp ce, susțin ei, toate celelalte religii ne învață cum să scăpăm de suferință, religia creștină este singura care asigură mântuirea prin suferință, prin jertfă, după pilda Mântuitorului.

Astfel că Eminescu realizează prin **Rugăciunea unui dac** o admirabilă sinteză: începutul este Rig-Vedic și hermetico-alexandrin, zeitatea îmbracă și

accente creștine Christice, conținutul poartă haina antinomiilor hinduso-tantrice ce pot fi citite și în cheia lui Hermes Trismegistos, finalul este o Stingere care nu poate fi Nirvana buddhistă decât ca nume, în formă revenirea la Tatăl-Unu regăsindu-se în mai multe filozofii și înțelepciuni ale lumii precum Upanishadele, gândirea hermetică, platonismul și neoplatonismul și altele. Dincolo de toate, luată ca un tot, poezia rămâne eminesciană și unică prin faptul că pune problema teologiei dacice, pe cale intuitivă, în lipsa unor informații despre cum se rugau dacii.

S-ar crede față de cele spuse mai sus că dorim să minimalizăm proiecția budhistă asupra operei și vieții lui Eminescu. Nimic mai neadevărat. Așa cum s-a arătat, Glosă este poezia cea mai budhistă dintre toate. „Eu sunt buddhist” scrie Eminescu în manuscrisele sale. El a văzut încă de atunci ceea ce nici astăzi, după atâta surplus de informație, istoricii noștri refuză să vadă: legătura spirituală (și chiar naturală) dintre Carpați și Himalaya, explicabilă prin roirea arienilor din spațiul matcă carpato-dunărean. „Totul trebuie dacizat!” este deviza scrisă, lăsată de Eminescu în manuscrisele sale, dacismul fiind firea cea mai profundă și cea mai adevărată a strămoșilor românilor. Doar prin daci suntem unici în lume!

Tempora mutantur et nos mutamur in ilis! (15) Va veni o vreme când se va recunoaște confluența dintre moșismul getic al lui Zalmoxis și budhismul indian. Rămân destule tezaure traco-geto-dacice neinterpretate în ceea ce privește torentica, toponimia păstrează destule mistere, etno-istoria ca disciplină în România este aproape necunoscută. Un corpus de cântece bătrânești, înrudit cu cel al colindelor, ce a fost salvat prin culegere de la dispariția fizică, ar trebui să fie cercetat cu pricepere pentru a-i salva și esența. Stupina din balada Toma Alimoș este stupa budhistă; regiunea ardeleană Bihor nu face decât să copieze țara de baștină a lui Budha, numită în India Biharya; recent, într-un articol apărut în revistele de cultură dacică, s-a stabilit că Bodogaia, un sat românesc din așa-zisul Ținut Secuiesc, supus unei maghiarizări forțate, este un toponim geamăn cu Bodhi-Gaya - locul din India unde Buddha a cunoscut iluminarea. Au ajuns misionarii lui Ashoka până în Dacia? Ori moșismul getic al lui Zalmoxis se exprima prin aceeași termeni ca și budhismul? Care este adevărata origine a bogomililor? De ce românii cară apă la mormintele de familie? De ce a existat o perioadă din istoria Daciei în care s-a practicat doar incinerarea? Uneori este mai important să formulezi o întrebare decât să-i dai răspunsul. Pentru noi este destul de clar că budhismul lui Eminescu vine din faptul că poetul național a fost și un istoric inițiat, fapt ce trebuie corect înțeles și aprofundat. (16)

Ca și Lunii, plutind pe mișcătoarele singurătăți, creației eminesciene îi rămâne mereu o față ascunsă, ceea ce te atrage și mai mult să o cercetezi cu scopul de a o înțelege și a-i extrage frumuseți nebănuite.

Note

1. Livius, 22, 39, 20: *Prefer să se teamă de tine un dușman inteligent, decât să te laude niște proști.*

2. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 43: *Ce nu trebuie să știe dușmanul tău, nu spune prietenului*

3. Nicolae Achimescu, *Budism și creștinism*, Ed. Tehnopress, Iași.

4. Zoe Dumitrescu Bușulenga, *prefață la culegerea - Eminescu, Poezii*, Ed. Minerva, 1977, pg. XXXIV

5. Amita Bhose, *Eminescu, Mihai Dascăl Editor, București, 2001, pg. 82. Tuturor celor ce vor să înțeleagă pe larg înțelepciunea buddhistă le recomandăm cărțile lui Osho, un mare înțelept indian care, după ce a studiat toate religiile lumii, afirmă că religia buddhistă este cea mai frumoasă .*

6. *Cât timp trăim, să învățăm!*

7. Amita Bhose, *op. cit.*

8. *Rig-Veda, X, 121, după John Grimes, Dicționar de filozofie indiană, Ed. Humanitas, 1999. Utilă pentru cititorii care vor să aprofundeze problema este Filozofia Upanishadelor a lui Paul Deussen, Ed. Tehnică 1994, pg. 136, 140, 141, 179, 181.*

9. *Hermes Trismegistus, Corpus Hermeticum, Ed. Herald, pg. 51-52*

10. *Diodor din Sicilia, Biblioteca istorică, I, 94*

11. *Anna Ferrari, Dicționar de mitologie greacă și romană, Ed. Polirom, 2003, pg. 871.*

12. *Hermes Trismegistus, op. cit. pg. 54*

13. *Ibd. pg. 99*

14. *Mircea Eliade, Yoga. Nemurire și liberate, Ed. Humanitas, 1993, pg. 229-230*

15. *Timpurile se schimbă și noi odată cu ele*

16. *A se vedea Dan Ion Predoiu, Eminescu istoric, prețuit de Nicolae Iorga, Ed. Muzeului literaturii române, 2007*

Mihai EMINESCU

Trecut-au anii...

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și niciodată n-or să vie iară,
Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,
Abia-nțelese, pline de-nțelesuri -
Cu-a tale umbre azi în van mă-mpesuri,
O, ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o, suflet, ca din nou să tremuri
Cu mâna mea în van pe liră lunec;

Pierdut e totu-n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec!

Virgil COSTIUC

Bătălii dinainte pierdute

În loc de dragoste mi-a dat
o sabie de pe perete
să afle dacă fierul îmi vorbește
și cutremurat de ce-o să simt
s-o lepăd negreșit din mână;
poate din acest motiv
camera plutea-n singurătate.
În centrul ei de greutate
îmi cădea tot trupul
forjată să apere iubirea
încet i-a ruginit tăișul.
O pendulam până-n podea
învolverând perdeaua din fereastră
amintind de un erou pe cal
într-un cărămiziu amurg
topindu-se în stepă.
Tăind o cameră în două
iubirea întârzie să vină
o, te-aș ciobi dacă nevolnic
de greutate sabia îmi va cade,
până și tatăl ei un cavalerist hirsut
a agățat-o de perete, deasupra unui pat
în care a și murit
ura! undeva-n delir
sărutându-i trupul și mozolindu-i sânii
sublim
împiedicat de sabia din mână

Obosit de atâta vânturat prin aer
i-am oferit-o cu mânerul înainte
la fel să mă iubească.

***

Se introduce un nit de oțel
prin cele două găuri și se lipesc

două table la un vapor
iar pentru a se verifica
că nu se vor desprinde
când vaporul va lovi un ghețar
se lipește o monedă de nit
și se bate în el
dacă moneda se mișcă
înseamnă că de acel naufragiu
nu se face vinovat
căpitanul sau marinarul de veghe
fochiștii murdari de cărbune
sau orchestra intonând ultimul vals
ci doar ce-l care privește
dintr-o altă lume

***

Pruncul
suge din sânul rănit
sânge cu lapte
de pe rafturi cad
până în mijlocul cercului
tablouri cu fețe distorsionate
Într-un șuvoi de durere
bătrânul din Olint se vaită – mor
Rămâi așa îi strigă pictorul
mai am un pic și-ți voi picta
durerea ce va deveni artă.
Un zeu încremenit
în clipa lui de veșnicie

***

Pe sub gardul cimitirului
jucau oase
o femeie gravidă trecea
ca un uriaș pachebot
spintecând umbra
ramurilor de cireș
fătul din pântec a întins o mână
și a dat un țipăt
atunci un nemuritor
a tras creanga cu fructe
până ce s-au auzit
plescăind, simbolic, două guri

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă - III

Dacă vrei să enervezi un scriitor, întreabă-l ce gen scrie. Pur și simplu îl pui pe gânduri. Genul literar este ca un criteriu din mâna unui țăran care cumpără ouă. Când bagă țăranul oul în criteriu, dacă oul intră e bun, dacă nu, este un ou problemă. Imaginați-vă un insectar în care este prinsă o libelulă într-un bold. Libelula ca o metaforă a zborului și a libertății este opera literară, insectarul este genul literar, adică un loc în care opera este prinsă și ucisă. Genul literar din punctul meu de vedere este un cimitir al operelor literare. Profesorii care folosesc teoria genurilor se comportă ca niște savanți care explică în jurul unui animal, cum manâncă, cum își caută hrana, cum apare în lume, dar numai după ce animalul este prins, omorât și împăiat. Eu o să-mi aleg metaforele mele din toate formele literare posibile, din poezie, roman, dramă, comedie, anti piesă... nu mă interesează forma literară în sine, pentru că oricare ar fi ea, dacă este artă literară, ascunde o poezie, o formă de existență a poetului. Poate asta e cea mai importantă trăsătură a metaforei, cel mai important atribut - metafora este vie, este întâlnire, sentiment estetic, memorie, plăcere, șoc, atracție, fascinație, uimire, obsesie a imposibilului. Să presupunem că mă plimb într-un oraș liric cum este orașul lui Matei Vișniec, un oraș în care timpul, tot timpul durează maxim o secundă. Pe planeta Pământ timpul are deja peste 2000 de ani după nașterea lui Isus, iar în orașul liric timpul are numai o singură secundă, tot timpul care ar putea exista și care a existat vreodată și în acea secundă vezi o femeie la o fereastră. Știi că această femeie este o plămăuire inefabilă a imaginarului, este doar o metaforă, dar tu, dacă ești un artist, e posibil să te îndrăgostești de ea ca și cum ai putea iubi o femeie din imaginație, o femeie care nu a existat și nu va exista niciodată. Nicholas Boileau în "Art poetique", o artă poetică incredibil de actuală deși a fost scrisă pe vremea "Celor trei mușchetari" îi numește pe toți poeții, indiferent ce scriu sonete, fabule, elegii sau tragedii pentru că toți autorii foloseau versul chiar și în lucrări didactice. Este un motiv, dar un alt motiv ca o contiguitate naturală ar putea fi faptul că scriitorii sunt ca niște copaci cu rădăcinile în poezie, în metaforă. Vreau să insist foarte puțin asupra acestei arte poetice, despre care s-a spus pe nedrept c-ar fi profesiunea de credință a publicului aristocrat. Boileau a fost modern la timpul lui și a reușit să realizeze o perlă a poeziei didactice care strălucește însă pentru cei care cunosc bine literatura secolului al XVII-lea. Este foarte citat, dar nu cred că i-a citit cineva cânturile din "L'art poétique" din plăcere. Mie mi-a plăcut acest text, scris într-o limbă franceză impecabilă, chiar dacă au trecut câteva sute de ani peste el, este un text limpede ca apa unui izvor de pădure, o lecție transparentă de metaforă. Prima regulă de aur este să fii tu însuși. Pentru ce să imiți pe cineva? E ca și cum ai imita un mort, muntele artei e plin de mortăciuni. Mai bine fii tu însuși. "De morts et de mourants sont mointagnes plaintines/ Prénez mieux votre ton. Soyez simple sans art." Decât o artă care te face o mortăciune, mai bine scrie fără artă și fii tu însuși. A doua regulă e să nu te grăbești, înainte ca fructul metaforei să te consume. Lasă inspirația să te ardă până nu mai rămâne nimic din tine. După ce ai ars tot și ai devenit scrum, poți începe să scrii. "N'allez pas sur des vers sans fruit

vous consumer/ Ni prendre pour génie un amour de rimer." Stilul nu trebuie să meargă la întâmplare ca orbul și nu mai confundați obscurantismul și dezordinea cu efectele de artă. Nu fi strident, nu scoate trompeta într-o elegie. Decât să scrii despre o mulțime de locuri, despre o gramadă de personaje din care nu înțelegem nimic, mai bine scrie despre unul singur și concentrează-te pe o singură zi și un singur loc pe care putem să le înțelegem. Un scriitor talentat cu minimum de mijloace, într-o singură zi poate să închidă vremuri. "Le sujet n'est jamais assez tôt expliqué/ Que le lieu de la scène y soit fixe et marqué/ Un rimeur sans péril, delà les Pyrénées/ Sur la scène, en un jour, renferme les années... Nous voulons qu'avec l'art l'action se ménage/ qu'un lieu, qu'en jour, un seul fait accompli/ Tienne jusqu'a la fin le théâtre rempli". Ferește-te de vulgarități, de excese, mai bine prezintă un univers credibil și lasă burlescul și versurile vagabonde pentru pomanagii de la Pont Neuf și pentru mascarada lacheilor. Scrie pentru artă, pentru glorie, nu te murdări pentru o para chioară. Dă un personaj natural, închegat în jurul unui caracter, oricare ar fi acesta, exemplar, dar strălucitor în valoare și magnific în virtuți, un personaj care se manifestă eroic și în defecte, dar ai grijă să nu-ți iubești personajele prea tare pentru că toate vor semăna cu tine. "Souvent, sans y penser, un écrivain qui s'aime/ forme tous ses héros semblables a soi même". Chiar dacă tratezi un subiect vulgar, fă-o cu artă, cu o simplă mișcare de penel, cu o tușă delicată un pictor face oribilul agreabil. "D'un pinceau délicat l'artifice agréable/ du plus affreux objet fait un objet aimable". Fii aspru cu tine și lucrează-ți textul până la transparentă pentru că întotdeauna un prost găsește alt prost să-l admire. Iar dacă ai talent ca zidar, mai bine fii zidar decât un scriitor jalnic. "Soyez plutôt maçon, si s'est votre talent/ ouvrier estimé dans un art nécessaire, / Qu'écrivain du commun et poète vulgaire". În această artă poetică găsesc toată estetica modernă, cea de avangardă, poetica simbolistă bazată pe estetica urâtului, arta pentru arta romantică opunându-se artelor necesare sau utile, poetica minimalistă - cu un minimum de mijloace artistice desfașoară o lume complexă, elemente de estetică realistă - nu plămăie creaturi de peșteră pentru bâlciuri și spectacole de slugi, creează niște personaje corectând caractere așa cum se întâmplă în realitate și fii obiectiv, nu te iubi prea tare nici pe tine, nici propriile personaje care trebuie să fie diferite între ele, dar mai ales diferite de tine. Toate aceste principii estetice se țin minte mai bine pentru c-au fost comunicate în versuri. Versul vine și din tradiția oralității, fiind un important instrument de memorie, pentru că faptele pur și simplu depășeau memoria fizică și pentru că trebuia respectată o ordine s-a apelat la vers. Datorită versului, s-au reținut opere monumentale precum "Iliada" și "Odiseea". Amintirea aceasta, moștenirea versului este foarte importantă, pentru că în realitate o simplă frază dintr-un roman sau dintr-o piesă dramatică are un caracter muzical, vine de fapt în recepție ca un vers îmbrăcat într-o mantie sonoră,

(continuare în pag. 8)

vine ca o metaforă a unei armonii pierdute. De aceea primele fraze ale unui roman au o densitate poetică neobișnuită, sunt cele mai sensibile dar și cel mai greu de realizat. Să presupunem că vizionăm o piesă de teatru a lui Eugen Ionescu și-l ascultăm pe domnul Martin care parcă o cunoaște pe doamna Martin de undeva, despre care află că de fapt a venit cu același tren, locuiesc pe aceeași stradă, în același oraș, în aceeași casă și sunt soț și soție, când de fapt nu sunt. De fiecare dată când află ceva, domnul Martin exclamă: "Ce ciudat, ce bizar, ce coincidentă!" aproape muzical, ca și cum am asista la o secvență de operă, ca și cum personajul ar cânta ca un bariton, punctând ritmic conținutul operei. Orice frază aș lua din începutul oricărui roman clasic sau modern, tradițional sau de avangardă, fraza e ca un diapazon care caută o frecvență și orice banalitate s-ar enunța, ea este acolo ca o metaforă a unei armonii interioare actului de creație, o metaforă a unei ordini pe care în sfârșit autorul a găsit-o și poate să ne-o spună și nouă. Când spun asta mă gândesc la începutul romanului "Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război" care începe, cam așa, din câte imi amintesc - iubeam o femeie pe care o cunoașteam din facultate. Ne-am cunoscut și am rămas împreună după lungi plimbări prin amfiteatre, biblioteci... Am primit o moștenire și dintr-o dată viața noastră s-a schimbat. Îi studiam fiecare gest, fiecare nuanță a rochiei, îi spionam prietenele și făceam din toate acestea niște calcule insolubile pentru că bănuiam că mă înșeală. Sufeream cumplit și această suferință se hrănea din propria substanță. Bine, poate fraza lui Camil Petrescu nu este identică cu amintirea mea despre fraza lui, în esență fraza lui este armonioasă ca un vers. Niciun cuvânt nu este întâmplător în textul lui care are o structură diamantină, o structură de cristal asemenea unui poem al angoasei. Nu cunosc un poem existențialist de dragoste mai reușit ca acest început de roman.

Eu nu am găsit metaforele care mi-au hrănit imaginația de-a lungul timpului exclusiv în poezie, ele sunt în toate genurile literare, dar acum când încerc să mi le aduc aminte în așa fel încât fiecare să găsească un atribut al metaforei, adică o problemă de receptare, îmi dau seama că toate textele au fost mai degrabă paginile unei cărți de poezii.

Dacă ar exista astfel de atribute ale metaforei, atribute ca niște ferestre prin care am putea privi înlăuntrul obiectelor pentru a le înțelege mai bine, unul important ar trebui să fie ludicul, copilăria fiind anotimpul metaforic al ființei umane. Dacă ludicul la rândul lui ar fi o categorie estetică i-aș aminti în mulțimea operelor literare la întâmplare pe Antoine Saint Exupery, Pablo Neruda și Ion Creangă în care ordine vrei dumneavoastră. Când spui copil te gândești la "Micul prinț", o carte stranie, incredibil de populară și iubită. Cartea debutează cu metafora pălăriei care de fapt este un șarpe boa care a înghițit un elefant. Copilul arată părinților desenul și aceștia ridică din umeri pentru că ei văd ceva comun, o simplă pălărie. Puștiul reușește să picteze invizibilul, adică exact ceea ce trebuie să facă orice pictor, să exprime inexprimabilul, dar părinții fiind adulți și uitând starea copilăriei, neavând viziune, pur și simplu nu reușesc să vadă un tablou adevărat, și astfel, din ignoranță pun capat unei cariere de pictor exact la șase ani.

Pablo Neruda vine în poezie cu metafore interogative, întrebări metafizice, metafore ale cunoașterii în stare pură, orice copil fiind un vulcan de întrebări despre lume care uneori îi pun în dificultate și pe filozofi. "Cartea întrebărilor",

Boem@ (95) 1/2017

"El libro de las preguntas" scrisă doar cu câteva luni înainte de a muri în septembrie 1973 conține 316 de întrebări în 74 de poeme, întrebări la care nu se poate răspunde rațional. Asemenea koanului zen ele sunt niște meditații paradoxale în care mintea adultului cade ca într-o capcană. "Porque los inmensos aviones/ no se pasean con sus hijos"? "De ce imensele avioane nu trec pe cer alături de copiii lor?" Imaginați-vă avioanele comerciale trecând pe cer, urmate de avioane mai mici, drăguțe ca niște copilași, doar la o simplă trecere întreg cerul se transformă într-un teren de joacă. Am vedea avioane micuțe dându-se pe toboganuri de nori sub supravegherea avioanelor transatlantice.

"If all rivers are sweet/ where does the sea get its salt?" Dacă toate râurile sunt dulci, atunci marea de unde-și ia sarea? Pablo Neruda dovedește că imaginația nu se predă niciodată. După ce-a experimentat aproape toate școlile de poezie, după ce a încercat toate stilurile, testamentul său poetic se întoarce la copilărie cu întrebări simple despre natura lucrurilor.

Ludic este prin excelență Ion Creangă, un scriitor greu de clasificat și greu de interpretat. Proza lui ridică probleme de receptare masive mai ales și datorită faptului că publicul lui nu este nicidecum un public simplu, ci un public intelectual. Sadoveanu obișnuia să colinde Moldova ca un simplu căruțaș, citind pe la șezători fragmente din opera lui Eminescu și fragmente din opera lui Creangă, a observat că țărani, firi simple, îl preferă pe Eminescu și mai puțin pe Ion Creangă care era un țaran ca și ei. Proza lui Creangă nu este pentru țărani. Mai degrabă se găsește epică în "Luceafărul" decât în proza "Amintiri din copilărie" care nu povestește nimic de fapt, niște banalități ca furtul dintr-un cireș, secvențe de la școală, o zi la scăldat etc. De aceea mie mi se pare modern Creangă fără să caut paradoxuri deschise, îți trebuie talent să faci dintr-o istorie a nimicului un lucru interesant. Eu am fost influențat de indicii vitezei din fraza lui Creangă. De exemplu metafora "rămasului bun de la călcăie", m-a impresionat în sensul că mi-a deschis o viziune nouă asupra spațiului narativ. Imaginați-vă un personaj ale cărui călcăie rămân în urmă când o ia la fugă, trebuie să ai o viteză fantastică să-ți rămână călcăiele în urmă ca doi porumbei și tu să le faci cu mâna rămas bun. Îți trebuie o viteză care să depășească timpul. Trebuie să fii un personaj neobișnuit, o creatură fantastică exact ceea ce este și Nică, un erou de poveste, un Făt-frumos. Caracterul fantastic și universalitatea personajelor, subiectivitatea profundă a autorului care-și plămăiește personajele în așa fel, încât toate seamănă între ele și mai ales cu autorul, caracterul histrionic, felul în care autorul interpretează fiecare personaj ca un actor medieval care mânuiește câte-o păpușă în fiecare mână și-și schimbă vocea când mai gros când mai subțire, depinde pe cine interpretează, fondul paremiologic, caracterul dramatic sunt consecințe ale oralității și datorită acestui lucru Creangă poate fi comparat cu Cervantes, Chaucer sau Boccaccio care au scris primele nu-vele culte ale lumii. Eu recunosc că am scris o nuvelă

(continuare în pag. 9)

inspirat de Ion Creangă. În nuvela mea am un personaj care aleargă după Fata în Alb, când o vede pur și simplu tâșnește spre ea, dar, în mod tragic după colț strada se transformă în podea și casele din jur în pereți și mereu eroul meu în loc să-și găsească iubirea se trezește ba într-un cabinet medical, ba într-o secție de poliție, ba într-o gură de metrou în care toți oamenii au capete de porc și el devine în mod natural suspect. E posibil să nu găsiți nicio legătură între proza mea și proza lui Creangă, dar pe mine m-a inspirat viteza personajului și felul în care această viteză modifică spațiul. În nuvela mea alergarea e aproape un salt după o Fată în Alb care poate fi o iluzie, să te arunci într-o iluzie ca și cum ai face un salt în plin, într-o piatră. Exact așa l-am văzut eu pe Nică, fugind atât de tare, ca o rachetă, ca un fulger, astfel încât în mod firesc spațiul se modifică. Teoretic când se discută despre Ion Creangă, se discută ca și cum s-ar vorbi despre un scriitor clasat, despre care s-a scris atât de mult, încât nu se mai poate spune nimic, un clasic al literaturii române care a avut norocul prieteniei cu Mihai Eminescu care l-a introdus la Junimea. Este un scriitor subiectiv care creează personaje de hârtie, bidimensionale, simple, fără profunzime, fără rafinament de caracter și în mod natural locul lui ar fi undeva în tradiția prozei românești. Modernitatea în proză este văzută ca o revenire la stilul teoretic și contemplativ de a povesti de la începuturile literaturii universale de pe vremea "Iliadei" și "Odiseei", iar obiectiv este scriitorul care se detașează de personajele sale, lăsându-le să evolueze singure, mișcate de o cauzalitate interioară, de forțele intestinale. Modernitatea este văzută în roman ca pe o moarte a autorului, dar autorul a mai murit o dată la începuturile literaturii. Homer scria la fel. El evocă faptele de arme ale lui Ahile în introducere, apoi are o atitudine strict contemplativă, teoretică asupra războiului. Să ne imaginăm scrierea lui Ion Creangă subiectivă ca pe o țesătură în care avem un strat subiectiv care descrie personaje aidoma autorului, niște personaje din aceeași substanță cu autorul care trăiesc ca într-un paradis pentru că în Humulești nu se întâmplă nimic grav, niciun personaj nu pățește nimic ca și când în acest spațiu moartea nu e posibilă nici măcar conceptual. Dacă peste acest strat impregnat de nostalgia autorului pentru un paradis pierdut am presăra niște documente reci, oficiale, administrative cum ar fi un act de vânzare-cumpărare, un catalog de clasă, un contract sau o moștenire, această proză subiectivă a lui Creangă ar fi avut avantajul net al modernității pe care-l păstrează în structura de profunzime ca o potență. Am fi avut același caz ca în "Patul lui Procust" de Camil Petrescu, un roman în care naratorul se exprimă la persoana I, este subiectiv dar subiectivitatea se transformă într-o deltă cu sute de canale, zeci de documente istorice, scrisori ale personajelor, recenzii de teatru, articolele polemice ale ziaristului Ladima, poeziile lui publicate, astfel încât un roman psihologic modern considerat subiectiv ca stil de narațiune devine însuși mai obiectiv decât un roman obiectiv cum e "Ion" de Liviu Rebreanu în care naratorul doar înregistrează sec evenimentele, cum ar spune Nicolae Iorga ca un jandarm care notează ceea ce s-a întâmplat în sectorul său ca într-un proces verbal.

(va urma)

Girel BARBU

Tradiții creștine și ritualuri populare românești -un manual de ritualuri creștine-

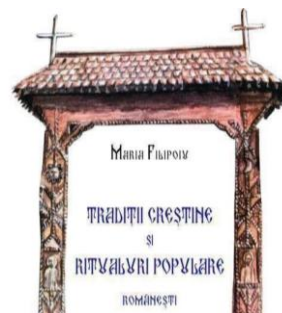
Pentru a comite o carte despre datinile și obiceiurile tradiționale românești în versuri, trebuie să îndeplinești, musai, două condiții esențiale: să ai cunoștințe temeinice despre folclor și să fi un bun versificator.

Maria Filipoiu, o spun fără putință de tăgadă că dispune de cele două criterii. Născută și crescută în partea de nord a județului Buzău, în satul Văvălucile, cocoțat pe pieptul Munților Buzăului, în apropierea celebrelor așezări rupestre de la Aluniș-Nucu (Bozioru)-Ruginoasa, denumit „Ținutul legendar **Țara Luanei**”, nu numai că are cunoștințe despre tradițiile creștine și ritualurile populare, dar le-a și studiat și iată cum le transpune în versuri, adevărate poezii. Cartea domniei sale pe care mi-a promis-o când ne-am întâlnit prima oară la Ziua Comunei Bozioru, cu prilejul unor ample manifestări culturale, unde și-a lansat mai multe cărți, se vrea și reușește să fie „**un adevărat manual de ritualuri creștine românești**”.

Conștientă că valorile populare din lada de zestre a românismului sunt nu de ieri și de azi amenințate cu deteriorarea și implicit cu dispariția totală a lor datorită secularizării care ia amploare an de an în lumea în care trăim, Maria Filipoiu adună în paginile cărții „**Tradiții creștine și ritualuri populare românești**”, o parte din multitudinea de obiceiuri și datini, descriindu-le și deznodându-le semnificațiile, trecându-le prin filtrul filonului poetic de care dispune. Puțini din cei înzestrați de Divinitate cu har pentru poezie se apleacă asupra unor chestiuni culturale cu rădăcini adânci în trecutul poporului român, numesc aici folclorul, așa cum o face Maria Filipoiu. Prin această carte, dar și prin celelalte, ca de altfel prin tot ce face ca artist al cuvântului, Maria Filipoiu se dovedește a fi un bun român cu simț patriotic.

Poemele, așa cum sunt definite pe pagina de gardă a cărții, sunt de fapt poezii cuminți, fără prețiozități lingvistice, fără schimonosiri ale cuvintelor, așa cum îi stă bine unei lucrări de acest gen. Pe mine mă bucură faptul că am avut onoarea să descopăr în „vecina de la Văvăluci”, un poet cu sensibilitate, dar și cu o mare putere de dăruire în a valorifica într-un mod plăcut niște lucruri pe cale de dispariție.

Recomand cu plăcere această carte tuturor celor care mai păstrează în ființa lor o picătură de românism pur.

Denisa LEPĂDATU

inegalabila mea naștere

inegalabila mea naștere
și-a lăsat umbra în grija ursitoarelor
profitând că mama era ocupată
să m-așeze într-unul din anii vieții ei
s-a gândit atunci că pot avea o soră geamănă
poezia
și-am crescut dimpreună cu ea
neștiind că în certificatul de naștere
ea e cea mai mare

după atâția ani
ne cunoaștem atât de bine defectele
și dormim împreună
încolăcindu-ne brațele metaforizate
fără să ne pese
unde se sfârșește adolescența noastră
când nu mai respir
mă-ntoarce pe-o parte și pe alta
trăgând versurile de pe mine
versuri ce-mi țin de cald
când întunericul nu m-așteaptă
să mă ascund în pereții colorați
fără rost

în fiecare zi

în fiecare zi ne-ntrecem cu solstițiul
grăbit să alunge păsările călătoare
dimpreună cu gândurile perechi
dilatând unghiurile cuburilor
imperfecte

pornim din laturi opuse
zărindu-ne umbra în oglinzile
așezate strategic
ascundem orice fir de respirație
ce se scurge pe lângă
buzele strânse

teama nu mai are putere
să muște din noi
strivește-ntre dinți sâmburi de poeme
mai mici decât noi
și-așteaptă sfârșitul promis
într-o prefață căzută
pe verticală

ridicăm la pătrat
dimensiunile ce ni se-agață de picioare
calculând volumul
speranțelor trimise în plicuri nesigilate

fiecare vrea să câștige
dar noi știm că
sfârșitul va fi
de fiecare dată același

joacă

trec anotimpurile unul pe lângă altul
fără să se atingă
așază în treacăt
cuiburi de păsări numerotate în joacă
ciripitul autostrăzilor
le trezesc visele adormite în intersecții
pui de lăcuste se-agață de cerul meu
făcându-l să-nghită tot mai greu
vorbele ce ies de pe hornuri

nu-mi mai iau de multă vreme notițe
memorez fără să mai folosesc
punctul sau virgula
și în orele mele de joacă
le separ măsurându-mi puterile
cu cifrele mai copilăroase decât duminicile
necuprinse-n orar

întrebări

copilăria mea are gust de
toamnă
am renunțat la construcții
din lego
de la o vreme
prefer să îmbin laturile
umane fără indicații
mai probez din când în când
botoșei
pe care e întipărită data
nașterii mele și mă-ntreb
câte poeme s-au dilatat
câlcând apăsat peste adjectivele
cu trupuri veștejite
în urma lor rămânând
albul paginilor
netipărite încă

ridică-ți fruntea

ninsorile nu acoperă sărăcia din suflete
chiar dacă privirea lor albă
răscolește pustiul din tine
ridică-ți fruntea omule
și lasă îngerii să ți-o mângâie
până când inocența din tine
va vrea să reverse-ntro clipă
zâmbete cearnă fanatic
lacrimi transformate în vată de zahăr
pe străzi s-alunece sănii
trase de fulgi de zăpadă
lasă uitarea s-alunge urâtul
pulsul iubirii să-l ții între palme
creadă ce-or vrea ploaia și vântul
iarna aceasta nu-i unică-n
an

Tudor PALLADI

Daniel Verejanu și dedesubtul metafizic al creației blagiene

*De la viață să nu aștepti nimic, dimpotrivă, tu trebuie să-i dai totul.
Numai așa vei fi scutit de deziluzii și te poți bucura de tine, de lupta,
de independența și de puterea ta creatoare.*

Lucian Blaga

Surpriza metafizică pe care ne-o face tânărul cercetător literar Daniel Verejanu, prin insolitul volum *Lucian Blaga - puterea creatoare ca putere absolută* (2016), este una de bun augur, de mult așteptată, dacă nu revoluționar-novatoare sub mai multe aspecte în spațiul nostru și nu numai.

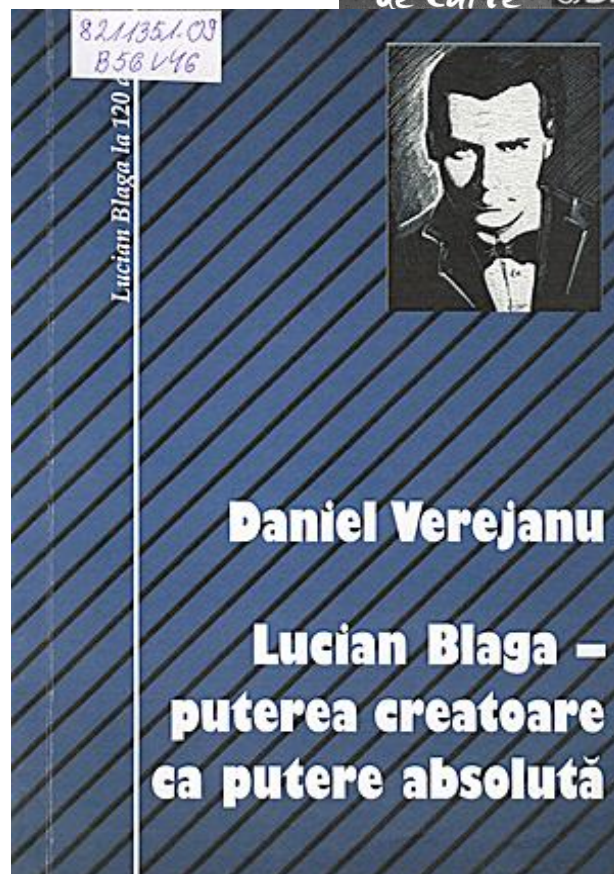
Stilistic și ideatic, modul său de interpretare, academico-științific este unul apropiat de cel consacrat al Dlui acad. M. Cimpoi (îmbinând eseul cu studiul, vezi în acest sens volumul Domniei Sale *Lucian Blaga. Paradisiacul. Lucifericul. Mioriticul*, 2012), dând disociației o ținută sobră și convingătoare, evocator-meditativă și respectând rigorile metafizice ale universului artistic analizat.

Viziunile noi asupra fenomenului blagian interior întotdeauna vor fi un pas înainte în cadrul cercetărilor consacrate unor atare domenii ale cunoașterii în care **clasicul modern** de la Lančrăm a făcut epocă din orice racursiu. Mai mult, Lucian Blaga a fost un Creator fenomenal nu numai în poezie și teatru, în cultură și "filosofie", dar și în alte domenii interdisciplinare.

Încercarea lui Daniel Verejanu este eminentă o provocare, potențialul critic al autorului anunțându-se unul destul de relevant, de temeinic, aprofundat în dedesubtul metafizic al creației blagiene deschise celor mai îndrăznețe/temerare interpretări și analize multiaspectuale și originale ale timpului.

Marcat așadar prin destin de necesitatea interioară de a cunoaște viața și opera literară a marelui înaintaș (el merge la vârsta de 12 ani la Casa-muzeu „Lucian Blaga”, studiază apoi la liceul ce-i poartă numele autorului îndrăgii și în sfârșit grație Providenței ca doctorand i se propune să elaboreze o teză de doctor – *Opera lirică și filosofică a lui Lucian Blaga în perioada activității diplomatice...*), Daniel Verejanu se aprofundează în creația blagiană întru a-l "recrea" pe însuși autorul creației sale din interior. Este indubitabil ceva mai mult decât neîntâmplător, de vreme ce însuși Maestrul și filosoful culturii dl. M. Cimpoi îi face atare propunere în scopul indirect firește de a-i descoperi novicelui vocația exegetică, modul de înțelegere și de interpretare a creației fenomenologice și criptice, metafizice blagiene.

Conducătorul n-a dat greș, din contră, a demonstrat evident o mare intuiție, văzând în tânărul cercetător o speranță a noilor generații de analiști. Prefața socratică la volumul tânărului exeget, *Existența creatoare*, semnată de distinsul nostru acad. M. Cimpoi, de formație călinescian-enciclopedică, relevă talentul lui Daniel Verejanu fără înconjur: "Exegetul surprinde o uimitoare *putere creatoare* de care a dat dovadă Lucian Blaga în toate momentele aflării sale în străinătate, în afara României Unite. Toate etapele formării sale au stat la temelie edificiului care e chiar destinul pe care poetul și filosoful a știut să și-l înalțe într-un stil deosebit, sub protecția *corolei de lumină*". Mai

mult, argumentele academicianului sunt de ordin literar, științific și nu numai exegetic: "Motivarea adusă de Daniel Verejanu și într-o comunicare științifică ținută la Sebeș, la Lančrăm, se sprijină pe constatarea că *omul de cultură* Blaga se „construiește” pe intuirea procesului de creație ca proces al *puterii creatoare*; la Blaga aceasta apare ca *putere absolută*".

Conducătorul doctorandului nu se limitează doar la argumentele citate, aducând în această ordine de idei și altele, privind aspectul insolit al cercetărilor danielverejaniene: "Un punct de vedere original ni se propune pentru înțelegerea funcției gnoseologice a metaforei, aceasta mijlocind comunicarea dintre conștient și inconștient. Motivarea adusă de Daniel Verejanu constă în faptul observat că anume la adâncimile sufletului omenesc „se produce comunicarea dintre conștient și inconștient, comunicarea metafizică, comunicarea transcendentă”. Anume la aceste adâncimi, continuă el, se găsesc cele mai cristaline și profunde izvoare spirituale – *metaforele blagiene*. Aici ele se adună spre a se naște sub bolta înaltă a transcendentului. Având rădăcinile coborâte până la aceste izvoare ale memoriei colective, în toată opera blagiană nu vom găsi nicio clipă în care *existența creatoare* să-și permită o "jertfă de sine". Existența creatoare își impune țelul, își trasează calea, își caută rădăcinile pentru a-și asigura trăinicia, temeinicia, într-un cuvânt – adâncimile conștiinței". De reținut accentuarea principială și fundamentală a Dlui acad. M. Cimpoi, nu în ultimul rând, că "cercetarea" doctorandului/exegetului Daniel Verejanu "se remarcă prin soliditatea documentării, analiza aplicată, prin punerea în evidență a consonanței operei

(continuare în pag. 30)

Aurica ISTRATE

URSUL ȘI VIȚELUL

Moldoveanul. Primește tot ce îi este sortit, resemnat, răzvrătindu-se doar pe dinăuntru. Stă aplecat peste ogorul lui, în brazdă își adăpostește hrana, speranța, visele. Când, mânios, Cel de Sus i le spulberă, se întoarce în sine, le caută din nou, le găsește, își pune nădejdea în iertarea divină și iar se apleacă peste brazdă...

De trei ori a brăzdat și însămânțat tata ogorul în anul acela. Toamna, n-a cules nimic de pe el. Doar două căpițe de fân adunate pe deal, stăteau aplecate una spre cealaltă. Prepelecii lor putreziseră. Avea tata în grajd și vacă și vițel. Vacă ne dădea hrana cea de toate zilele, trebuia s-o păstreze. Mai cu fânul rămas din anul trecut, mai cu strujenii de doi ani, trebuia s-o ierneze, dar vițelul!... Să-l taie, nu avea voie. Fusese declarat. Dosise tata câteva găini și un purcel când au venit cu recensământul, căci cotele erau mari și nu le putea face față cu o așa familie grea. Dar vițelul!... Locul lui era în grajd. L-ar fi dat de gol dacă s-ar fi gândit să-l ascundă. Fusese, deci, declarat și nu avea voie nici să-l taie, nici să-l vândă. Trebuia să-l crească, să-l îngrașe, să-l facă de trei sute de kilograme și să-l predea la contract. Dar cu ce? Stăpânirea nu voia să știe. Și tata se usca de grija asta și chipu-i era tot mai înnegurat.

Altădată, toamna, mistreții distrugau lanurile de porumb din marginea pădurii, iar câte un urs mai dădea iama prin vitele gospodarilor. Mistreții n-au mai coborât în sat în toamna aceea. Vițelul din grajd, putea tata să-l lase să moară de foame?

- Tătucă, am uitat vițelul pe deal. Mă duc să-l aduc, se tânguie fratele meu mai mare, de teamă să nu fie certat.

- Ba lasă că l-oi aduce eu, îi răspunde tata gânditor, mergeți voi la culcare!

M-a surprins reacția lui. L-am privit. Ochii lui ascundeau un gând înfricoșător. Îmi făceau pielea de găină.

Frații mei s-au culcat. De mine somnul nu se lipește. Ochii tatei, gândul ascuns în ei, nu-mi dau pace. Mi-e inima cât un purice. Ascult. Veghez. Mama, tata n-au intrat în odaie.

Afară începe iar să plouă. Le simt pașii apropiindu-se. Mama, tata își spun ceva șoptit. Tănuiesc ceva. Intră în odaie. Se închină: "Iartă-ne, Doamne!" o aud pe mama spunând. Inima-mi bate. Teama măndeamnă.

- Tătucă, nu cumva ai uitat vițelul pe deal? mă trezesc întrebând, bănuind că asta era și grija lor.

- Ba l-am uitat, fată, vine răspunsul lui ca o eliberare. Acum mă duc să-l aduc, mai adăugă el și iese grăbit.

Aș vrea să-i privesc ochii, să văd că gândul acela nu mai încape în ei, să-mi dispară pentru toată noaptea teama din suflet.

Mama se-ntoarce la icoană, se-nchină iarăși. A uitat oare că-și spusese deja rugăciunea? Sau gândul nespus, cuibărit în mintea ei, trebuia să-l elibereze? Și rugăciunea mamei, șoaptă nedeslușită, mă învăluie, mă adoarme.

Nu știu când s-a întors tata, rugăciunea mamei care nu se sfârșise era ca un cântec de leagăn pentru îngeri.

Era toamnă, era târziu. Tata tot mai ducea vițelul pe deal. Seara, doar el îl aducea acasă. Mai slab, tot mai slab vițelul nostru. Podul grajdului, fânăria, mai goale ca în primăvara trecută. Și iarna, străină și rece, pândea pe aproape. Ochii tatei deveneau sângerii când îl priveau. Căutam în ochii lui gândul acela ascuns și îl găseam răvășit, scaldat în durere. Nu mă mai înspăimânta. Mă durea gândul tatei, ascuns în ochii lui sângerii.

Târziu, în noapte, m-am trezit din somn îngrozit. Căinii lătrau din toate părțile. Răgete cumplite sfâșiau noaptea. "Ursul, băăă... ursul, băăă..." se auzea dinspre bădia Toader. Ușa la odaie se deschide și intră tata. Pășește tiptil, se îndreaptă spre pat. Mama îl întrebă:

- Gata, loane?

- Aproape, Marie! îi răspunde.

La un timp răgetele au încetat. Lătratul câinilor s-a îndepărtat în noapte.

- Ce-am făcut, loane? o aud pe mama printre suspine.

- Ce ne-a învățat Dumnezeu, Marie! răspunde tata.

Rugăciunile repetate ale mamei, ochii sângerii ai tatei și gândul acela scaldat în durere. Așa-i învățase Dumnezeu. Vițelul... Ursul...

Dimineața următoare am fost lăsați să dormim mai mult ca de obicei. Când m-am sculat, tata se întorcea de pe deal. Era parcă mai senin. Afară ploua iar.

- Măi, copii, ne spune tata la masă. S-a întâmplat o nenorocire. Noaptea trecută am uitat vițelul pe deal. L-a rupt ursul...

- Eu știu, tată, spune-le celorlalți, gândesc și-i privesc chipul. E mai senin.

Olimpiu VLADIMIROV

VÂRSTĂ

Zâmbesc mai mult,
mă bucur,
am răgaz de glume,
nu mă pierd în detalii,
nu întârzii la răscruți,
îmi găsesc tot timpul
ceva nou de făcut,
în jurul unui nimic;
Înțelepciunea îmi spune
cât și cum pot spera...

Necesară stare de spirit,
senectutea!

CU BUCURIA

Pretțioasă și pretențioasă
dorința de a trăi o viață
care n-ar trebui
să aibă sfârșit;

Știind, totuși, că nu e așa,
mai sigur decât în multe împrejurări,
mă agăț de fiecare zi
cu bucuria unei nașteri.

ÎNDOIELI

Poemele gata de zbor
mă ceartă, speriate și uimite,
fiindcă nu mai simt
căldura cuvintelor,
nici înaltul,
nici adâncul lor,
după ce buzele mele au băut
din izvorul îndoielii;

Unde-mi ascund
rușinile și insomniile?

CONDIȚIE

Îmi puteți lua
toate semnele punctuației
respectate sau ignorate;

Pentru supraviețuire,
lăsați-mi doar linia de dialog...

În plus,
vreau să descopăr, singur,
punctul.

POEMELE

Poemele îmi sunt
hainele de fiecare zi
- clasice sau moderne -
după moda mereu trecătoare
dar, aparent, fac impresie bună

Orgoliul ascuns
nu va întâlni, vreodată,
copilul care să mă arate cu degetul,
povestindu-mi, râzând,
basmul împăratului gol.

PLOI

Ploi de vară mirosind a pâine,
ploi de toamnă cu buchet de struguri,
ploi de gheață rătăcind prin neguri,
udă fruntea clipelor de mâine

Le urmărim sfoși cum trec la rând
pe drumul de la cer către pământ
acceptând că sunt chiar de vânzare
până renasc în seve sau izvoare.

Învolburate pururi în căderi
pământului supus mustesc puteri.

TRECERI

Iubirea ne-a-mbătat pe amândoi
de nu mai știm dacă e zi sau noapte;
Săruturile ard fierbinți sub ploi
și-n locul vorbelor pășim pe șoapte

Iubirea ne-a pierdut pe amândoi;
Cu numele cel mic, cine te strigă?
La un apus regesc mă înconvoi
dar inima nebună se intrigă

Iubirea ne-a lăsat pe amândoi
sub malul unui port de turtă dulce;
Copiii nimănu, numai noi doi,
îi cerem oboselii să ne culce.

ATMOSFERĂ

Câtă piatră și cât vânt,
zac zidite-ntr-un cuvânt !

Întuneric cu miez crud,
doar nisipul este ud

Neagră funie de fum
noaptea-i îngropată-n scrum

Clipa ce respiră lut
crește-n mine, n-a trecut.

Dumitru ANGHEL

DESTINE de Angela BURTEA

Romanul „*Destine*”, Editura „Armonii Culturale”, Adjud, 2016, 200 de pagini, completează portofoliul editorial al scriitoarei Angela Burtea, după volumul de debut „*Frânturi de suflet*”, Editura Edmunt, Brăila, 2008, urmat de „*Zamfira*”, 2011, la aceeași editură; „*Ilinca și Matei*”, 2012; „*Mirajul iubirii*”, 2013; „*De vorbă cu inima*”, 2015, cinci cărți de proză, și un volum de versuri, „*Printre anotimpuri*”, 2012, toate la Editura „Armonii Culturale”, Adjud.

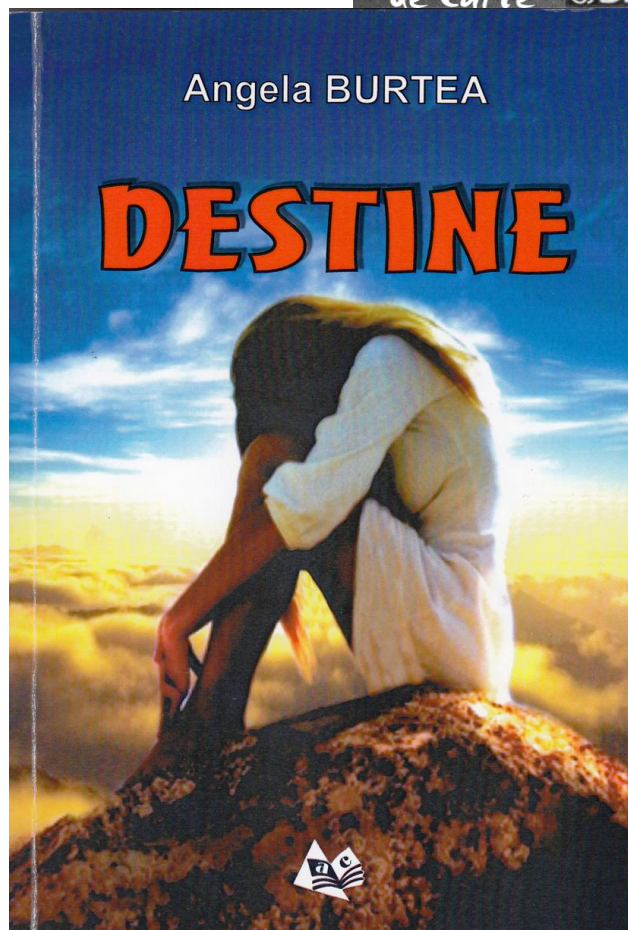
În noua carte, cu un titlu predestinat și încărcat de fabulos, doamna Angela Burtea se expune artistic și intim sufletește într-un joc al întâmplărilor, care alcătuiesc „ceasul biologic” al căutărilor după adevărul absolut și frumosul abstract, cu o impresie bizară de tonic, venită dintr-un *univers* al unei energii intime, de care parcă ar dori să se elibereze și să refuleze în fantomatic, ca în spatele, ca sub protecția unui paravan.

Romanul „*Destine*”, structurat pe patru părți, (I-II-III-IV), începe abrupt, pe un motiv epic de *început de lume*, pe două alternative existențiale, Creație Divină sau Evoluție Darwinistă, pe care le identifică, anulându-le *dualitatea*, contrarietatea, prin sentimentul conciliant al *IUBIRII*, dincolo de diversitatea semantică și în opoziție cu *URA*, formă derizorie a condiției umane: „...dacă nu înveți a te iubi, nu-i poți iubi pe ceilalți, iar *dacă iubire nu e, nimic nu e!*” (pag. 10).

Iubirea pare a fi registrul narativ al scriitoarei Angela Burtea, pe care i l-am perceput și în celelalte cărți recenzate, ca un contrapunct stilistic, inconfundabil și definitoriu, deși motivația tematică a prozei sale are mereu altă direcționare: „Eroii cărții sale par ușor debusolați, nu pentru că nu și-ar controla intensitatea trăirilor sufletești, ci pentru că au senzația că n-ar fi în pas cu vremea” („*Frânturi de suflet*”); „Personajele sunt mereu aceleași: *părinții*, cu un statut special pentru tata..., efluvii de iubire recunoscătoare, presant nostalgică...” („*Mirajul iubirii*”); „Are nostalgii și pentru casa copilăriei fericite, *casa de acasă*, locul sfânt...” („*Zamfira*”).

Surprinde, așadar, parcă inconștient și în afara oricărui risc al repetării, sentimentul iubirii, pe care-l nuanțează salvându-l de la banalitatea repetiției, printr-o multitudine de ipostaze: iubirea de mamă și, mai ales, de tată; dorul de *casa de acasă*; dragostea de neam și de istoria străbună; dragostea de oameni și iubirea de Frumos, categorie estetică, în care încap generos toate *minunile* simple ale vieții!

Boem@ (95) 1/2017

Toate cărțile doamnei Angela Burtea, nu numai romanul „*Destine*”, cu titlul său impetuos și ușor prețios, se află sub semnul generalizator al percepției imediate, primare al acestui sentiment uman, pe care-l situează la nivelul unei minime răsplăte, onestă și morală, pe portative stilistice de o mare finețe, în tonalitățile grave ale unei „*Ave Maria*”, salvate de la un impresionism impetuos printr-o frazare elegantă și un discurs gramatical, cu nuanțele metaforei-brilant: „O așezasem pe mama în pământul veșniciei alături de părinții săi, iar eu pășeam cu grijă prin împrejurimile satului, încercând să regăsesc mirosul și culoarea inconfundabilă a naturii de altădată” (pag. 10).

Alteori, stilul prozatoarei este marcat de o permanentă „șarjă” ironic-sentimentală dar de-o acuitate sufletească dominantă: „Eram al doilea copil apărut în familia mea. Fiindcă primul născut fusese fată, se înțelege că tatăl meu își dorea cu înflăcărare ca al doilea copil să fie ce-o fi, numai armată să facă” (pag. 15); iar „pedestalul” iubirii filiale rămâne tatăl. Cum spuneam mai sus, Angela Burtea a construit în mai toate cărțile sale un *univers* unic și inconfundabil al „*casei de acasă*” și al personajelor emblematice care-l alcătuiesc, pe cel puțin trei paliere de vârstă, în ordine descrescătoare, învăluiți cu toții într-o aură de miracol, frumusețe, iubire și grandoare, fiecare cu *Destinul* său, pe o arie curriculară și un *arbore genealogic* marcat precis.

(continuare în pag. 15)

În Partea a II-a (pag. 54-98), se păstrează aceeași încrâncenată *dependență* sentimentală pentru spațiul mirific al copilăriei, dar se conturează și un alt orizont al personalității în devenire a autoarei, care se amestecă printre *personajele* cărții sale, cu *amănunte* biografice la limita sincerității controlate, ușor voalată, a unui „*Jurnal*” de adolescentă, peste care au năvălit sufocant evenimente, gestionate cu uimire și cu o notă de... „*nu se poate!*”, asumate doar peste ani. Sunt dominante, de data aceasta, trăirile primilor fiori ai dragostei: „Eram doar noi. Inconștient, trupurile noastre s-au apropiat. În îmbrățișarea aceea fugară, buzele lui Ionică îmi dădeau primul sărut” (pag. 62); adică altceva decât dramatice și nefericite întâmplări din episodul generațiilor de dinainte, părinți și bunici.

Deși nici aici, în universul particular al tinereții, „- Lioara, te iubesc și tu vei fi a mea!” (pag. 63), sau cu perioada fascinantă de elev de liceu, Angela Burtea nu renunță la „tamponul” de echilibru și la limanul de liniște al familiei: „O văd într-o zi pe biata bunica la poarta școlii, însoțită de tatăl meu. Nici când n-am fost mai surprinsă” (pag. 71). Între surpriză și bucurie, din nou acel „intermezzo” de temporizare a efluviilor sentimentale, cu reevaluarea amintirilor în care, din motive social-politice, mama și tata, bunica și bunicul au fost victime ale unor legi dictate de Istorie sau de Legea necesității și întâmplării dramatice.

De cele mai multe ori, prozatoarea reușește să depășească momentul Eu-lui presant și insinuant al universului familial, mai ales din zona nefericirilor, și să se plieze pe un gând luminos: „Am încercat adesea să pun zăvor peste umbra trecutului, smulgându-mă pentru totdeauna din ghearele lui...” (pag. 86), pentru că faptele din romanul „Destine” se derulează narativ la persoana I singular.

Partea a III-a (pag. 99-161) se află sub semnul unui... Destin al echilibrului. Personajul principal, orgolios și emblematic pentru o idee-simbol, pozitivă și demnă de a fi un subiect de carte, „plusează”: „Credeam cu tărie într-un nou început și speram să fie și cel mai bun” (pag. 99). Este timpul școlii, moment de referință pentru idealuri și pentru orice început, pentru primii pași în viață și pentru orice posibile Destine: „După despărțirea de Ionică am cedat chemării inimii mele, iar ușile ei au rămas pentru mult timp întredeschise” (pag. 107).

Totul se petrece sub semnul Destinului-tutelar al unei cărți, al unui roman care sfidează toate regulile literaturii de ficțiune epică și totul se derulează biografic, intim, real, fără niciun amestec din afara Eu-lui narativ: „În seara aceea am plecat la brațul viitorului meu soț sub uralele prietenilor. Îmi uneam *destinul* de-al lui aproape inconștient” (pag. 116).

Dependența de gena biologică familială este dominantă: „În noaptea aceea mi-am amintit de mama. Și mama la fel procedase. Atunci am înțeles-o cel mai bine. Mama sigur l-a iubit pe tata” (Idem). Până și sentimentul primar, egoist și unic, IUBIREA,

se află sub semnul tutelar al familiei, al principiilor de bază din ființarea umană. Modelul tutelar al tuturor lucrurilor este sfânta Familie și protagoniștii ei: bunicii, părinții, copiii, chiar dacă: „Trecuse vremea bunicii, iar eu născusem primul nostru copil” (pag. 135).

Și în Partea a IV-a, *Destinele* de tot felul, relatate la persoana I, au aceeași doză de risc a pierderii unei identități obsesive, pot fi suspectate de o anumită duplicitate, deși tocmai această dualitate temperează impasul conflictual. De fapt, Angela Burtea „a jucat pe această carte” în intenția onestă de a evita „atacul” la jocurile literaturii de ficțiune și convinge demonstrând că, dintre multiple Destine, fără posibilitatea de a le controla, cele matrimoniale rămân cele mai dramatice și, în consecință, cele mai convingătoare pentru apetitul lecturii.

Altfel, romanul „Destine” valorifică orice realități, din orice timp istoric și din mereu altă perspectivă, cu antecedente biografice în cazul prozei scriitoarei Angela Burtea, urmând totuși linia unui epic obiectiv, din care a rezultat un final ca de scenariu de film modern ori de basm spus „*la gura sobei*”, pe un ultim și alt *destin* născut din curgerea timpului...

desen de Paul Sân-Petru

Grigore GRIGORE**Mai stând asupra lucrurilor tac**

Mai stând asupra lucrurilor tac
 Asupra lucrurilor luminez
 Cu mângâierea-n care mă complac
 Și lacrima în care mă creez.

Mai stând că poate fi-va-n carne loc
 În unghiul drept al cubului crescut
 Destula apă și-apoi destul foc
 Pe muchia unei săbii de sub scut.

Ah, lucrurile care nu se vând
 N-au viața lor dar au un singur gând
 În fruntea gândurilor ce curgând
 Sunt valuri printre stele fluturând.

S-a-ntâmpat. Peste toate-ntâmplările

S-a-ntâmpat. Peste toate-ntâmplările
 Au căzut frunze, au înflorit ramuri
 Au crescut fructe, s-au copt întrebările
 Și caii sălbatici sunt mai grași între hamuri.

Tu când ai biciul și-i prinzi mânerul
 Treci printr-un zâmbet sculptat într-o floare
 În care ca-n lacrimă plutește fierul
 Pe care unealta iubirii îl doare.

S-a-ntâmpat să mai crești sau din tine să pleci
 Peste norii sălbatici din cenușile reci
 Peste norii sălbatici din cenușile reci
 S-a-ntâmpat să mai stai și mai stai până pleci.

Cu ochiul spart la-ncheieturi sub pleoape

Cu ochiul spart la-ncheieturi sub pleoape
 Te-am prins aproape și-ai rămas aproape
 Și-acum nu poate nimeni să te scape
 Și-acum nu poate nimeni să te-ngroape
 Și pește ești când îmbracat în ape
 Alt drum nu vine nimeni ca să-ți crape.

Doar doua grele și sinistre pleoape
 Deasupra ta plutind ca doua trape
 Ce atârdate sunt cât să se-ndoape
 Sub două stele stinse și mioape
 Cu piatra sângelui păstrat pe clape
 Când degetele dorm în muzici rap-e.

Proprietatea literei - cuvântul

Proprietatea literei - cuvântul
 În știre și-n neștire peste fire
 Atotputernic își înjugă vântul
 Să-mpartă-n respirații doar iubire.

Scrisă dă valoarea lacrimilor toate
 Și în speranțe-ngenunchiat se vrea
 Și tâmpla peste urme aplecate
 Din care doar speranțe se pot bea.

Iar litera care-i un glonț purtat
 Când e-n cuvânt pârtașă-i la-mpușcat

Și-i dă atunci păcat după păcat
 Zeului căruia i s-a-nchinat.

Puteai să mai trăiești o zi

Puteai să mai trăiești o zi
 Ce-i o zi ?
 Puteai să mai trăiești o zi
 Căci trăind o altă speranță îți poti clădi
 O zi
 Ce-i o zi ?
 Puteai să trăiești până vei muri
 Încă o zi
 Dacă știai care moarte ți s-ar potrivi.

Dar dacă ziua nu are scăpare
 Eternitatea cum ți se pare
 Ca floarea în floare
 Îndatoritoare?

Înclinat ca un drapel după victorie

Înclinat ca un drapel după victorie
 N-am putut fi
 Și-n ce lege
 N-am putut înțelege
 Ce-i aceea o glorie?

N-am găsit paharul din care bea
 Împăratul și încă o slugă.
 Lacrima care nu va cădea
 La comandă sau rugă.

Schimbi locul cu mine schimbi
 Umbra cu-a mea ne-ncetat
 Și te plimbi te plimbi te plimbi
 Din iertat în iertat.

Ca un drapel după victorie
 Înclinat.

N-a mai plouat în jos ci-n sus în cer

N-a mai plouat în jos ci-n sus în cer
 Apele-și căutau un alt reper
 Și-nghesuite toate-ntr-un cuvânt
 Umile se-ntorceau către pământ.

Dar ce-i pământul? Urci și-apoi cobori
 Primești o viață și-apoi nu mai mori?
 Înveți un cântec care va fi scris
 În timpuri încarnate-ntr-un alt vis,

Sau sunetul din care vrei să fugi
 Sub ocrotirea încarnatei rugi
 La care, ca la mama încă sugi
 Când nu ești vânt la vânt să te înjugi.

Lucia PĂTRAȘCU

PUII DE CUC

(fragment)

Dimineața zâmbea în ferestre. Nu prea departe se vedea turla bisericii învăluită într-un vâl albăstrui cu irizări aurii. Spărgând feeria, pe ușa dată de perete intră femeia de serviciu, mișcând cu dexteritate mopul.

- Te-ai internat aseară?

- Da.

- Mergi la cabinet să-ți ia sânge pentru analize.

Femeia se ridică cu grijă. N-o durea nimic, dar se ferea să nu murdărească patul. Își privi poalele cu jenă.

- Lasă, că nu-i nimic! Câte de-astea am văzut pe aici!

Întoarsă în salon a constatat că în patul de alături a fost internată încă o bolnavă. Era bine. Nu mai era singură. După ce întinse așternutul cu palmele ostenite, se lăsă moale pe pat, așezându-se cu grijă, de parcă stătea pe ouă. Peste liniștea de astă noapte, de pe holuri se năpustise un amestec ciudat de vorbe, strigăte, clinchet de instrumente trântite în tăvi, pași târșâiți spre baie și apoi țevi și robinete, ce își răbufneau furia în chivetele supuse. Începuse o nouă zi în acest loc, pe care ea nu-l mai știa de mulți ani. În viața ei, n-a prea stat prin spitale! La cele două nașteri, la cele trei chiuretaje, cauzate de avorturi spontane și la un altul întâmplat acum vreo zece-cincisprezece ani, într-o situație similară de frică și suspiciune. Dar, atunci a fost bine! Atât!

- Și dumneavoastră tot pentru același motiv sunteți aici?

Ce să-i fi răspuns? A dat afirmativ din cap. Doar nu mai era la vârsta femeilor care nasc, nici măcar la aceea când, de la o vreme, mai vii pe aici ca să păstrezi o anumită decență a vieții tale sexuale. Acum era altceva... Cu totul și cu totul altceva!...

- O da Dumnezeu să fie bine!

Vecina de salon se foia prin pat, căutând de vorbă. Apoi răbufni:

- Mie mi-e frică. De vreo câteva nopți visez urât.

Cine știe ce-o mai fi!

- Numai Dumnezeu știe!

- Credeți că unele vise pot fi premonitории? Și am să vă spun de ce vă întreb. Am o vecină Stela, care povestindu-mi întâmplări din viața ei, așa cum facem fiecare dintre noi, a rămas cu amintirea unor vise, despre care ea crede că i-au influențat viața. Să vedeți:

Când era o tânără femeie s-a căsătorit cu Noni, un tânăr bărbat de la Brașov, venit la noi în oraș cu serviciul. Părinții lui au rămas acolo. Cei doi se împăcau bine, împreună mergeau la serviciu, împreună făceau treburile casei, împreună își petreceau timpul liber vizionând un film la cinematograful sau plimbându-se prin parc. Copii nu aveau. Peste câțiva ani, trecuseră vreo doisprezece, ea visează că este pe strada Galați, pe trotuar, iar prin fața ei trece un cortegiu mortuar. Lumea oprită pe loc privea ca la mort.

- Cine a murit?

- Un bărbat tânăr.

Când privește spre dric, din coșciug se ridică un bărbat în pielea goală, cu trupul acoperit cu broboane negre. Speriată se trezește, dar urmează nopți în care

visează că este plină de catran pe picioare sau murdară pe obraji. Nu peste mult timp Noni se îmbolnăvește, cade la pat, părinții lui vin de la Brașov și-l îngrijesc și ei cum pot mai bine până în ultima clipă. În cele de pa urmă două săptămâni de zăcere, corpul i s-a acoperit cu bubițe negre, asemănătoare celor văzute de soție în visele sale. Tânărul bărbat este înmormântat la Brăila, împotriva voinței părinților. Dar el lăsase cu limbă de moarte să nu fie despărțit de Stela...

Au trecut câțiva ani, fiecare purtându-și durerea în felul său. Părinții, acolo, departe, nemângâiați de faptul că nu au cum aprinde o lumânare la căpătâiul fiului lor, decât foarte rar. Iar nevasta, cu serviciul și cu viața de femeie singură.

De la o vreme Stela a început să viseze nopți la rând că merge în cimitir și nu găsește locul mormântului. În urma ei merge mereu o umbră de bărbat înalt, solid, acoperit într-o ceață. Singurul lucru vizibil este figura puțin asiatică și cu pomeți proeminenți. El o întreabă:

- De ce ești așa speriată?

- Nu mai știu unde e mormântul lui Noni.

- Mergi înainte că îți spun eu.

După alte câteva luni visează că este la munte cu o prietenă și ajung în fața unei cabane:

- Hai, să bem o cafea!

Cum o să intrăm noi, două femei singure, acolo?

- Și ce-o să fie? răspunde prietena.

- Dar, nu se cade!

Deodată simte că aceeași umbră din visele nopților sale este în spatele ei și, împingând-o cu palma de la spate, îi poruncește:

- Da' intră odată!

Fără să vrea, Stela a intrat și aștepta să vadă ce este acolo. Însă, în fața ei se deschideau uși după uși, crem, înalte, mereu alte uși, precum se deschid foile unei cărți uitată cu nepăsare pe o bancă din parc, în hârjoana vântului springar.

După cinci ani Stela se recăsătorește cu Sandu, un bărbat înalt, cu părul bogat și pomeții obrajilor proeminenți. O fi fost umbra care-o urmărea în visele sale? Cei doi locuiesc în apartamentul în care ea trăise și cu Noni. Părinții aceluia, află de la cineva din Brăila că nora s-a recăsătorit și atunci socrul vine pe neașteptate în apartamentul lor. A potrivit lucrurile astfel încât să ajungă acolo după cină, tocmai când cei doi se pregăteau de culcare, să se poată lămuri, ca să nu încapă vreo îndoială. Auzind țârâitul soneriei, Stela a deschis, mirată că-l vede la ușă:

- Tată, la ora asta? De unde vii?

- De acasă. Am venit să văd ce mai faci, răspunde bărbatul, privind cu lăcomie în jur. Toate erau așa cum le știa de atunci, de demult, când împreună cu mama lui Noni păziseră zilele de agonie ale fiului lor.

- Dar intră! Nu sta în ușă. Cred că ești obosit și flămând.

Auzind vorbe, Sandu a ieșit din dormitor și l-a primit cu politețe pe fostul socru al soției. Acesta,

(continuare în pag. 39)

Petre RĂU

O mie și una de sentințe

- Decât să știu prea multe lucruri aş prefera mai degrabă să am niște certitudini.
- Nu există filosof care să nu-l contrazică pe un altul.
- Dacă un filosof îți răspunde, nu înseamnă că el ți-a înțeles întrebarea și nici că tu vei înțelege răspunsul.
- În afară de absolut, totul este relativ.
- Dacă observi greșelile altora nu e sigur că le vei observa și pe ale tale.
- În timp ce aproape toate componentele tale tind să se bucure, conștiința poate să sufere.
- Cunosc multe localități mai bine decât cea în care locuiesc de o viață.
- Ceea ce știu pot să număr. Ceea ce nu știu, e de nenumărat.
- Greșim cu adevărat din momentul în care nu mai socotim că greșim.
- Poți să faci oricâte previziuni exacte, atâta timp cât ele nu se referă la viitor.
- Singura vină a umbrei este că stă în calea luminii.
- Nu este un semn de sănătate acela de a trăi adaptat profund unei societăți bolnave.
- Printre altele educația are și rolul de a-ți pune în evidență incapacitatea.
- Numai în tăcere te poți împreuna cu eternitatea.
- Chiar dacă rădăcinile sunt amare, rodul poate fi dulce.
- Dacă ieri atârână prea greu, e mai dificil să poți avea un mâine.
- Condiția necesară ca să ai o idee bună este să fi avut și altele până atunci.
- Dacă nu știm să preschimbăm apa în vin nu înseamnă că trebuie să ne îmbătăm cu apă chioară.
- Echilibrul este cea mai mare provocare la dezordine.
- Deși întâmplătoare, unele previziuni astrologice sunt perfect respectabile.
- Dacă nu schimbi direcția de mers, vei ajunge mereu de unde ai plecat.
- Nu folosi decât o jumătate de gând ca să intri într-o pădure, de cealaltă jumătate ai nevoie ca să ieși.
- Puterea devine efectivă numai în fața oportunităților.
- Degeaba deținem cheia succesului dacă ușa rămâne permanent închisă.

- Orice ți se întâmplă, de vină este cultura.
- Un viitor prestabilit este acela care s-a întâmplat deja.
- Dacă nu dai răspunsul la timp riști să uiți întrebarea.
- Uneori răsăritul stelelor contează mai mult decât răsăritul soarelui.
- Importantă e destinația, nu călătoria.
- La început nu a fost cuvântul. Mai întâi a fost simbolul, apoi s-a născut conceptul și abia apoi cuvântul.
- Degeaba vrem să avem din nou șaptesprezece ani, nu va mai fi la fel!
- Frumusețea nu are dimensiuni. Ea se măsoară numai prin gradul de satisfacție.
- Nimic nu poate reda partea cea mai de preț a frumuseții.
- Genial este numai gândul care a atins marginile universului.
- Orice gând profund se termină cu un oftat.
- În lumea tenebrelor gândul capătă instincte sălbatice.
- Gândirea înseamnă o plimbare prin infinit.
- Sunt regele gândului meu, nimic și nimeni nu poate schimba asta!
- Cugetă mereu despre câte și care din gândurile tale au devenit fapte!
- Numai rațiunea poate combate greșeala. Desigur, dacă are șansa să o descopere.
- Umbra este singurul domeniu privat pe care poți să-l calci fără să prejudiciezi nimic.
- Dacă ai înțeles ce este apa, atunci definește-ne curgerea.
- Până la urmă inteligența se dovedește a fi capabilă să înțeleagă că nu e nimic de înțeles.
- Mașinile pot fi convinse mai ușor decât omul să gândească în locul lui.
- Ceea ce considerăm normal nu e altceva decât limita acceptabilității minții umane la un moment dat.
- Un geniu nu are niciodată timp pentru detalii.
- Uneori sunt acuzat de unii că fug de nu știu ce treburi. Iar eu le spun că nu fug. Cel mult stau pe loc. Senzația lor de mișcare vine din faptul că, eu stând pe loc, ei dau înapoi.

(Insomniac 1001)

Virginia CHIRIAC

VERGIL MATEI – EXPERIENȚELE LITERARE ALE UNUI GAZETAR

Asemenea unor iluștri confrăți din tagma gazetărească, și nu putem trece cu vederea numele lui Geo Bogza, Vergil Matei se lasă ispitit de vraja cuvântului zămisitor de artă, sublimând în esențe pure materia brută a notației fruste, gazetărești, prin subtile strategii de alchimie stilistică. În multe dintre însemnările sale de reporter încolțește mirabila sămânță a imaginarului creativ, cu veritabile descinderi în zona figurativă a expresiei metaforice.

Autorul volumului de proză scurtă „Acasă, la Fănuș”, (Editura „Edmunt” 2014, 118 pagini) nu aparține explicit vreunui curent sau vreunei mode literare, fiind cunoscut pentru nonconformismul său în abordarea discreționară a canoanelor estetice, cu efect procustian asupra libertății de exprimare. În virtutea unui îndelung exercițiu jurnalistic, prozatorul își ia ca punct de lansare datele cotidianului, circumscris fragmentarului temporal, folosindu-le apoi selectiv, în urzeala narativă a textului epic, care abandonează pe parcursul evoluției o parte din magma superfluă a balastului informațional.

Structura eclectică a volumului reunește, la întâmplare, istorii și existențe umane individuale, cu puncte de convergență în ansamblul integrator al destinului colectiv, asumat diferit la nivel personal. Pendulând între realitatea certificată documentar și ficționalitatea demersului artistic, schița care împrumută titlul volumului „Acasă, la Fănuș” este o emoționantă punere în scenă a unui mesaj tulburător despre vulnerabilitatea ființei umane, în raport cu infinitatea atotstăpânitoare a legilor naturii umane, percepute în coerența ordinii universale. Acțiunea este plasată în satul scriitorului Fănuș Neagu, Gradiștea, bântuit de spectrul amenințător al unei secete cumplite, despre care localnicii declară că repetă scenariul apocaliptic al anilor 46, când „tot așa țipa pământul”. O groază colosală pune stăpânire pe întreaga comunitate, contorsionează într-o unică direcție sensul existenței: „Îi vezi pe gradișteni, creștini privați de apă bună, ținând rând la apă, ca la moară la Șuțu. Unii cu butoaie, alții cu bidoane sau cu alte ciuble, se grăbesc să-și facă loc pe malul de beton turnat la picioarele fântânii. Din primele găleți scoase, oamenii își adapă mai întâi caii, după regula sfântă, apoi își ostoiesc și ei setea, doborâți după încă o zi de foc”.

În aceste condiții, nu e de mirare că receptarea feno-menului capătă evoluții spectaculoase, cu glisări către grila imaginativ-speculativă a fabulosului folcloric de natură religioasă, iar setea devine un personaj omniprezent, insinuant și acaparant: „N-a plouat pe Gradiștea, e lumea rea, zic bătrânii. (...) Așa e când nu respecti sfânta duminică. Toate se usucă, de-i grâu ori porumb, pepeni sau arpagic, totul țișă de sete. Relația om-natură, pusă obsedant sub incidența apei, apare în pagini de-o frapantă originalitate ce amintesc de proza lui D.R. Popescu prin dezlimitarea halucinantă a imaginației: „O ploaie rece cu picături mari, mânată de un vânt naiv răpăie prin parbrize. Ștergătorul găfăie lăsând să apară imagini de-o clipă. Avem senzația că ne aflăm în plină iarnă. Pentru o clipă numai, fiindcă tulpinile verzi de porumb contorsionate se

văd răzbătând grotesc din câmpurile acoperite de mâl” („Un ceas la ora potopului”).

Așa cum notam în altă parte, Vergil Matei este un prozator hărăzit cu talent iar scrierea sa bogat nuanțată acoperă o diversitate remarcabilă de tonalități și registre stilistice. Nuvela „Pește pe malul Bosforului” se înscrie într-o arie tematică total diferită, fiind inspirată dintr-o realitate tragi-comică a societății post-decembriște, și anume amorul tarifat, practicat de românce „pe malul Bosforului”, la porțile fostului imperiu otoman. Tonul glumeț și comicul de situație nu pot ascunde semnalul decepționant din subsidiarul mesajului, cu referire la lipsa de orizont și degringoladă morală a lumii din fostul lagăr socialist: „există în permanență o întrecere nevăzută, subterană, la nivelul trotuarului. Evident, o întrecere interminabilă din războiul asupra... turcilor. Se înregimentează la acesta, sub flamura minijupelor și a bichinilor, rusoaicele, ucrainencele, polonezele și românele”.

Poemele în proză reverberază în tresăriri duioase de melancolie, la tectonica delicată a sufletului, îndrăgostit de viață, de lumină, de frumos: „Veneau florile cu fete care umpleau ulița, grăbindu-se la băutul mărtișorului. Umblam desculți de dragul ierbii ce mustea sub tăpile noastre, ieșeam pe izlazul tivit cu bănuți albi, galbeni, sângerii, priveam în depărtare, sub pântecul orizontului, pădurea și dincolo de ea, mult mai departe, dealurile, ca niște vagoane de tren încremenite pe o linie închipuită... Simt că-mi fulgeră prin suflet copilăria...”

Incontestabil, Vergil Matei și-a croit un drum propriu în literatură, cu toate ingredientele necesare succesului din care nu lipsesc originalitatea, talentul și munca, de aceea, despre numele lui vom mai auzi și cu siguranță mult timp de aici înainte.

Abderrahmane DJELFAOUI (Algeria)

le marin peut-il comprendre
le vœu d'une maison pour la vie
celui que des murs et des crépis
enlacent jours et nuits
peut-il comprendre la beauté des vents
ils ne le comprennent ni lui ni eux
ils en rêvent parfois seulement

vers toi je viens
semer
pollen de sable
quiétude des brumes
fraîcheur nomade
des étoiles
en oublier
l'orange
devenue pierre lune

O Mûnia

maison d'oiseaux
ouverte feuilles et jardins
qu'enserrent les saisons

dits et émotions
y prennent résonance
en ton visage d'île
doux aux vents

cette nuit

mon amour
voix d'âme
une porte claque en moi
- mais en quelle langue -
le muezzin d'insomnie
rêve d'aube enrayée
un doute balance lent
feuillage d'âge

(dans le volume „Au balcon des veilles”)

Traducere din limba franceză
Cornelia BĂLAN POP

marinarul poate el înțelege
legământul unei case pentru viață
cel pe care din pereți și tencuieli
îl împletesc zile și nopți
poate el înțelege frumusețea vântului
nu îi înțeleg nici pe ei nici pe ele
ele doar visează la aceasta uneori

spre tine vin
să împrăștii
polen de nisip
seninătate a cețurilor
prospețimea nomadă
a stelelor
să uit
portocala
devenită piatră lună

O Mûnia

casă de păsări
deschisă frunze și grădini
pe care le îmbrățișează anotimpuri

balade și emoții
își iau de aici ecou
din chipul tău de insulă
blândă în vânt

în această noapte

iubirea mea
voce a sufletului
o ușă se izbește în mine
- dar în ce limbă -
insomnia muezinului
visează zori inhibați
o îndoială balansează lent
frunziș al vârstei

(din volumul „În balconul de gardă”)

Mircea Marcel PETCU

ÎNTOARCERE

Soarele strălucitor și vesel își croia drum pe bolta de azur acoperind cu valuri aurii orașul. Spălat și curat, orașul împrăștia un miros îmbietor de tei, trandafiri și alte arome... Ochiul soarelui străbăteau cerul fără sfârșit, iar razele lui se jucau vesele pe armurile vaselor ce străjuiau portul, pe fațadele blocurilor, prin părul femeilor, pe obraji copiii... Totul era o sărbătoare. Oamenii priveau apa ce spăla faleza orașului, căutând să intre în vorbă cu cei din preajmă pentru ca vremea să treacă mai ușor... În depărtare se auzi un vuiet. Vuietul creștea, în mijlocul mulțimii care discuta în șoaptă, toți își întoarseră privirile spre cer. Soarele dispărea încet-încet, acoperit de discul lunii. Lumina lui strălucitoare începu să pălească. Platoșele argintii ale navelor legănate de valuri din ce în ce mai puternice își pierdură luciul și căpătară o culoare galbenă bolnăvicioasă. Frunzișul copacilor deveni mai verde, cerul era roșu ca sângele, o liniște de moarte puse stăpânire pe oraș.

Mulțimea fu zguduită de teamă și mozaicul acela uman își pierdu vioiciunea, se întristă.

Era o prevestire rea, rea, temerile și prejudecățile intrară adânc în sufletele oamenilor, chiar dacă soarele apăru din nou și cerul se lumină...

Întorcându-se spre porumbeii ce se jucau căutându-și partenerii, dădu cu ochii de ea, de iubita, unica lui dragoste. Stătea dreaptă în fața lui, zâmbitoare ca o nimfă. Purta o rochiță ce-i mângâia talia, transformând-o într-o puștoaică.

Albă ca a unei prințese, rochia se zbătea în bătaia vântului, lipindu-se de pulpele frumos conturate ale picioarelor lungi, ispititoare, care se odihneau într-o pereche de sandăluțe bej, care-i scoteau în evidență eleganța tălpii, a degetelor frumos conturate ce erau într-o continuă mișcare.

Brațele cădeau libere ca într-o joacă de-a v-ați ascuns-selea... Pe umăr se odihnea o geantă care cânta din când în când sub impulsul telefoanelor. La gât trona vesel un șirag de mărghăritare care-i șopteau numele sub adierea caldă a vântului.

Capul ușor înclinat spre stânga părea meterezul de unde te priveau cei doi ochi aprinși în culoarea mării. Săgețile lor ajungeau la sufletul lui zbuciumat.

Erau acolo și nu aveau reacție... o dorea! Mîntea și trupul lui îi strigau numele... Închise ochii și o văzu așa cum a fost în brațele lui. Îi sărută mugurii, bărbia, pulpele, palmele, se pierdu, se predă, o simți întinzând mâinile care-l cuprinseseră și pentru a nu știu câta oară îl făcu al ei, al ei...

Deschizând ochii putu spune:

„Draga mea, puiul meu drag, te revăd după atâta amar de vreme! Singură... E cea mai fericită zi din viața mea! Ești femeia sângelui meu, femeia care mi se potrivește!”

Ea îi zâmbi. Glasul și râsul ei îl amorțiră. Îl privi în ochi, văzu dragostea din ochii lui și pieptul îi tresăltă de mândrie. „Nimeni nu este mai presus de tine, fluturașul meu, nimeni nu poate să se măsoare cu tine. Te iubesc, Domnul mi te-a scos în cale, ești alesul meu”.

O privi, cuvintele ei ajunseră la inima lui obosită... era frumoasă, ochii care scânteiau îi dădeau un farmec aparte. Tâmpilele îi zvâcneau cu putere. Nu-i răspunse dar vru s-o îmbrățișeze. O dorea.

Întreaga lui ființă tânjea după buzele, alintările, trupul ei splendid, îmbrăcat în aceste haine minunate. O îmbrățișă, acoperind-o cu sărutări... Luna, care până atunci își trimitea razele-i argintii prin fereastra nouă, deschisă, se ascunse după nori, ca să nu vadă unirea dintre fluturile obosit de zboruri cu tânăra, frumoasa, ambițioasă, încăpățânată, alintată crăiasă a florilor... Gemetele lor răsunară în dormitorul aranjat după gustul lor, în care nu putea intra decât dragostea nebună care-i proteja sub înalta supraveghere a bunului Dumnezeu.

TOATĂ... A MEA!

Când am zărit-o își ținea ochii în jos. Apoi i-a întălnit pe-ai mei și, pe când obrazul i se împurpurase ușor, inima mea bătea gata-gata să-mi sară din piept. Femeia prinzând să zâmbească angelic, ceea ce îi umfla și mai tare sferile obrazilor, mă țintui cu o privire în care se amesteca dragostea, neliniștea, speranța... ca o apă ce te așteaptă să-i încerci adâncimea.

O priveam, era o încântare, copilăroasă din fire, provocatoare, într-o continuă mișcare și căutare în același timp. Avea un tremur ușor în voce, aceasta transmiteându-se și întregului trup. Știam că va fi a mea și dorința care o stârnea în mine nu trebuia să mă orbească, pornirile ei bruște, întrebările repetate, urma dinților ei pe trupul meu, o făceau pe cât de atrăgătoare, pe atât de enigmatică.

Mi-o imaginam în cămașă de noapte albă, strânsă pe talie, prinsă în două breteluțe fine, părul ei îmbrăca fața transformând-o într-o fetiță, ochii larg deschiși, cu luciri vii, aruncau fulgere de dorință și iubire.

Trupul fierbinte tremura în liniștea desăvârșită a camerei. Patul larg o primea cu dragoste. O priveam cu sufletul, încercând să-i descifrez enigmele... Dormea încă cu părul răsfirat în jurul ei ca un nor de fum. Gura ușor întredeschisă lăsa să se vadă strălucirea dinților. Îi admiram linia pură a umerilor netezi ca chihlimbarul, arcuirea delicată a gâtului. Deschise ochii, se ridică în capul oaselor și un zâmbet îi lumină obrazul văzându-mă lângă ea. Se aruncă la pieptul meu, zâmbindu-mi cu duioșie. Am strâns-o în brațe, eram cel mai fericit bărbat.

Ar fi o nesocotință din partea mea să spun că aș fi fost luat pe neașteptate. Felul ei de a fi prevestea o fire nepotolită.

Ochii ei îmi aminteau de vârtejurile mărilor, buzele cu firul sângieru de aroma căpșunelor, părul ei frumos parcă arunca scânteii.

I-am prins mâinile... mâinile lungi și delicate. Mai mult o ghiceam decât o vedeam și tăceam, amețit de parfumul ei unic, inconfundabil. Mâinile îi ardeau. Pieptul i se zbătea ca o turturică în așteptarea răsăritului... O simțeam toată, toată... a mea.

Lucia PĂTRAȘCU

CUM SCĂPĂM DE DNA de MIHAI DINU

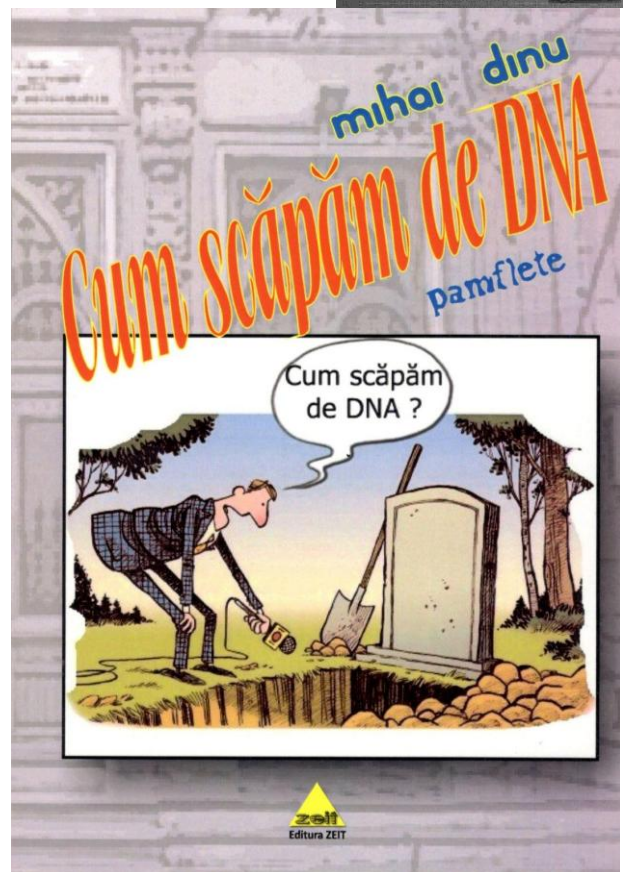
Volumul „*Cum scăpăm de DNA*”- *pamflete*, semnat de **Mihai Dinu**, publicat la Editura ZEIT, Brăila, 2016, cuprinde în cele 70 de pagini un număr de 27 de titluri, însoțite de caricaturi semnate de arhitect Sergiu Fărcășanu și o „*Prefață sau cuvânt înainte sau postfață, cum doriți să o intitulați, că de încadrat juridic se vor ocupa alții*” (pag.5), cum, sub pseudonimul Cezar Bivolaru, își autointitulează părerea sa de cititor un coleg al autorului, alături de avocatul Dorel Ene, cel care se întrebă: „*Cine ar fi crezut că cineva poate glumi pe tema DNA sau despre DNA?...Nimeni, în opinia mea...*” (pag. 7).

Ambii sunt copărtași la părerea că această carte, în „*subtilitatea ei mai mult sau mai puțin directă*” (pag. 6) este o lucrare „*de un umor incredibil, fantastic de greu de găsit în zilele noastre.*” (pag. 7). Cu atât mai mult cu cât și autorul și cei doi comentatori fac parte din sistemul juridic, pe care-l cunosc foarte bine!

Dacă „*Dicționarul explicativ al limbii române*” consideră *pamfletul* drept o „*specie literară (în versuri sau în proză) cu caracter satiric, în care scriitorul înfierează anumite tare morale, concepții politice, aspecte negative ale realității sociale, trăsături de caracter ale unei persoane*” și dacă mai aflăm că această specie literară poate să primească forma unui articol într-o publicație, a unei comedii cu elemente de pamflet, a unui cuplet conținând un pamflet, chiar a unui roman cu caracter de pamflet, se cheamă că am înțeles despre ce este vorba.

Dacă ar fi să ne folosim de analiza pamfletului, ca specie literară, cu tot ceea ce înseamnă acest lucru, făcută de Profesorul Universitar Dr. Dorin N. Uritescu din București, am afla că „*Pamfletul este o creație, cu atât mai izbită, cu cât felurile modalități ale expresiei artistice: epitetul, metafora, comparația, antiteza, antonomaza, etc. o slujesc efectiv și rodnic.*” Exemple pot fi pamfletele savuroase scrise de mari nume din literatura noastră, indiferent dacă le întâlnim în publicistică (Tudor Arghezi - Baronul, Președintele), în creația epică (Eugen Lovinescu, Ion Luca Caragiale, Mihail Sadoveanu), în creația lirică (Mihai Eminescu - Junii corupți; Grigore Alexandrescu - Confesiunea unui renegat; Tudor Arghezi - Balada maeștrilor) și, bineînțeles, Corneliu Vadim Tudor.

Și iarăși, dacă ar fi să cităm un fragment din articolul *Actualizarea* publicat de Mihai Eminescu în anul 1877: „*Ce caută aceste elemente nesănătoase în viața publică a statului? Ce caută acești oameni care pe calea statului voiesc să câștige averi și onoruri?...Sunt născuți pentru lucruri mai înalte, pentru deputății, ministerii, ambasade, catedre de universitate, scaune în academie...?*”, iată că ne aflăm în plină actualitate!... Nu este de **Boem@ (95) 1/2017**

mirare, deci, că autorul Mihai Andrei Dinu a ales să scrie această carte de pamflete! Temele sunt „*chestiuni arzătoare, la ordinea zilei*”, ca să citez dintr-un clasic, în special cele care privesc unele aspecte ale vieții politice, economice, sociale, pe care fiecare dintre noi le întâlnim la tot pasul, cu care ne confruntăm aproape zilnic.

De aceea, șotronul dintre verbele „a fi” și „a trebui”, jucat între două tabere bine precizate, *DNA*, pe de o parte și *înalții funcționari corupți*, de cealaltă parte, două tabere intrinsec legate de altfel, nu face decât să ne convingă pe noi, amărății și naivii din tabăra de mijloc, majoritară, că ne aflăm într-o mare dilemă, căreia nu i-am aflat încă dezlegarea. Și anume: **1. Ce ar trebui să fie DNA și nu este; ce este DNA și nu ar trebui să fie? 2. Ce ar trebui să fie înalții funcționari și nu sunt; ce sunt aceștia și nu ar trebui să fie?** Iată că „*din această dilemă nu putem ieși!*”! Deocamdată!...

Autorul acestui volum, cel care se vrea un pamfletar autentic, nici nu are nevoie să-și asume „*duritatea expresiei*”, specifică unui pamflet. Nici nu alunecă într-un limbaj vulgar, trivial, așa cum se mai întâmplă uneori. Pentru că din punct de vedere al conținutului, pamfletul său are un obiectiv bine precizat (chiar din titlu!) și anume, vizează o *individualitate, ca factor oficial și o alta ca factor uman*, precum și relațiile dintre componentii săi, relații care lasă autorului libertatea de a prezenta corect o anumită stare de lucruri, stare care nu trebuie trecută cu vederea. Mihai Dinu portretizează critico-satiric țintele pe care dorește să le încadreze în această specie literară a pamfletului. Veți găsi dumneavoas-

(continuare în pag. 26)

Irina NEAGU

Peleenii (fragment)

Myrmidonii se schimbaseră mult după războiul cu troienii. Când aheii se întorceau acasă cu corăbiile pline de prada lor de la Troia, ei, care nu se aleseseră decât cu fii morți, cu văduve, orfani, schilodiți și fără un rege care să-i conducă după ce Peleu avea să moară, au început să-i urască pe cei alături de care au luptat zece ani. Nu voiau să se mai numească sau să fie numiți ahei. Ei, care-l dăduseră pe marele Ahile, renegau Elada. Îi disprețuiau pe ahei și mai cu seamă pe mycenieni. Iar dintre mycenieni, îi urau cel mai mult pe atrizi.

Femeile lor au început să spună că, dacă nu mai sunt ahei, ele nu se vor mai comporta ca femeile ahee. Voiau să fie inimile caselor, să aibă un cuvânt de spus despre copiii pe care-i nășteau și creșteau. Iar bărbații au vrut să le arate că le iubesc, așa că au făcut mai mult. Nu și-au mai măritat fiicele cu cine era mai bogat. De ce să facă ceea ce făceau aheii, dacă nu mai erau ahei?

Când femeile începuseră să se ridice, Peleu le-a dat de știre: Ahile avea o fiică, pe care o crescuse departe de ochii tuturor, myrmidoni sau ahei. Crescuse la hotarele Ftyei, la țară, așa cum era crescut un fiu. Nu a spus cine era mama fetei și unii spuneau că e fiica lui Briseis, sclava pentru care Ahile se certase cu Agamemnom, dar alții se temeau ca nu cumva să aibă aceeași mamă ca Pirus, pe prințesa din Scyros. Doar Pirus era unul din cei mai detestați oameni.

Peleu nu a spus mai mult. Doar că mai exista un copil al fiului său, că era o fată, că fusese crescută zece ani de tatăl ei la Troia și alți doisprezece la țară și că numele ei era Atalla, dar i se spunea Arsinoe. Avea să vină când considera el că era în ordine. Dar myrmidonii au stăruit că vor să o vadă. Au stat atât de mult cu gura pe el, încât bietul bătrân s-a învoit, în cele din urmă.

-Sunt ca niște copii care așteaptă să le dai dulciuri, îi spuse el lui Phoenix. Știi că nu e momentul, dar stau cu gura pe tine și-i iubești prea mult ca să-i refuzi.

Phoenix zâmbi. Peleu nu mai pronunța prea des cuvântul copii. Se gândea mereu la copiii pe care-i pierduseră la Troia, în frunte cu ai săi și cu fiul fratelui său, Telamon. În plus, era regele Ftyei și myrmidonii erau ca și copiii săi. Asta nu înțelesese Tethys. Îl iubise, dar Peleu iubise Ftya. Iar ea nu putea suporta că iubește ceva mai mult decât pe ea.

-Fata e chiar fiica lui Ahile?

Lovise greu, rostind numele acesta, dar nu avea ce face.

-Da. Tethys a adus-o la mine când avea opt ani. Încă de atunci am văzut că seamănă cu tatăl ei. Acum e așchie desprinsă din vechiul trunchi. La fel de sprintenă, la fel de curajoasă...

-Și la fel de obraznică și de nestatornică?

Cei doi bătrâni începuseră să râdă. Peleu făcu un gest

cu mâna, de parcă ar fi vrut să alunge acel gând.

-Uiți că a stat și cu Patrocle opt ani. Nu e în niciun caz nestatornică, chiar dacă e la fel de iute la mânia ca Ahile.

-Dacă are calitățile astea, de ce ai ținut-o la țară?

Peleu se întunecă deodată. Stătu în tăcere o perioadă, parcă pentru a cumpăni ce urma să zică. Se uita în jur, ca și cum se temea să nu-l audă cineva, deși erau numai el și Phoenix la masă, după cum le era obiceiul. Când vorbi, își ținu privirea în focul din vatră.

-Are și încrederea oarbă a tatălui ei. Dacă i-ai spune că peștii zboară, sunt multe șanse să te creadă pe cuvânt. Iar Odysseu e un om cunoscut pentru viclenia lui. Și de când cu poporul ăsta, dorienii... Mi-e teamă că vor ști că trăiește și că e fiica lui Ahile. Și o vor transforma și pe ea într-o armă, cum au făcut cu fiul meu.

Dorienii. Un popor de păstori veniți de cine-știe-unde, care se mută acolo unde era mai bine pentru turmele lor și care era mai bun la luptă decât socotiseră aheii. Distruseseră câteva cetăți de la miazănoapte, dar myrmidonii îi primiseră cu brațele deschise, mai întâi pentru a le face aheilor în ciudă, apoi pentru că văzuseră în dorienei ce fuseseră ei cândva: un neam de oameni simpli.

-De acolo de unde e, a învățat limba lor și chiar s-a împrietenit cu unii. Cred că fiul unei căpetenii de-a lor vrea să se-nsoare cu ea. Dar Odysseu și ceilalți ar putea face dintr-o minciună adevăr.

-Odysseu! Nu știe nimeni unde e, Peleu. Unii spun că a murit.

Peleu zâmbi cinic. Scoase un sunet între mârâit și tuse, dar nu-și luă ochii de la foc.

-Ce-aș mai vrea să fie mort. Dar unul ca el e ca o șopârlă care-și lasă coada în ghearele dușmanului. Nu va muri când vor vrea alții. Dar nu pot să-i refuz, Phoenix! Știi bine că nu pot. Eu mă fac responsabil de moartea atâtor. N-ar fi corect. Iar tu mă cunoști, vechi prieten! Pentru myrmidoni mi-aș da viața cu zâmbetul pe buze, dar nu mi-aș sacrifica cinstea.

Phoenix încuviință. Pentru Peleu nimic nu era prea bun pentru Ftya. Nimic nu fusese prea bun nici pentru Ahile și Patrocle. Parcă mai mult pentru Patrocle, pe care-l văzuse chibzuit și atent, liniștit și iubitor, ca o completare pentru Ahile cel încrezător și iute. Oare fata luase doar ce-i bun de la ei, sau și năravul lui Ahile de-a se lua la hartă cu oricine, sau al lui Patrocle, care putea fi mai viclean decât Odysseu și nu pregeta să mintă și să-și pună propria piele la bătaie pentru Ahile?

Peleu se temea pentru nepoata sa. Atâta sânge și carne mai avea. Mai era copilul lui Ahile cu prințesa din Scyros, dar el nici nu intra în discuție. Era crud, o fiară. Exact de ce n-aveau nevoie myrmidonii. Peleu îl ura. Și odată cu el toată Ftya. Nu avea nevoie de focul care arsesse Troia.

-Fata e ca amândoi, sau doar ca Ahile?

-Te juri că nu a avut mamă, doar doi tați.

(continuare în pag. 24)

Seamănă atât de bine cu Ahile, că până și pășește ca el. Dar sclipirea din ochii ei e iubitoare și șireată, ca a lui Patrocle. Uneori mă doare s-o privesc.

-Să-nțeleg că e și foarte frumoasă?

-Da! Dar nu e o statuie de aur goală ca o stricată de pe tronul Spartei. Attala... Arsinoe te trăznește când o vezi.

-Va trebui să dai ochii cu ambii tăi... nepoți. Știu că nu e cuvântul potrivit, dar altul nu-mi vine în minte. Trebuie să-i aduci față-în-față și să-i arăți lui Pirus că nu are ce să caute în Ftya. Altminteri, va veni și va cere tronul. E mai bine să-l aduci aici o dată, să-l alungi apoi, decât să-l vezi că vine cu vreo armată.

Phoenix înțelegea impasul în care se află prietenul său. Nu voia ca ultima legătură cu fiii săi să-l întâlnească pe Pirus, pe care toată Ftya îl detesta pentru cruzimea lui. Dar nu voia ca Pirus să creadă că tronul nu va avea moștenitor după moartea sa și că, odată ce Peleu a murit, să vină și să-i treacă pe toți prin sabie. Se luptau în el regele, bunicul și tatăl.

-Arsinoe va veni în curând. În vreo șapte zile va fi aici. Cât despre Pirus, nu știu când va sosi și nici nu-mi prea pasă. Știu că nu va sta prea departe de Ftya pe veci. Mi-ar plăcea, dar nu se întâmplă niciodată cum vreau eu.

Avea dreptate în felul său. Cât fusese tânăr, Peleu luase parte la expediția argonauților și la vânătoarea mistrețului din Calidon. Fusese un om nobil și pios, primise ca soție o zeiță, dar lucrurile nu stăteau niciodată perfect. Tethys îl iubise, și el pe ea. Încă o mai iubea. Dar Tethys îl iubea pe Peleu și Peleu iubea Ftya. Iar ea nu pricepea de ce iubea acei muritori mărunți și insignifianți mai mult decât pe ea. Numai un băiat din cinci trăise mai mult de doi ani, dar era viori, puternic și frumos ca Soarele. Dar Tethys l-a părăsit și s-a întors în marea ei rece și adâncă. Îl luase ca fiu pe băiatul surghiunit al lui Menontios. Uneori părea să-l iubească chiar mai mult decât pe Ahile, fiindcă era mai răbdător și mai viclan. Însă războiul de la Troia adusese lacrimi pentru toți. Nu era familie în Ftya care să nu aibă un mort, iar Peleu îi pierduse pe fiii săi, care erau luminile vieții sale. Acum nu mai avea decât o cetate îndurerată care s-a renegat pe ea însăși, palatul gol în care răzbăteau ecouri vagi ale râsetelor de odinioară, un nepot care-l făcea de rușine și o nepoată care întruchipa tot ce aveau fiii săi mai bun sau mai rău.

-Cum o cheamă pe fată? Ai pomenit două nume.

-Numele ei e Atalla. Dar îi place mai mult Arsinoe. Iar eu nu știu de ce au nevoie femeile ca să se simtă ca acasă într-un loc. Poate că trebuia să fiu mai atent cu Tethys. Am crezut că tot ce le trebuie e să le arăți că sunt iubite.

-Eu am trei fiice și un fiu, Peleu. Femeile nu vor decât să fie iubite. Dar sunt mult mai subtile și mai inteligente decât bărbații. Mă uit la fiicele mele, pentru care numai faptul că le sărut pe frunte e suficient. Apoi mă uit la fiul meu, care e ca toți ceilalți băieți de seama lui: sprinten, inocent, bun la suflet și tare prost. O femeie nu se va feri niciodată să-ți spună de ce are nevoie, dar nu din gură, ci din ochi, din gesturi care trec neobservate în mod normal. Spuneai că seamănă cu Patrocle. Asta înseamnă că e inteligentă și știe să vorbească și cu înțeleptul și cu prostul. În sfârșit avem și noi puțină speranță.

Ftya era destul de mică. Așezată nu foarte departe de

muntele Pelion, acolo unde Apidanosul își unește apele cu ale mării. Mai există o insulă, nu departe, stâncoasă și plină de ierburi mărunte care majoritatea anului au o culoare gălbuie și bolnavă. Acea insulă se numea Achillea. Nu locuia nimeni pe ea. Dar pescarii se retrăgeau deseori acolo când vremea proastă îi prindea în larg. Plajele erau cam la fel ca insula, doar că ierburile uscate erau înlocuite de un nisip alb-cenușiu. Acolo se adunau tinerii în serile de vară în jurul unui foc mare îngrădit cu pietre. Cetatea în sine nu era pe malul mării, ci lângă râu, pe malul sau stâng. Ftya nu se deosebea prea mult de alte cetăți, nu era prea mare, avea casele mici și îngrămădite una în alta, cu două sau un singur etaj. Palatul se ridica deasupra tuturor pe un deal nici prea înalt, nici prea jos, fiind lipit de templu, pe care-l domina ca mărime. Totul era mai apoi încins cu o centură de piatră dură prin care se ieșea doar pe două porți, una la răsărit și alta la apus.

Când Peleu spusese că-și crescuse nepoata la țară, vroia să spună că o crescuse la șapte zile de mers pe jos de la cetate, unde se creșteau caii. Acolo, la marginea regatului său înconjurat de cei mai frumoși armăsari ai Thesaliei, fiica lui Ahile prinsese mare drag de cai. Îl botezase pe al ei Xantox, ca pe unul din armăsarii care trăgeau după ei în luptă carul tatălui său. Și ea se urca în car, dar îi plăcea mai mult călare. Adora să fie mai sus de pământ, să zboare ca un fulger, să chiuie de veselie. Atunci se simțea ea liberă. Se simțea ca o zeiță. Nimic n-o oprea. Pământul, moartea, durerea, ura n-o atingeau. Astea erau treburi lumești.

Se înconjurase de păstori dorienii pentru că simpla vedere a unui myrmidon o rănea. Dorienii o plăceau. Îi spuneau Atalla, dar asta nu o deranja atât de mult. O deranja doar când o numeau aheii așa.

Le învățase limba și îi plăcea cadența lor din topor, simplă și fără dorința de a fi frumoasă. Îi plăcea de ei. Erau oameni iuți la mânie, dar nu erau barbari. Îi dădură chiar și o sabie și un scut din ceva mai rezistent ca bronzul din care-și făceau ei armele și uneltele. Numiseră materialul acela fier. Chiar tăiasse odată în două o sabie din bronz. Nu-i plăcea gândul că va pleca de lângă ei. Peleu îi spusese că myrmidonii o vor iubi.

-Noi nu vrem să pleci, îi spuse Ros într-o zi.

Avea să plece peste două zile. Prietenei ei nu-i plăcu asta. Ros era fiica șefului de trib care se așezase nu departe de unde locuia ea. Prinsese limba aheilor la fel de ușor cum învățase și Arsinoe limba dorienilor. Ros era foarte drăguță, micuță, cu nasul coroiat, brună și cu ochii negri ca noaptea de iarnă. Când râdea, își strâmba nasul într-un fel care amintea de bebeluși.

-Sunt prințesa Ftyei, Ros! Trebuie să fac și lucruri pe care nu vreau să le fac.

-Dar n-ai de gând să te măriți cu un prinț aheu, nu?

-Mai degrabă îmi tai beregata. N-am să fiu soția unei brute de aheu.

Ros zâmbi. Poate ea și părinții ei încă sperau că

(continuare în pag. 28)

Angela BURTEA

VIATA, UN TORT TAIAT ÎN FELII NEUNIFORME

Urc la mansardă și privesc bolta cerului. E senină, iar lumânările cerului sclipesc, sfidând întunericul pământului; pământul acesta al meu, scorjit de soarele dogoritor al zilelor de vară și plin de zăpada iernilor grele din imensul Bărăgan. Pământul acesta care de-abia mai respiră sub talpa apăsată a greilor care sug asemenea lăcustelor și căpușelor. Până și culoarea sănătoasă a cernoziomului natal a învinețit. E plin de durere și tace. Tace și suspină, respirând a sănătate doar în prag de primăvară când apa zăpezilor bălțește fără a-l îneca și-l spală de păcatele celor care îl frământă în picioare. Eu îi știu durerea, că e și-a mea! Îi înțeleg și bezna în care a intrat și-l mângâi sărutându-i fața ca pe leagănul cel mai cald și mai confortabil. De, e pământul meu, e lumina care m-a hrănit și m-a purtat pe brațe fără să se vaite vreodată de greutatea păcatului meu. Păcatul de-a veni pe lume!

La mansardă m-ascundeam și-n copilărie și stăteam la sfat cu stelele cerului. Acum, ca și atunci, încerc să le dau câte un nume. Nu-mi iese. Mi se pare că irosesc timpul. Timpul are altă valoare! Mi se pare un lux pe care nu mi-l mai permit! Atunci, soarele era mai strălucitor, luna mai zâmbăreață, iar stelele aveau timp să stea la povești cu mine! Acum, doar una îmi zâmbește, fiindcă îmi este complice de când m-am născut. Celelalte-s artificii de Crăciun. Le privesc, le admir și mi-e frică să nu se stingă. Îmi place așezarea lor și, culmea, nu se ceartă niciodată pe locul ocupat. Câtă ordine și disciplină!

Așez capul pe pervazul geamului. Închid ochii și intru într-o liniște profundă asemenea somnului, dar nu e somn. De undeva, din depărtări, aud un glas! Mă strigă! *Claraaaa! Claraaa!* Tresar, iar bătăile inimii se întetesc. Pun mâna pe piept și-ncerc să liniștesc ceasornicul. Câtă nevoie am de el și cât l-am obosit până a pătrunde în esența cuvântului „ignor”!

- Clara! Unde ești? Clara, iar te-ai ascuns în podul casei? Ce-o fi, maică, acolo te de trage așa?

E bunica din partea mamei. E chiaburoaica cu care nu prea mă înțeleg. Nu semăn în partea lor, m-arunc în neamul tatei! Deși are o înfățișare de soldat din armata germană, e blândă și generoasă. Tocmai blândețea ei mă enervează. Pentru ea toată lumea e bună, numai noi suntem neînțelegători. Noi nu știm să privim lucrurile, noi nu știm să alegem grăul de neghină. Și sunt atât de diferite boabele-astea două! Unul hrănește, altul amărăște! Na! De unde atâta înțelepciune, când totul e fragil și alunecos?

- Clara! insistă ea. De ce nu răspunzi, fata mea?

- Chiaburoaico, ți-am spus să-mi dai pace! Îi răspund eu într-un târziu.

- Clara, iar nu ți-ai băut laptele! Iar l-ai dat la pisică, de parcă n-ar avea ce să mănânce! Coboară mai repede!

Auzi, să cobor! Nici prin minte nu-mi trece. Aici mă simt în largul meu, aici e adevărata mea casă, e lumea poveștilor, e lumea minunilor pe care nu le găsești nici pe stradă, nici în piață și niciunde! Chiaburoaica nu mă înțelege. Cu bunicul e altceva. Vede lucrurile altfel. Are însă o idee de la care nu se abate niciodată: *mănâncă doar cine muncește!* Din pricina asta se cam ceartă cu chiaburoaica. Ea „fură” din casă și dă la alții; ea le zice *năpăstuiți*. Milostivă până la cer!

- Ți-ai făcut trei rânduri de case în rai, Marghiolițo, cât ai dat în viața asta! Îi zicea adesea bunicul, mai ales când o prindea asupra faptei.

- Aș! răspundea ea scurt. Lumea-i lume, nu-i la fell! Oare nu trebuie să mâncăm cu toții?

- Trebuie, dar munca nu-i pentru toți? Ești mândră, femeie, de casa noastră, dar sudoarea lucrului tău ai uitat-o? Se uitau lung când ridicai cărămidă cu cărămidă și-și mai dădeau și coate năpăstuiții ăia ai tăi.

- Crezi că știau ce fac? întreba ea plină de liniște. Vai de păcatele lor! Domnul să-i ierte!

- Da, da! Domnul să-i ierte!

Și uite-așa se liniștea și bunicul, căci nici el n-avea inimă rea, doar că nu se împăca cu ideea că poți trăi lejer și dacă nu muncești. *Prost e ăl care dă, nu ăl care cere!* asta era remarca lui de fiecare dată. *Cere-iva în schimb, și-ai să vezi ce mutră face! Muncă, femeie, muncă!* adăuga el plin de năduf. *Păi aia nu mai e pomană, moșule! Doamne, iartă-mă!* completa chiaburoaica, ridicând o cruce pân' la cer.

Acum, ca și-atunci, privesc întinderea și-mi ostoiesc arșița sufletului cu lumina coborâtă din înalt. Stau ca și-altădată la mansardă, fiindcă, cu mâna ei, chiaburoaica a semnat actul prin care îmi lăsa mie tot trecutul ei. Sunt o răsfățată a sorții, am o casă cât un cer, iar din ea izvorăsc amintiri de neuitat, pline de mister și dor. *Chiaburoaica m-a pedepsit pe viață!*

Ușor insomniacă, privesc spre tortul meu, tăiat în felii neuniforme, glazurate pe alocuri sau zdrențuite din loc în loc.

Tresar! Chiaburoaica mea dragă mă strigă: *Ai grijă, fata mea, să nu uiți niciodată țărâna din care te-ai născut. Acolo e leaganul tău, munca și dorurile noastre, e viața dată cu împrumut!*

NOIEMBRIE

Zi mohorâtă de noiembrie, cu vânt pătrunzător, aseasonat cu picături mici și dese de ploaie, cu ferestre tăcute, care ascund ușoara temere a proprietarilor, cu frunze galbene și arămii, ce rătăcesc prin văzduh, nehotărâte și plânse de soarta tristă impusă de trecerea timpului.

Sub impulsul lăuntric, arunc o privire fugară prin ochiul străveziu al geamului de la mansardă. E locul copilăriei și-al tinereții mele, e locul cald și plăcut

(continuare în pag. 26)

unde m-ascundeam de fiecare dată, când ideile mele se împotriveau regulilor impuse de ai mei.

Atunci, m-ascundeam spre a nu fi descoperită exact când nervii părinților erau întinși la maxim, evitând dezastrul sufletesc în care aş fi intrat. Ieşeam din mirajul încăperii, când liniştea şi calmul se instalau încetul cu încetul, iar ai mei mă priveau zâmbind şi dând din cap, semn că pedeapsa fusese anulată. Zâmbeam şi eu, apoi mă strecuram binişor pe lângă mama şi aşteptam mângâiera, atât de dulce, pe creştetul capului. Îi simţeam palma caldă şi blândă, ca adierea suavă a vântului din mijlocul verii, şi ridicam privirea spre înălţimea ei, intrând apoi în taina minunată a iubirii necondiţionate, când sărutul inconfundabil al buzelor ei îmi acoperea fruntea senină şi curată, neridată şi neîngândurată.

Azi, urc aceeaşi scară, bătrână şi obosită scară, ce scârţâie din toate încheieturile, iar paşii mei, asemenea scării, par mai înceţi şi mai nesiguri, dar tot mai hotărâţi. Vreau din toată suflarea mea să ajung în raiul vremurilor trecute, să privesc lumea şi vremea de-afară prin acelaşi ochi de geam, şi, de-aş putea, cu ochii copilului pe care nu l-am lăsat să mă părăsească niciodată.

Rătăcite într-un colţ, pe o măsuţă cu trei picioare, zăresc, aruncate, bucăţi dintr-o păpuşă veche, meşterită din cârpe. Lângă ele, câteva cărţi, cu foi dezlipite şi coperte roase şi îndoite pe la colţuri. Un caiet îngălbenit, în mijlocul căruia un rest de creion negru face dovada că cineva îl folosisese cândva. Îl deschid cu grijă şi-ncerc să desluşesc însemnările. Literale fug una câte una, iar scrisul dispăre. Lângă ele, o cutie de carton ponosit ascundea câteva cărţi poştale. Le-am recunoscut: erau ilustratele pe care le primise mama în vremea tinereţii ei, la balurile de atunci. Chipuri de femei frumoase şi bărbaţi eleganţi şi galanţi, imagini care trădau marea iubire ascunsă în inimile tinereţii.

Mă-ntorc în partea opusă, atrasă fiind de mirosul gutuilor depozitate cu migală de mama. Privesc lung şi adulmec, asemenea omului înfometat de amintiri unice, plăcute şi de neuitat. Ştiu că fructele toamnei nu mai există la locul de odinioară, dar simt prin toţi porii fiinţei mele, aroma lor. Întorc capul din instinct şi văd, fracţiune de secundă, policioara acoperită cu foaie de jurnal, plină cu mere mari şi rumene, cu puful prăfuit al gutuilor galbene şi fantastic de aromate.

Zâmbesc şi mă bucur de zâmbetul meu, întind mâna spre lumea trecută, plimbând-o alene prin aer, fac un pas spre locul de taină şi găsesc pe aceeaşi policioară doar strugurii negri pe care i-am aşezat chiar eu, cu o lună în urmă. Păstrau încă vigoarea din ziua culesului, fiindcă înfipsesem coarda, de care erau prinşi, într-un cartof mare şi sănătos. Era lecţia învăţată de la ai mei, iar acum mă bucuram de binefacerile ei. Iau o boabă, două-trei, le plimb îndelung prin gură, mestecându-le încet, cu calm şi aşteptare. Ştiu ce aştept: ca mama să urce scara şi să mă prindă din nou printre bunătaţile adăpostite cu bună ştiinţă, spre bunăstarea familiei.

Ascult cu luare-aminte, ca scara să-mi împlinescă aşteptarea, dar tăcerea aspră şi grea e spartă de zgomotul infernal al unei maşini. Mă trezesc din visarea plăcută a lui noiembrie, atât de mult aşteptat, iar lumina diafană îşi schimbă faţa şi ochiul geamului îmi dezvăluie o altă lume. Trecători grăbiţi şi încordaţi în mersul lor, copaci pe trei

sferturi goliţi, frunze moarte amestecate cu praful umed şi îmbâcsit de gazele emanate de noile mijloace de transport, copii rătăciţi, ce merg glonţ, fără a mai privi în jur, câini murdari şi hămesiţi, o cioară - două care cârâie voiniceşte, în lipsa cântăreţilor adevăraţi, şi doi bătrâni ce merg braţ la braţ.

Iau aminte la tot, insistând cu privirea spre cei doi. Le ştiu povestea şi le zâmbesc, deşi nu mă bagă în seamă, continui să mă bucur pentru ei, iar ei ştiu, îi strig cu toată forţa, dar nu mă aud. În cele din urmă, strigătul meu răsună până departe: *Aţi surzit, de ce nu-mi răspundeţi?*

O lacrimă, şi-ncă una îmi spală obrazul. Şterg lacrimile cu dosul palmei, aşa cum făceam şi-n copilărie, şi iau aminte: **Am visat!** Iar dorul mă cuprinde şi mai mult!

(urmare din pag. 22)

tră în carte sub titluri ca: **Expertiza judiciară, Cum scăpăm de DNA; Atac de panică, Masterplan, Propuneri pentru funcţia de ministru al Justiţiei,** etc. totala confirmare. Teme diverse, probleme şi mai diverse, ce pornesc de la situaţiile obişnuite. Un şofer prins între claxoane stridente (pag 50) şi realizările CNADNR-ului (pag. 51) sau atacul tântarilor, de parcă autorul ar dori să facă *din tântar, armăsar*, trecând la armăsarii politici, cei care nechează şi tropotesc nerăbdători pentru acapararea puterii totale, uitând că s-a format acolo ; „**pe Ştirbei Vodă un fel de Area 51 şi că au fost cazuri de dispariţie a unor persoane care au intrat şi au ieşit după 9 sau 10 ani,...**” (pag. 58). Ca să exemplific doar câteva, lăsând cititorului întâlnirea cu numele reale ale persoanelor devenite personaje care populează această carte.

Sigur că, pentru a nu rămâne neglijat de atenţia şi adeziunea cititorului, este necesar ca pamfletul să se păstreze în limitele unui limbaj decent, fără invective, ceea ce autorul Mihai Dinu reuşeşte într-un fel, chiar dacă poantele sale nu *pişcă*, lăsând uneori impresia unor *tablete* obişnuite ce se limitează să fie în acord perfect, de necontestat, cu percepţia justă a realităţii. O realitate care doare şi, cel mai adesea, umileşte.

La fel ca umorul, umorul negru chiar, pamfletul este o stare de spirit, care face parte din realitatea încojurătoare, adesea încărcată excesiv cu aspecte neobişnuite şi, mai ales, neplăcute; o scriitură cu spirit combativ, pregnant, virulent chiar, atunci când este necesar, prin care autorul Mihai Dinu doreşte să portretizeze idei, situaţii, stări de lucruri, ce par a nu avea sfârşit. Cu această carte ne aflăm în prezenţa unui semnal de alarmă faţă de modalitatea în care se desfăşoară viaţa noastră actuală.

O carte care ne pune pe gânduri!

Marius ZAHARIA

Tehnica loviturii de stat*

Ne aflăm într-un buncăr foarte util dacă afară s-ar fi desfășurat un război nuclear sau ar fi bătut vântul. Personajul principal este generalul de intendență cu 4 (patru) stele, Gamal Darwish, călit în împărțirea maiourilor către soldați în luptele din Irak. Chiar dacă picase un master despre rolul ciorapilor de bumbac în lupta corp la corp, asta nu-l făcea mai puțin util nației sale.

Decorul, o sculptură cu o căprioară ce alerga în zigzag, era asigurat printr-un offshore. De hrană se ocupa o firmă de catering celebră în zonă (putea livra mâncarea chiar și în tranșee), care ne-a rugat să-i păstrăm anonimul. Numele ei zăbovește pe buzele noastre, dar trebuie să respectăm și anexa 15 la contractul încheiat între ei.

Și acum, că v-am descris după puterile noastre scena, așezați-vă comod într-un fotoliu pentru a participa la o pagină, dacă nu cumva chiar filă de istorie.

- E musai să dăm o lovitură de stat! urlă Generalul.

- Vreți să repetați? îl rugă un ofițer pe care destinul îl amplasă în ultimul rând, de unde nu se auzea prea bine.

Gamal o făcu cu vădită plăcere:

- Poporul e împilat. Impozitele sunt împovărătoare iar formularele de completat sofisticate. Mi-a luat aproape o oră ca să-mi declar taxa pe o oază! Constituția, publicată în Monitorul Oficial controlat de forțe oculte, aceleași ce ne-au prostit că omul a ajuns pe Lună, e încălcată. Legea a ajuns să fie înlocuită cu hotărâri de guvern, iar acestea de ordonanțe ale aceluiași executiv, arde-l-ar focul! Regele o ține numai în chiolhanuri, orgii și spectacole de operetă. Cei mai mulți dintre frații noștri zac în arestul la domiciliu.

- Despre corupție nu ne spuneți nimic? îl provocă Yasmine, avocatul loviturii de stat.

- Ai timp?

- Berechet, i-am spus consoartei că mă duc la un simpozion despre Schopenhauer.

- Și a înghițit gălușca?

- Bineînțeles, e moartă după pesimism.

- Atunci remarc că nu ai citit pliantul în care e descrisă pe larg drept rea și haină.

- Dar eu cunosc câteva familii fericite chiar și în aceste condiții, comentă caporalul în retragere Feisal (s-a retras anticipat pentru a-și îngriji mama bolnavă de rujeolă).

- Eșantionul nu e reprezentativ, punctă decisiv Generalul.

- Ok, recunosc umil Feisal, căci ce știu eu în afară de operele lui Khalil Gibran, Shakespeare, Pușkin, Gamal Al-Ghitan, bineînțeles, pe de rost și tot ce s-a scris despre al doilea război mondial, inclusiv de mână.

- Vă reamintesc că discuțiile din această locație trebuie să rămână între noi, motiv pentru care am și tras jaluzelele. Nu aveți voie să vorbiți cu copiii voștri, prietenii acestora sau să abordați oamenii pe stradă pentru a le povesti planul, așa cum ați făcut data trecută.

Se opri pentru câteva secunde ca să își satisfacă o necesitate fiziologică. De-abia după ce ceilalți și-au întors privirea a putut sorbi liniștit dintr-un pahar cu apă.

- Ne puteți spune ora? se interesă căpitanul Tazeb.

- 6 seara.

- După calendarul gregorian?

- Desigur!

- Nu pot, se insubordonă un ofițer călit în luptele pentru partaj, la ora aceea îmi iau copiii de la grădiniță.

- Te agăți de un fleac când e în joc fericirea poporului.

- Nu am ce face, căci le-aș pierde custodia în favoarea fostei soții.

- Nu îți face griji. O va mătura și pe ea avântul revoluționar.

- Prefer să nu risc, căci are un avocat hârșit în astfel de situații. Ăla de la firma *Ahmed&Cadânele*. Deja a pus temuta poliție politică pe urmele mele fiindcă nu am plătit pensia alimentară (poliția cu pricina era așa de înfricoșătoare încât stârnea groaza chiar și printre mulți dintre membrii ei).

- La 4 GMT e bine?

- Atunci e momentul meu de relaxare, dar fie, dacă națiunea nu poate să mai aștepte câteva ore asuprirea.

În urma unor informațiilor pe care aghiotantul i le transmise cu tot respectul la ureche, căci nu aveau semnal pentru un eventual SMS, Generalul scoase o hartă. Îngroșă niște linii pe ea și subție altele.

- Vom ataca de la munte la deal, decretă el. Aveți grijă să vă calce nevestele echipamentul de camuflaj. Tu, Yusuf, nu uita să-ți duci pantalonii la remaiat omului nostru infiltrat în croitoria batalionului. Dacă refuză zii parola, strofa aceea din Esenin:

*"Tu - mers gingaș, tu, surâsul meu,
Dac-ai ști, cu inima-i pustie,
Cum poate iubi un derbedeu
Și cât poate de supus să-ți fie".*

Interveni, ridicându-se de pe un scaun ergonomic, colonelul Saif, cel mai apropiat colaborator al său sau prieten de familie, după cum o impunea complexitatea situației.

- Ce vă mai face fiica?

- Și ea ca fetele, însărcinată.

- Soția?

- În general bine, dar are o ușoară depresie pentru că i-a căzut coafeza într-o răpă.

- O zi bună atunci!

- La fel ție și țării noastre!

- Pot să vă întrerup? ridică mâna Salmeen Khamis (își permitea aceasta pentru că îi salvase viața superiorului, călcând, în locul lui, pe o mină anti-personal. Era și motivul pentru care ridică doar o mână).

- Dialogul, socializarea sunt cheia succesului, așa că spune.

- Cu ale mele cuvinte?

- Tovarășe, te-ai născut cu acest drept, dar nu e momentul să abuzezi de el. Vom putea vorbi pe șleau după ce vom învinge.

Apoi le dezvălui planul în linii mari și în detaliu pentru cei iluminați. Palatul regal, chintesență a desfrâului căruia omului de rând îi era

(continuare în pag. 28)

interzis, urma să fie lovit de o escadrilă de avioane.

- Targhetul vostru e să ucideți cel puțin 70% din suita regală. Fiți atenți să nu bombardați etajul șapte, unde sunt amplasate tacâmurile pe care ne vor ajuta să servim cu ele poporul lihnit.

- Pe care cu care?

- A fost o capcană, soldați, să verific dacă suneți pregătiți din toate punctele de vedere.

- La sol veți fi susținuți de o divizie de două tancuri.

Cine are permis?

- Eu, se auzi o voce stinsă. Am luat B-ul luna trecută, însă mă voi descurca. Sunt chiar în stare să le conduc pe rând, pe amândouă. Sper numai să aibă volanul pe dreapta.

- Să ai grijă în sensurile giratorii ca să nu facem victime colaterale.

- Voi încerca, dar, după cum spunea Sartre, nimeni nu e nevinovat.

- Bun, vei fi însoțit de infanterie, această armă esențială în orice conflict, căci era temută și respectată pentru mersul pe jos.

- Cum ne vom pregăti?

- Vă voi da *Tehnica loviturii de stat*, care e menționată la subsolul paginii. Nu aveți de făcut decât să respectați instrucțiunile din capitolul trei. Sigur, nu ar strica să faceți și niște genuflexiuni.

- Eu am doar ediția a doua, plânse Rashid pe umărul unui camarad.

- Fii liniștit; omul e mort de 60 de ani, așa că n-o putea revizui.

- Dacă vom birui, o putem viola pe regină? se interesează toții?

- Nici vorbă, că nu suntem animale sau păsări. Nu aveți voie să faceți nici măcar sex protejat cu ea; cel mult o puteți mângâia pe cap.

Au părăsit buncărul și-l încuiară.

- Aveți grijă de cheie, îi sfătui comandantul, căci aici e singurul loc unde mai putem sta la palavre. Cred totuși că ar trebui schimbată yala.

- Și acum ce facem? îl întrebă corul de puciști.

- Vă întoarceți la joburile voastre; ca să nu bateți la ochi vă comportați normal, adică nu faceți nimic.

S-au despărțit îmbrățișându-se și strigând în șoaptă îndemnuri unul mai revoluționar decât altul.

- Rugămintea mea e să luptați până la moarte, își luă rămas bun Generalul, urcându-se într-un maxi-taxi.

În cele din urmă complotul a fost dejucat. Căci, din motive de marketing și ca să atragă sponsori, dădu un interviu postului Kansas Coutry. El ar fi trecut neobservat de trupele loiale regelui, dar își asortase uniforma cu un papion. Inițial a fost condamnat la pedeapsa cu moartea, însă aceasta i-a fost comutată în 200 de ore de luptă în folosul comunității.

vor intra în familia ei. Nu se gândise serios să se mărite cu fratele lui Ros, dar ideea nu-i displăcea. Fratele ei era inteligent, se purta frumos, unde mai puneai că nu era nici urât. Și nu credea că Peleu ar refuza.

-Am auzit că bunicul tău e un om foarte bun.

-Este. Și-și iubește mult poporul. Și l-a iubit enorm pe tata. Sper ca și oamenii lui să mă iubească la fel de mult.

-O vor face.

Ros credea că nu există om care să n-o iubească pe Arsinoe. Dar ea se putea gândi la mulți oameni care s-ar fi gândit la moartea ei cu zâmbetul pe buze. Însă Ahile îi jurase ceva lui Agamemnon, iar ea-l va păstra.

(fragment din romanul "Peleenii", Editura InfoRapArt, 2015)

Eugenia Rada IONIȚĂ

Clopot

Clopoatele copacilor băteau îndelung
larba arăta drumul fluturilor,
Un deochi sau poate lapovița
Inunda ultimul gând al verii.
În adâncuri,flăcările gheții desfășurau cartea apei
Literă cu literă luată din curcubeul fără de sfârșit
Contopeau până la refuz nelămuritele cărări albe...
Erau plecările,poate corăbiile pline cu zăpadă
Chiar tu,făptură din jocul oglinzilor.

Hotărâre

Hotărârile toamnei au dat ceasurile peste cap.
Întrebările fără răspuns loveau în armura
trandafirilor,
Focul privirilor urca către cerul atins de tămâie
Ca un transfer al iubirii depline.
Așa se lungea peste câmpuri luna,
Amorțiri cristaline pe inima pietrei
Cufundându-se în somn, venea frigul!

Dans

Ultimul dans a fost al lebedei
Pe mantia strălucitoare a mării,
Și dincolo,la răscrucea luceferilor,
Ultimul legământ se înfiripa-n margarete.
Impasul visului pe seară
Se lucra în pânza de păianjen.

Mihai VINTILĂ

Mușuroiul de speranțe de Paul Strepol

Paul Strepol, *Mușuroiul de speranțe*, Brăila, editura Placebo, 2016, 268 pagini.

Paul Strepol are o energie creatoare care uimește. După ani de tăcere brusc în 2015 a revenit cu un volum inedit *Sufletul nostru*, pentru ca în acest an să ne readucă în atenție volumul său de povestiri *Mușuroiul de speranțe* într-o ediție revăzută și adăugită publicată de tânăra editură brăileană Placebo. Stilul este mult mai elaborat, poezirile curg altfel parcă decât în prima ediție apărută la editura Porto Franco din Galați în 1991.

Îl regăsim aici pe același Paul Strepot acum mult mai matur, mai sigur pe mijlocele sale de exprimare. Poveștile sale de maturitate prind parcă altfel. Scriitura îi este la fel de acidă dar șuvoiul este acum direcționat și curge într-o matcă de fluviu.

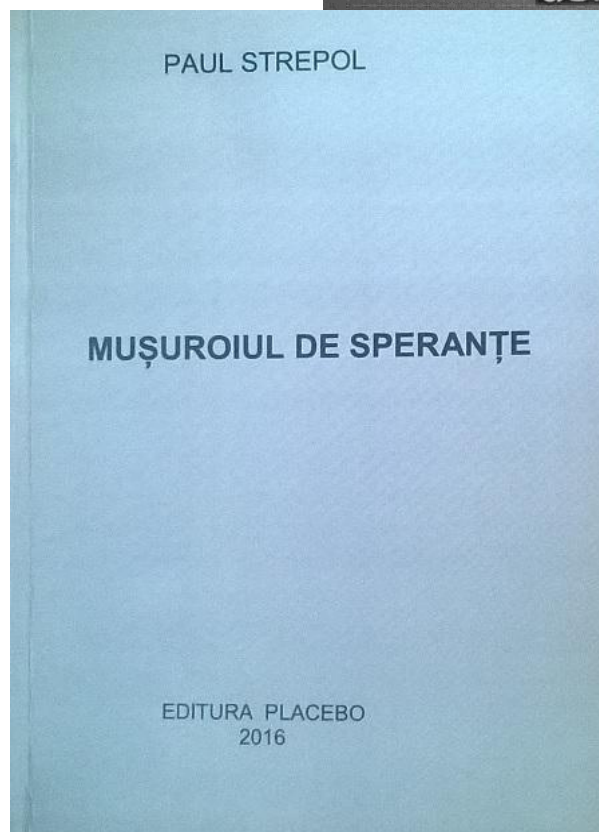
Volumul pornește cu o povestire a despărțirii de locurile natale, de iubită și de familie. ...*Și soarele răsare* mustește de imagini vizuale precum *porumbul foșnea mățâsos, parcă puțin trist, clătinat de urma de vânt, sau departe, în vestul incendiat, lumina amurgului se stingea ireversibil, odată cu întreaga lume ori la răsărit, aerul se colora treptat în liliachiu, însă restul bolții era numai sineală*. Povestirea este practic o nostalgie în cuvinte.

Nebunia unei iubiri imposibile o găsim relatată în *Poveste de iubire* unde Costan, falnic băiat, se însoară cu Anica cu care până la urmă va avea o viață tumultuoasă presărată cu beții, bătaii și gelozie. Autorul devine crud în final când personajul Matei reîntors în sat aprinde vechile dușmăanii ale Anicăi care pornește prin sat pentru o răzbunare pe propriul său bărbat decedat de ani de zile și pe o posibilă ibovnică, cârciumăreasă, deasemenea decedată. O poveste de dragoste înecată în nebunia geloziei.

Chemarea descrie primele aventuri amoroare ale unui liceean din clasa a XI-a cu o femeie măritată. Lumea internatului cu poveștile ei, primii fiori de dragoste față de o colegă care apoi îl trădează pentru un prieten mai mare în vârstă toate sunt bine prezentate și foarte bine articulate din punct de vedere literar. La final autorul a adăugat o adeendă referitoare la amantă când peste ani personajul masculin a încercat o revedere fără success. Această povestire este de departe cea mai consistentă și mai bine conturată din tot volumul.

În *Reclamele* prezintă sub pretextul unei întâlniri de 10 ani de la terminarea liceului, povestea aiuritoare a unui profesor de desen. Practic are loc aranjată de destin întâlnirea a doi colegi. Unul se întoarce în orașul natal în vacanță iar al doilea era consumator de bază în vechea bodegă unde liceenii chefuliau. Ambii par rătăciți de viață.

După un chef monstru are loc o revelație pe o

stradă pustie, în creierii dimineții. Profesorul de desen chiar pictează dar reclame care să-l facă celebru peste timp iar vizitatorul pare a avea în fața unor dezvăluiri din trecut o atitudine pierdută.

Totul pare straniu și ireal de parcă am face parte dintr-o zonă crepusculară.

Aceeași straniețe o întâlnim și în *Bătrânul de la oficiul poștal* care descrie o scenă prin care un bătrân dorește să expedieze o telegramă. Forța cuvintelor sale din această telegramă rămasă până la urmă netrimisă schimbă acreala unei funcționare și emoționează un martor care povestește totul. Cuvintele scrise de bătrân nu mai au nicio importanță.

Cea mai autistă scenă este cea din povestirea *Cu fruntea în perete* unde are loc o întâlnire dintre doi foști prieteni. Dialogul și construirea personajelor creează o stare de lumi paralele. Fiecare personaj cu lumea lui cu doar rare licăriri de întrepătrunderi între aceste lumi. O proză stranie cu multe subînțelesuri.

Cezariana este prima proză unde autorul schimbă perspectiva. Ea spune povestea unei femei din punctul ei de vedere. Într-o mică aventură începută în autobuz și terminată într-o garsonieră, aflăm zbuciumul interior al unei frumuseți brăilene. E o introspecție în cele mai intime gânduri.

O proză de mare întindere este *Noroiul*. Prezintă eșecurile unei vieți de femeie care până la urmă va ajunge să-și facă o viață luminoasă și bună alături de un soț agronom într-o mică localitate de lângă București. Aici vedem că viața poate fi surprinzătoare.

(continuare în pag. 30)

Partida o consider a doua povestire ca valoare din acest volum. Într-o discuție de birou, doamna Nineta Leu își povestește viața ei, cum a ajuns economișă, cum s-a căsătorit cu un medic de mare valoare de care apoi a divorțat și cum toată bucuria ei stă în fata pe care o are. Totul este parcă dintr-o scenă de film care se desfășoară cu încetinitorul.

O poveste încurcată este *Scurtătura*. Avem urmărit destinul unui oltean descurcăreț care a găsit o scurtătură a îmbogățirii în viață. El își ia o amantă bine poziționată, ingineră șefă a fabricii unde lucrează unde cu ajutorul acesteia ajunge să urce pe scara socială.

Ultimele povestiri *Excursia*, *Sfârșit de săptămână*, *Dincolo de gratii* nu îmi par la nivelul restului. Mai ales în ultima avem o construcție mai tristă ca niciodată.

Un astfel de volum de 268 de pagini convinge cu toate scăderile sale de final. Imaginile sunt conturate frumos, cititul decurge ușor. Acest al doilea volum îl pune pe Paul Strepol în primele rânduri ale scriitorilor brăileni de povestiri. Aștept cu interes următoarele cărți pentru a vedea dacă Paul Strepol va crește sau se va mulțumi doar cu gloria locală.

(urmare din pag. 11)

lirosofilului cu actualitatea noastră, marcată de procesele integraționiste continentale și mondiale”.

Este desigur un diagnostic total și fundamentat științific. Faptele confirmă magistralmente adevărul. Or, comunicările/eseurile incluse în volumul critic de debut științific certifică pe deplin vocația tânărului cercetător al fenomenului blagian atât prin stil și concepție, cât și prin idee – toate de o manieră personal-originală, cu descendență originară-particulară și interpretativ-vizionară, atitudinal-verejaniană *sine ira et studio*.

Eseurile/comunicările volumului respectiv, care se parcurg/citesc cu mare interes, se disting nu numai prin materia lor științifică, persuasiv-argumentativă, dar și prin cotele lor artistice, distanțat-ironice, ele având o distinctă notă artistică și ideatică de acasă, care consacră pe mai departe un analist și un exeget, un scriitor, în ultima instanță (or, Domnia Sa semnează și lucrări în proză; a se vedea, bunăoară, *Semnul crucii* (1998), *Eu și Consiliul Europei* (2009) etc.), care e marcat de destinul cuvântului la propriu și la figurat, respirând/trăind cu aerul ozonat al creației, al metaforei înainte-merghătoare și transcendent-vorbitoare de statutul responsabilității gno-seologice al omului de cultură și de cel al vocației tropice și artistice românești, polemice și fenomenale iluminând conexiunile tainice dintre parte și întreg.

Alina Marieta ION

Hotărnicie

Aici nu mai este vorba
despre moarte
ci despre viață,
a celor rămași.

Cu noaptea-n cap

S-a terminat toamna
norii mijesc prin griul lor o ninsoare,
e frig mamaie
nu te mai găsesc printre atâtea
morminte străine,
bate vântul și-mi pătrunde în oase.
Mă uit în jur să-ți văd numele scris
pe o cruce de lemn lăcuit
dar simt numai
cum orbecăie
și mă trag de șireturi,
la picioare,
trei căței născuți ieri,
ziua târzie de toamnă
când ai scăpat în sfârșit
de pe aici.
Măcar spune-mi te rog,
te mai doare?

403

Zilele trec
se înșiră una de la alta,
parcă par și mai sigure pe ele
orele.
Sufletele tot curioase rămân
rătăcesc prin saloane
și un galben pal se întinde
în jur, pe fețe zbârcite.
Se duce lumina,
umbrele se ajută între ele
să se ridice
și să se îmbrace.
Se adâncește durerea.

Proxemics

Omul își cară singur
bula sa de aer
până când află
ca i-a fost destul,
își face cruce
și o leapadă
în uitare.

Cristian BIRU

Waldorf Astoria Wall Street

În ciuda tuturor previziunilor meteo, uraganul lovi din nord, dinspre metropolă, ca o creatură inteligentă, transformând o capcană într-o ambuscadă. O simplă scădere de presiune roti brusc un semafor răvășind complet traficul din centru. Cu o singură rafală de grindină, ploaia ciurii ferestrele clădirilor de pe coastă ca o mitralieră de mare calibru. Deodată străzile periferiilor se umplură cu apă și câteva case din cartierele rezidențiale dinspre Manhattam alunecară peste mașinile parcate pe benzile cu sens unic.

Păsările se ridicară cu miile neliniștite deasupra metropolei, neștiind încotro s-o apuce. Câteva lebede, ferindu-se de silueta de aramă a Lunii, se loviră zăpăcite de cablurile de siguranță ale podului Brooklyn, căzând ca niște pietre în ocean. Luna părea neobișnuit de aproape, dând o senzație stranie de greutate și impresia că poate fi atinsă cu mâna. Furtuna smulse plasa de camuflaj de pe barca unui contrabandist la două mile de coastă. În loc să se ferească de reflectoarele elicopterelor poliției de frontieră, acesta privi spre uscat, încremenit. Metropolă înainta spre mare scrâșnind ca o pădure de piatră, ca și cum dintre zgărăie-nori ar fi pândit o creatură cosmică, o dihanie în salt acoperind întreaga coastă cu o umbră hipnotică și densă plină de presiune, absorbind orice încercare a luminii de a-și câștiga propriul spațiu.

Când uraganul începu să smulgă acoperișul caselor și să biciuiască metropolă cu torente de noroi și deșeuri, primarul New Yorkului, privind stupefiat știrile, îl sună zăpăcit pe un sponsor din ultima campanie în loc să cheme centrul de situații de urgență. Ostatici în propriile case, oamenii erau deja la cheremul climei.

O singură clădire se înălța pe litoralul devastat, intactă și arogantă, hotelul Waldorf Astoria, o arhitectură limpede de templu antic construit din blocuri ciclopice de beton și sticlă. Tocmai când Don Barleone înainta urmat de oamenii săi printre coloanele grecești ale hotelului spre sala de conferințe, un paznic încercă să străbată cu privirea întunericul de afară. I se păru că o bucată dintr-un semn de circulație se izbise de fereastră cu un zgomot minor ca și cum s-ar fi lovit un țanțar de parbrizul unei limuzini în plină viteză. Verifică tabloul electronic al ferestrei și reveni la post punând deoparte plicul umed de ceai, suflând grijuliu în cană. Când să intre în sala de conferințe, Barleone care-și căuta contabilul cu privirea printre oamenii de afaceri care-l așteptau în fața sălii, se opri brusc lângă o coloană de piatră. Simțindu-și stăpânul neliniștit, Marco Cerutti își verifică arma și ocoli spre dreapta să controleze unghiul de după coloană.

Barleone făcu un pas spre un chelner care stătea acolo ca un stâlp așteptând. Iar chelnerul abia mișcase buzele.

Poate Cambra. Antonia Cambra..., verifică Barleone uimit.

-Si, zise chelnerul în italiană.

Șeful îl privi pe Marco și se luă brusc după chelner spre surprinderea asociaților institutului Waldorf care veniseră în formație completă special pentru tranzacțiile de la deschiderea bursei.

Așteptând să fie controlată camera, Barleone strânse din dinți pentru că Matteo nu răspunse încă la telefon. Apoi privindu-și contabilul nemulțumit că întârzie întâlnirea de afaceri, își aminti cum, înainte de a pleca de la firmă, îl văzu atingând spatele secretarei-șefe cu degetul. Văzuse clar dimineață prin ușa întredeschisă cum contabilul șterge spătarul scaunului cu palma, iar cu degetul mijlociu îi apasă spatele lăsând o cută pe rochie. Barleone dădu din cap nemulțumit, fiind convins că este ceva între cei doi. Apoi amintindu-și că amândoi plecau de la firmă cam în același timp, realiză că relația lor are mai mult de doi ani. Bătu nervos din picior, tocmai când Marco îl anunță că încăperea e sigură, făcând spre ușă cu fălcile.

-L-ai sunat pe Matteo? întrebă Barleone când trecu pe lângă omul său, privindu-i nemulțumit gulerul murdar și mototolit al cămășii.

-L-am sunat, dar nu ... răspunde.

-Da, zise Barleone intrând în cameră surprins. Spațiul se deschise maiestuos, ca o bibliotecă regală, cu mobila din stejar auriu, tapisată în fir de argint. Zâmbi, deschizând larg brațele spre un bătrân pipernicit care tocmai se ridicase dintr-un fotoliu.

-Don Antonio Cambra di Sicile, cea mai veche familie din Italia...

-Don Barleone, zise repede bătrânul înaintând, sprijinindu-se într-un baston cu mâner de fildeș, nu-mi arde de politețuri. Probleme foarte grave m-au adus aici.

-Cum așa? făcu Barleone așezându-se serios într-un fotoliu masiv, observând omul lui Cambra, într-un costum impecabil de mătase subliniindu-i corpul atlet, viguros și elastic, gata de atac. Părul lung prins la spate, îi dădea un aer de luptător asiatic, oricum un tip care a trăit pentru o vreme în Orientul îndepărtat, mai mult ca sigur în Japonia. Omul lui Cambra stătea în picioare zâmbind, iar oamenii lui Barleone stăteau pe scaune în fața unei mese de sticlă, găfiind și cu gurile galbene căscate. Pe masa de sticlă se afla o armă compactă. Don Barleone ridică privirea spre bătrânul cu interes, dar de fapt nici nu-l asculta, știind introducerea lui Cambra ca pe o poezie pe dinafară.

"Da... știu vremurile erau grele"..., gândi Barleone.

-Don Barleone, vremurile au fost grele, dar în familia mea nu s-a vorbit niciodată franceza.

-"știu... își zise Barleone dând ușor ochii peste cap, nu s-a vorbit franceza, dar s-a vorbit spaniola".

-Oamenii erau săraci...

"știu, gândi Barleone, Basta... erau săraci dar aveau cămășile curate".

-...dar aveau cămășile curate, zise Cambra. Tatăl dumnevoastră a stat la masa mea. A fost un om corect până la capăt. Eu îi întindeam blidul cu mâncare.

Deodată Barleone își aminti cum alerga pe lunca din Caccamo spre mașina lui Cambra care venea la moșie cu automobilul, iar pe vremea aceea mașinile

erau foarte rare în provincie. Soția lui Cambraera avea o rochie transparentă, lăsând să se vadă niște picioare magnifice. Își aminti cum alerga pe dealuri cu traista plină de iarbă pentru supă. Era foamete și oamenii mâncau iarbă ca oile. Cum alerga cu pantalonii largi prinși peste tricou într-o bretea, deodată simți o explozie de plăcere pură în zona prohabului, văzând de departe sclipirea acestor picioare fenomenale, cele mai frumoase picioare din istorie ale Donei Alba Cambraera. Nici nu-și mai amintea cum a murit, topită într-un butoi de sodă mai mult ca sigur. Așa se spunea prin târg.

Barleone își privi conlocutorul. Până acum înțelese ceva. Unul dintre oamenii lui avea niște picioare butucănoase, pline de varice. Un picior avea o șoșetă închisă la culoare, iar celălalt o șoșetă în dungii. Grotto își ascundea guta sub o eșarfă neagră, dându-i un aer western.

-Don Cambraera, zise deodată nemulțumit Don Barleone. Eu nu am moștenit nimic, eu mi-am făcut averea cu mâinile mele. Sunt un om de afaceri. Plătesc taxe. Sponsorizez primarul. Fac afaceri pe bursă acum. Vremurile s-au schimbat. În New York, nu am nicio putere.

Cum își începea acum Barleone poezia, îl văzu surprins pe bătrân cum strânge bastonul în pumn și să lovească aerul. Apoi înțelese cuvântul război.

Deodată Barleone zise privind spre Cambraera cu atenție:

-Doar nu s-a întâmplat asta în Palermo?

Cambraera se roti pe călcâie și se apropie de Barleone să i se vadă fața foarte bine când vorbește.

-Nu s-a întâmplat în Palermo, s-a întâmplat la Sciarra, la dumneavoastră acasă.

Când spuse, Cambraera cuvântul "acasă", lui Barleone i se schimbă culoarea ochilor. Emoția îi uscă deodată gâtul de parcă înghițise nisip. O ureche începu să-i țâuie ca o muscă prinsă într-o pânză de păianjen. Zâmbi înțelegând de ce Matteo nu răspunde la telefon. Trase aer pe nări și se uită la Cerutti. Omul său de încredere încremeni.

-Marco, dă-mi și mie telefonul puțin, zise Barleone verificând ecranul care arăta 50 de apeluri nepreluat de la soție. Deodată se întoarse spre Cambraera și zise scrâșnind din dinți:

-Eu sunt Toto Barleone și m-am născut în Caccamo. Măine la aceeași oră veniți în această cameră, iar băiatul va fi pe scaunul acela, făcu Barleone arătând cu degetul un scaun și cum arată cu degetul, aerul vibră ca și cum spre scaun s-ar fi aruncat o suliță.

-Măine, zise Cambraera simțindu-i emoția, vom fi aici.

-Vă aștept, răspunse Barleone arătând spre arma de pe masă, spuneți-i bodyguardului să-și ia arma.

Cambraera se opri înainte de a ieși. Se întoarse grav, fără grabă, ajunsese din nou în fața lui Barleone să fie bine văzut și spuse:

-Nu este bodyguardul. Este ginerele meu. Aceasta nu este arma noastră. Eu nu vin la prieteni cu arme. Barleone clipi ușor intimidat și realiză că bătrânul Cambraera știe ce spune și are ceva influență în zonă dacă a realizat întâlnirea aceasta exact când se afla în drum spre sala de business. "E posibil să aibă și un om în firma mea", gândi deodată Barleone.

-A cui e arma asta? întrebă Barleone când rămase singur cu oamenii săi.

-A mea, făcu Cerutti jenat, fluturându-și fălcile. Este prea grea în buzunarul de la piept și nu respir cum trebuie.

Boem@ (95) 1/2017

-Marco, ne cunoaștem din copilărie. Eu îți dau telefonul meu și tu nici măcar nu știi cum funcționează. De ce nu mi-ai spus că m-a sunat soția? Îți dai seama ce faci?

-Iartă-mă, Barleone. Când bâzâie, când clipește. Nu știi să-l folosesc. Îmi pare rău. Dă-i-lui Paulo să-l țină. E de căcat.

-Da... știu, zise Barleone ducându-l la ureche și sunându-și soția care se revărsă în cameră ca un torent de interjecții.

-...Basta Maria, Calmează-te...da, am înțeles...Cosa vuoi da me?

-...dar prietena mea... la noi în casă și nepotul ei... nu se poate...suntem...

-Basta Maria, cheamă-l pe Flavio la telefon.

-Vai Toto, dar în situația asta tu vrei să vorbești cu porcarul? Ce e cu tine?

-Maria, basta, o singură dată îți mai spun. Dă telefonul lui Flavio.

-Dar nici nu știu unde doarme.

-Trimite pe cineva la porci, Maria. El este acolo.

-Alo, se auzi o voce hârâită, după un timp.

-Flavio, zise Barleone dând din mână ca și cum Flavio ar fi fost chiar în fața lui. Flavio, trebuie să mergi la vânătoare. Sunt prea mulți dăunători. Ia totii sătenii, dar pe toți. Vreau să fie toți de față. Vezi dacă vine și Matteo.

-Don Barleone, bursa a început de zece minute, zise directorul financiar apărut brusc în cadrul ușii, arătând spre ceasul de la mână. Experții Institutului Waldorf vă așteaptă.

Cu telefonul la ureche, Barleone, înghiți în sec, privind uimit spre contabil. Dacă ar fi fost mai aproape i-ar fi smuls beregata cu două degete. Marco se ridică în picioare, gata să-l placheze.

Don Barleone, acoperi receptorul și zâmbi spunând neașteptat de înțelegător:

-Domnule Lawrence, venim în 30 de secunde...

Marco închise mărâind ușile în spatele contabilului.

-...

Barleone privi lemnul ușii, apoi se aplecă asupra receptorului.

-Matteo este prietenul meu...am copilărit împreună. Flavio, ascultă-mă cu atenție...dacă vrea, poți să-i arăți porcii. Mai lasă și tu din preț. De fapt, poți să-i dai pe cel mai gras. Lasă-l să-și aleagă ce porc vrea și gata. Important ca Matteo să fie mulțumit. Ai înțeles sau nu?

-Am înțeles, se auzi vocea hârâită.

Barleone își privi oamenii cu atenție.

"Nu e bine", gândi Cerutti.

-Marco, zise Barleone. Ne cunoaștem din copilărie. Eu mi-am făcut averea cu mâinile mele și am încercat să ajut pe toată lumea. Cheamă toți băieții aici. Dar pe toți.

-Dar sunt toți aici, șefu'.

-Controlăm strada asta?

(continuare în pag. 33)

-Afară e furtună șefu', dar băieții au grijă.

-L-am adus, *capo* zise un grăsan împingând un slăbănog cu părul vopsit îmbrăcat într-o cămașă hawaiană cu fața plină de vânătăi care aproape căzu în genunchi în fața lui Barleone.

Barleone, îi pipăi uimit fața.

-Picioruș, te-am scăpat din mâinile cămătarilor lui Puzzo. Ti-au rupt deja două degete. Ți-am plătit datoria. 1500 de parai, zise Barleone cu reproș. În loc să-ți vezi de familie, tu îți cheltui bănuții în localuri de căcat, cu curvele. Ești îmbrăcat ca un poponar.

-Am împrumutat doar 200 de parai acum două luni, don Barleone. Ce pot să fac pentru dv.?

-Cunoști Bursa din New York?

-Ce vrei să știi despre ea? zise Picioruș cu gâtul întins ca o pasăre gata să atace.

-Vreau să fii lângă mine, când iau niște decizii. Nu știu precis dacă iau. E posibil să iau, e posibil să nu iau. Dar tu să fii lângă mine pentru orice eventualitate.

-Sigur, don Barleone, eu știam că ați câștigat anul trecut din bursă o căruță de bani. Cel puțin așa spun ziarele.

-Mănâncă Presa căcat, zise Barleone, gândind "după calculele mele, am pierdut două milioane."

-Noi am început deja licitațiile, șopti directorul financiar la urechea lui Don Barleone. Cumpărăm acțiuni ale băncilor de Panama, deocamdată discret să nu se vadă. Mulți politicieni își țin banii acolo. Ar trebui să începem să cumpărăm și noi, zise domnul Lawrence, privind intimidat spre fața plină de vânătăi care stătea acum chiar lângă șef.

I se păru că acesta îi șoptește ceva șefului.

Domnul Barleone ridică un deget și contabilul se îndepărtă spre partea de masă a agenților de bursă Waldorf. Unii își turnau cafea și împărțeau băuturi dintr-un bar. Barleone își privi secretara șefă cu coatele sprijinite pe maldărul de registre.

-Ești sigur? întrebă Barleone scobindu-se între dinți.

-Don Barleone, de când sunt, nimeni nu cumpără la începutul bursei. Afacerile se fac la sfârșit. Eu zic să mai așteptăm.

Barleone bătu din degete nemulțumit întâlnind privirea secretarei. Aceasta evită privirea șefului, părând că e atentă la stocul acțiunilor afișate pe ecranul unui monitor. Patronul își pipăi mustața tunsă scurt la milimetru, surprins neplăcut de machiajul abundent al femeii. "Dacă umblă cu un contabil, înseamnă că e dusă."

Barleone își aminti cum o angajase pe Claudia Serachini acum niște ani și tresări mângâindu-și prohabul de parcă ar fi resimțit senzația de acum 10 ani când femeia intrase în limuzina lui aplecându-se și atingându-i sexul mai întâi cu pieptul și-abia apoi cu buzele. Avea niște sâni enormi și o talie de viespe. Dar era vorba și de atingere, de experiență. "Era balerină", își zise Barleone, strângând din dinți amintindu-și de Matteo care nu răspundea la telefon.

Deodată o ușă se deschise și o secretară arătă spre domnul Barleone, dar domnul Lawrence dădu energic din mâini ca și cum ar fi spus că nu se poate. Barleone îi făcu semn lui Marco și deja acesta se îndreptă spre ușă să afle mai multe.

- A venit Lauro, zise Marco așezându-se lângă stăpân.

Barleone își privi surprins ceasul.

-Deja este 11. Eu l-am chemat. Caută-mi o cameră. Nu, stai... adu-l aici.

În încăpere se făcu liniște deplină când intră un tânăr zvelt în blugi într-un sacou subțire de culoarea nisipului.

-*Ciao*, Don Barleone, zise Lauro plecând privirea și sărutându-i mâna, ești singura rudă pe care o am în viață.

-*Ciao*, Lauro, dragul meu, salută Barleone, ridicând brațele să-și îmbrățișeze nepotul neașteptat de zvelt, simțindu-i sufletul vibrând ca o pasăre care-și ia zborul.

-Eu te-am căutat la recepție. Am venit așa cum ți-am promis la 11. Dacă te deranjez... zise Lauro arătând spre oamenii de afaceri, care se strânseseră în jurul directorului financiar cu chelia transpirată, ridicând neputincios din umeri.

-Nu, dragul meu, domnii sunt niște prieteni... facem niște ...tra... afaceri pe bursă, zise Barleone care vruse inițial să spună "tranzacții", dar începând cuvântul își dădu seama că acesta îi este chiar necunoscut și s-ar putea să spună ceva greșit. Nu cred că se supără nimeni dacă stau cinci minute de vorbă cu nepotul meu. Nu ai dat niciun telefon, nu m-ai mai sunat de mult, îi zise cu reproș Barleone măsurându-l cu privirile, observându-i strălucirea diamantină a zâmbetului. Ești leit tatăl tău.

-Am dat zise Lauro zâmbind, dar se pare că nu-ți place să răspunzi la telefon.

-Mie?! surâse Barleone privind-și oamenii care zâmbiră și ei din gurile căscate. Aș fi putut să te ajut mai mult. Barleone își îndesă în buzunar un teanc cu bani surprins de avariția sa. Privind tânărul în ochi, își aminti privirea fiului său la spital, când nu mai avea niciun om lângă el, ci doar propriul său fiu care-l cărase în cărucior și în spate și-l scăpase de ucigași cu simbric cu mâinile goale.

-Vreau să-ți dau un cec, zise Barleone chemându-și contabilul ca pe un chelner.

-Nu-i nevoie. Nu vreau nimic, zâmbi Lauro. Am venit să te văd. Eventual, dacă se poate, aș dori..

-Da... făcu Barleone așteptând surprins încă o dată că simte o bucurie ascunsă în faptul că păstrează banii și nu mai dă cecul.

-O cafea.

-O cafea?

-O cafea italiană. *Un caffè italiano*, zise Lauro amintindu-și de tatăl său care-l sfătuia de fiecare dată când avea ocazia: "Să nu uiți niciodată că ești Lauro Barleone, fiul meu. Când vorbești cu cineva din familie să nu ceri niciodată nimic în afară de o cafea, iar dacă ceri ceva fă-o sub forma unei negocieri. Negociază elegant dar cu pistolul pe masă. Privește fără teamă oamenii în ochi, calm, ferm, cum ai îndrepta o armă spre o fiară așteptând. Ori-când o fiară poate să atace." Îi spusese de atâtea ori frazele acestea, încât le cunoștea pe dinafară ca pe o rugăciune.

-Vai, *si*, sigur că da... aduce-ți-mi o cafea italiană, zise Barleone privind spre oamenii săi, dar aceș-

(continuare în pag. 34)

tia după ce se îndreptară spre bar, dădură din umeri, pentru că nu era decât cafea americană la filtru.

-Nu e decât cafea americană, zise directorul financiar complet zăpăcit.

-Eu vreau să beau cu nepotul meu o cafea italiană, zise Barleone, precizând încă o dată silabisând, i-ta-li-ană, să nu mai fie nicio confuzie. Dacă beau o cafea americană, mă doare stomacul.

-Știi că ai terminat studiile. Acum ești doctor presupun, reveni Barleone zâmbind după ce i se aduse cu greu tocmai de la recepție o cafea italiană. Mi se pare că semeni cu Alain Delon când era tânăr sau cu actorul acela spaniol, Banderas. Ai un zâmbet minunat.

-Nu sunt doctor, făcu Lauro sorbind din cafea. Mulțumesc. Am terminat Științe Economice la Yale.

-Științe Economice, făcu Barleone ușor scârbit ducând mâna la stomac, și deodată râse, eu nu am făcut Științe Economice. Eu mi-am făcut afacerea cu mâinile mele. Eu nu am moștenit nimic. Uită-te la Paulo, la Grotto, la Marco, zise Barleone arătându-și gorilele cu gurile căscate. Nici unul nu a făcut Studii Economice.

Unul dintre oamenii lui Barleone începu să râdă și brusc râseră toți, până și Marco urmărindu-și cu coada ochiului stăpânul să-și dea seama dacă nu râde prea mult.

-Și acum ce-o să faci?! Doar nu o să devii contabil? râse Barleone uitând cu totul despre problemele sale.

-De ce nu? Specialitatea mea este controlul conturilor. Un contabil câștigă bine azi, zise serios Lauro zâmbind sigur pe el, deși nu știa dacă va dormi în aeroport sau nu. Tocmai dăduse un interviu la Barcklay Capital, două ore, fusese mai greu ca la un examen, iar după ce răspunsese la toate întrebările nu primise niciun răspuns, doar o secretară la plecare îi spuse să-l consoleze că de fapt căutau oameni cu experiență și nu absolvenți. Am dat un interviu la Barcklay Capital, zise Lauro foarte sigur pe el. Se pare că mă angajează.

-Dragul meu, râse Barleone, trebuia să mă cauți mai demult, să fi muncit pentru mine. Poate nu deveniai contabil. Contabilii sunt niște...

-Căcănari, completă unul dintre gorile.

-...Barleone dădu din cap fiind de acord. Contabilii sunt niște...

-Homosexuali...zise un alt bodyguard.

-Ei nu chiar, icni Barleone, stăpânindu-și cu greu râsul a cărui intențitate creștea, dar contabilii nu au gust, nu au miros, nu simt viața, dragul meu, făcu Barleone, ridicând glasul. Ești tânăr trebuie să trăiești viața. Trebuie să arunci cu banii, nu să-i numeri. Să arunci cu banii în femei, nu să stai cu nasul în cifre...femeile vor schingiuite, nu, nu sunt de acord, nu este pentru un italian. Contabilii sunt evrei. Sunt niște...

-...labagii, zise Grotto cu moaca boțită și nas de boxer profesionist.

-Ei nu chiar, nu sunt de acord, făcu grav don Barleone, stăpânindu-și cu greu râsul, ridicând un deget să-i arate că totuși sărise calul, deși el continua să râdă.

-Mai bine ai fi muncit cu mine, crede-mă.

-I-am promis mamei că nu o să mă bag în afacerile .. de familie, zise Lauro sorbind din cafea. Bună cafea. Este într-adevăr italiană.

-Dar afacerile mele sunt legale. Eu plătesc taxe, făcu Barleone sorbind și el din cafea ușor scârbit pentru că spusesese cuvântul taxe. Investesc, dragul meu, milioane, dar nu mă uit niciodată în registre. Cine stă să se uite în registre?!

-Ar trebui să te uiți din când, zise Lauro sigur pe el, dar tonul pe care-l folosi, i se păru lui Barleone, într-un fel superior și se opri din râs.

-Spuneai că ești specialist în controlul conturilor?

-Da, *control accounts*, mai precis, taxele pe vânzări, contul de control al veniturilor, contul de control al achizițiilor, mă rog...

-Ia uite în registrele mele, le-am adus aici cu un cărucior. Ia controlează-mi și mie *accounts*-ii ultimului an.

-Nu-i nevoie să mă uit în toate. Dați-mi ultima balanță.

-Ce-i aia?

-Este o foaie care arată toate conturile printre care și pe cel de profit și pierderi.

-Profit și pierderi?

Barleone întoarse capul spre reprezentații Institutului Waldorf să-și cheme contabilul, dar acesta nu era printre ei. Era tocmai lângă o ușă în direcția opusă părând foarte interesat de niște diagrame ale stocului de acțiuni. Cum registrele erau lângă secretara șefă, aceasta se ridică și aduse tânărului o foaie. Întâlnindu-i cu privirea decolteul masiv, Lauro roși și plecă privirea.

-Da...zise Lauro citind balanța. Vocea lui se auzi deodată neașteptat de clar, iar când întoarse Barleone capul își dădu seama că toată lumea așteaptă reacția tânărului, dar absolut toată lumea inclusiv directorul financiar care se apropiase acum în spatele lui Barleone care, deși nu-l vedea, îl simți acolo.

-E ceva în neregulă?

-Nu... dar mi se pare cam mare contul de *suspense*.

-Adică...?

-Este un cont temporar în care se fac corecțiile.

-Și cât de mare e? zâmbi Barleone.

-Mi se pare cam exagerat, chiar și pentru o firmă de investiții la bursă... două milioane.

Barleone în timp ce râdea, deodată cum dădea din cap privind în jur, ochii i se limpeziră treptat aruncând acum o sclipire oțelită.

-Două milioane...

-Da, două milioane, zise Lauro, au fost puși în suspensie. Dar nu e ceva grav, se procedează așa de regulă când e vreun control inopinant de la Fisc și contabilitatea e în criză de timp,, sau de la o bancă... când se vrea o imagine mai bună a profitului.

-O imagine mai bună a profitului? întrebă serios Barleone. Eu nu am nevoie de o imagine mai bună a profitului, zâmbi Barleone privindu-și oamenii care-și aproară șeful ridicând din umeri.

-Se poate vedea în registre pentru ce au fost destinați banii aceștia...

-Don Barleone, zise deodată directorul financiar... nu mai avem timp, bursa nu mai așteaptă... Barleone simțind vocea nesigură a contabilului, ridică brusc un deget.

-Să mai aștepte, doar afacerile la bursă se fac la final. Nu-i așa, Picioruș?

(continuare în pag. 35)

-Exact, spuse slăbănogul cu fața plină de vânătăi, mângâindu-și o șuviță de păr vopsită.

-Poți să vezi în registrele acestea, ce e cu banii ăștia?

-Sigur, spuse Lauro sesizând și el emoția directorului financiar. Chiar sunt curios, spuse Lauro cu un surâs diamantin.

-Și eu, râse Barleone deodată binedispus, iar Marco care-și cunoștea stăpânul îi privi pe ceilalți cu atenție fără să clipească.

-Să fiu cât mai sigur, zise Lauro desenând structura unui cont pe o foaie, împărțind banii în debit și credit, am să fac un foarte sumar control pentru ultimile trei luni, îmi trebuie un *sales control account* al ultimului trimestru și un *purchase control account*. Sunt niște termeni de limbă engleză, făcu Lauro ca și cum s-ar fi scuzat că-i folosește. Trebuie să fiu atent la sumele de recuperat chiar dacă sunt înfime, sunt foarte importante. Nu e bine, zise deodată Lauro după câteva calcule, spre exasperarea directorului financiar și a brokerilor de Waldorf care se uitau la ceas și la evoluția stocului de acțiuni ale bursei.

-Ce nu e bine?

-Nu e bine. Îmi trebuie o chitanță a unei tranzacții. Suma nu este prea mare. Dar... trebuie făcută balanța conturilor. Cu alte cuvinte debitul și creditul trebuie să aibă aceleași totaluri.

-Ce e cu cele două milioane? întrebă deodată nerăbdător Barleone.

-Sunt niște plăți făcute către H.Sierra Limited.

-H. Sierra, zâmbi Barleone. Păi H. Sierra sunt adversarii noștri. Nu are cum.

-Nu, este sigur H.Sierra Limited. Apar și în debitele nerecuperabile.

-Nerecuperabile?! Care debite?

-Îmi trebuie o chitanță din ianuarie, de pe 3 ianuarie, zise Lauro preocupat de structura conturilor și le-am echilibrat, adică le-am făcut egale.

-Dar toată lumea a fost în concediu atunci, zise Barleone zâmbind acru, și deodată auzi tremurul unghiei doamnei Claudia din partea cealaltă a mesei. Vreau să văd și eu chitanța aia, zise deodată Barleone cristalin.

-Este o factură de la un *dutty free*, o trusă de machiaj, citi Lauro surprins, plătită cu un card H.Sierra. De asta practic nu pot face balanța contului de control de achiziții. Tranzacția a fost înregistrată ca și cheltuială *pitty cash* la noi, dar a fost plătită cu un card de la altă firmă.

-O trusă de machiaj?

-Da o trusă de machiaj,...

-O trusă de machiaj, zise Barleone și o parte a feței îi deveni aproape vânătă. Simți machiajul strident al secretaiei și strânse din dinți, zâmbind totuși. Este o trusă de machiaj în registrele mele?

-Au, mai e un cont de *suspense* de două milioane, făcut în ultima zi a trimestrului secund.

-Către cine?

-Institutul Waldorf Wall Street.

Când Lauro zise Institutul Waldorf Wall Street, Barleone închise ochii amintindu-și ritualul registrelor. De fiecare dată când intra la Waldorf, erau controlate registrele, discutate și analizate, iar toate aceste analize nu erau decât parte a unui balet, o balerină care dansează pe o scenă lăsând o plasă de păianjen în spate după fiecare piruetă, pentru că la final Barleone care nu știa să citească

semna în registre fiind de acord de fapt cu transferurile de bani.

-Eu, dragul meu Lauro, chiar aș vrea să știu precis cine e în spatele H. Sierra Limited. De mult vreau asta, făcu Barleone vrând să spună câți bani a plătit pentru asta complet inutil.

-Dar e foarte simplu, sunt informații publice, zise Lauro căutând în telefonul său după un motor de căutare. Wireless-ul este destul de bun la hotel.

-Wireless-ul?! întrebă Barleone nelămurit.

Tânărul dădu din mână ca și cum nu ar avea rost să mai explice și asta. Dacă ești înregistrat la Companies House ai la dispoziții orice informații publice.

-Și tu ești înregistrat?

-Eu sunt, zise Lauro tastând numele firmei în motorul de căutare și cum tastă Lauro, Barleone îl văzu cu coada ochilor pe directorul financiar privind spre ușă.

-Este înființată acum doi ani, înregistrată în New York. Are sediul pe bulevardul 5. Are trei asociați. Unul este Lawrence Harrison care are și funcția de director, Claudia Sierra Serachini și Matteo Renzi.

Ultimul are înregistrat un număr de Italia pentru contact.

Deodată se făcu liniște în sală de parcă s-ar fi lăsat o lespede pe un mormânt.

-Don Barleone, zise directorul financiar cu o voce deformată de emoție, nu a fost ideea mea...

-la formează numărul ăla de Italia, zise interesat Barleone.

Lauro formă numărul și se auzi repede o voce tânără întrebând – *Pronto?*

Uluit, recunoscând vocea lui Matteo, Barleone întinse mâna și apucă telefonul ducându-l cu grijă la ureche.

-Matteo, acuma răspunzi?!

... la celălalt capăt al firului, se auzi o bufnitură.

-Tu ești Flavio? întrebă Barleone după câteva secunde recunoscând respirația porcarului.

-Sî.

-Băiatul e acolo?

-Sî, făcu vocea hârâită.

-A mai vrut cineva la vânătoare?

-Au mai fost vreo doi băieți din casă.

-Cine?

-Alde Camissa Nerra.

-Și i-am crescut de mici... spuse Barleone dezamăgit.

-Cu ăștia ce facem șefu'? întrebă Marco arătând cu fălcile de bulldog spre asociații Institutului Waldorf.

-Domnii sunt prietenii mei, zise Barleone surâzând. Uneori trebuie să faci în viață niște investiții capitale.

Într-o cameră a hotelului gorilele lui Barleone îi legaseră pe directorul financiar și pe asistenta șefă de scaune. Răsturnând conținutul poșetei într-un pat, Grotto găsi cardul H.Sierra. Secretara primise deja câteva lovituri în plină figură care-i rupseseră nasul și-i dezlipise o pleoapă, dar tot nu spunea pinul cardului, privind dârz din spatele fațadei de machiaj întins pe toată fața de sânge.

(continuare în pag. 36)

Deodată intră Baleone în cameră și când secretara ridică privirea, Barleone se apropie cu gâtul gros întins ca un revolver și-o izbi în față cu o scrumieră masivă de cristal.

-Nu am nevoie de pinul tău, curvă. Mi-ai spart casa, târâtură, *putana*, zise încă odată izbind cu sete aruncând în aer o șuviță de sânge ca un gheizer. Izbi încă o dată și încă o dată, și izbiturile se auziră sec, înfundate, în tot hotelul până în sala de conferințe în care încă mai așteptau asociații Waldorf.

-Vă spun tot ce vreți, spuse directorul financiar tremurând. Știu eu pinul cardului.

-Ne mai trebuie un user și o parolă din contul de business. Scrie-le pe foaia asta.

-Da don Barleone, sigur... făcu repede contabilul încercând să-și controleze respirația, privind urmele de creier de pe pantaloni și de pe cămașă.

Barleone îi făcu semn lui Grotto să-i taie legăturile să poată scrie.

-V-am dat tot ce mi-ați cerut don Barleone, zise contabilul după ce îi întinsese hârtia cu datele cerute.

Acum, vă rog mult, lăsați-mă să ajung acasă.

-Sigur că, da. Marco te rog condu-l pe domnul contabil.

-Sî, făcu Marco ridicându-și scurt revolverul cu amortizor și aplicându-i un glonte în frunte, lăsându-l pe contabil în prăbușire cu capul pe spate, aproape decapitat, aruncând în peretele imaculat o jerbă grea de sânge.

Ajuns în sala de conferințe, Barleone puse scrumiera masivă de cristal pe masă. Câteva picături de sânge se prelinsă de pe muchia dură.

-Eu mi-am făcut averea cu mâinile mele, zise deodată Barleone. Nu-mi plac facturile. Eu sunt de modă veche. Eu vreau să facem totul temeinic cu semnătura unui notar.

-Sigur că da, don Barleone, zise unul dintre asociați. Noi suntem de acord.

-Dar nu aveți notar, așa că mai bine...

-Avem, avem un notar care locuiește chiar aici la hotel, îl aducem imediat, dacă îngăduiți să trimitem să-l cheme, zise un business-man repede.

-Mă rog, spuse Barleone semnând actul de vânzare-cumpărare al hotelului. După ce veni notarul și verifică actele, punându-și semnăturile și ștampila pe fiecare pagină, Barleone rămase singur cu Lauro și Picioruș.

-Nici nu știi Lauro, ce bine îmi pare că ai trecut să mă vizitezi, zise Barleone.

Acum, ce-ar fi dacă am investi la bursă? Ne-ar trebui totuși niște paste italiene. Mi s-a făcut foame.

-Eu dacă aș investi la Bursă, spuse deodată Lauro sorbind restul de cafea, aș folosi uraganul.

-Cum așa? întrebă Barleone.

-Acțiunile societăților de asigurări vor fi în cădere liberă, dar sunt unele companii care nu suportă străinii în acționariat și la finalul bursei se vor grăbi să le răscumpere.

-Știi o astfel de bancă?

-De exemplu HSBC, zise Lauro și Picioruș se întoarse spre el cu gura căscată.

-Cumpără acum, îi zise Barleone și Picioruș care controla online contul așteptă suma.

-Cumpără de douăzeci de milioane, zise Barleone, iar când auzi suma, Lauro simți o pată umedă pe lenjerie.

A doua zi, Barleone urmărea prin binoclu cum oamenii Cambra se postau în intersecții.

Boem@ (95) 1/2017

-Bătrânul trebuie să apară. Este punctual ca întotdeauna, făcu șeful privindu-și ceasul. Sper că totul e pregătit, zise Barleone privindu-l pe Marco Cerutti care confirmă din fălci.

Barleone îi privi nemulțumit gulerul cămășii.

-Domnișoară, am înțeles că știți să redactați contracte. Sunteți la curent cu noua conducere a hotelului?

-Sigur, sunt la curent, răspuse o tânără aranjându-și ochelarii, fiindu-i teamă să nu fie dată afară. Abia avusese bani să-și ia o cafea la metrou în drum spre firmă.

-Dacă o să fiți atentă e posibil să vă dublez salariul. Eu voi lua masa cu un om de afaceri. Este foarte important când discutăm înțelegerea, dumneata să fii atentă la detalii și să-mi aduci imediat contractul, dar instantaneu dacă se poate. Este foarte tânăr, tu trebuie să fii atentă la contract, să nu te fure peisajul. Se poate sau nu?

-Se poate, domnule Barleone, zise tânăra răsuflând ușurată pentru o sarcină așa de simplă, o să folosesc o imprimantă wireless și o să mă apropiez cu laptopul. Orice modificare veți dori, o voi face imediat pe loc. Tastesz în orb și cu o singură mână dacă e nevoie. Voi pune imprimanta pe un raft în bibliotecă, astfel încât o să puteți ridica contractul când doriți.

-Așadar imprimanta va fi chiar lângă mâna mea? întrebă Barleone impresionat de silueta fină dar athletică a tinerei care-i atinse ușor cotul. Fără să-și dea seama se apropiase prea mult de această fetiță.

-Am înțeles că ești studentă... și faci practică pentru post.

-Da sunt la Resurse Umane. Am un part-time job.

-Resurse Umane este foarte important pentru firmă.

Marco privi pantofii de lac ai fetei. Își umezi buzele crăpate cu limba.

Trebuie să ne dezvoltăm personalul, făcu Barleone grijuliu. De acum înainte firma o să-ți plătească taxele de studii, dar să nu ne faci de rușine la examene. Consideră că ești angajată permanent.

-Vai domnule Barleone.. zise secretara roșind.

-Eu am nevoie de o secretară care călătorește din păcate mult, chiar dacă e la Resurse Umane... Barleone își pipăi mustața rasă

-Nu mă deranjează să călătoresc dimpotrivă... zise tânăra roșind evident.

-Dar de unde ești? Ai un accent aproape italian.

-Ecuador.

-Ecuador, zise Barleone ridicând un deget și intră într-o cameră. Apoi privi spre ușă în cadrul căreia apăru Cambra pe care Barleone îl întâmpină cu brațele deschise, dar bătrânul nu-și stăpâni emoția și își prinse nepotul în brațe care țâșni de pe scaunul pe care, cu o zi înainte la aceeași oră, i-l arătase lui Cambra.

-Papa, ...strigă băiețelul spre tatăl său care îl luă în brațe cu tot cu bătrânel.

-Don Cambra di Sicile, zise deodată Barleone, ce faceți? Doar nu o să plecați așa. Vă rog, făcu arătând spre o masă pe terasa hotelului amenajată cu

(continuare în pag. 37)

stil, plină de flori și tacâmuri de argint. Am gătit paste, cu mâinile mele. Vă rog.

Cambrera se uită spre ușă. Apoi la ginerele său care-l privi fără nicio emoție. Privi spre clădirea din față, unde Barleone deja observase un lunetist.

-Vă rog, insistă Barleone. *Ti prego.*

-Don Barleone, zise Cambrera... cântărindu-l cu atenție. Eu uneori după masă fumez un trabuc.

-Vai dar puteți fuma cât doriți, don Cambrera, nu-i nicio problemă, făcu Barleone împingând un scaun gol înspre el. El este nepotul meu Lauro.

-Lauro?! îl privi Cambrera drept în ochi. Am auzit de tine, ... strângându-i mâna. Cei de la HSBC erau dimineață cam agitați. Se intereseau de un tânăr, absolvent de Științe Economice.

-Don Cambrera.... Don Antonio... zise Lauro spre ginerele lui Cambrera.

-Voi vă cunoașteți?

-Da.

-Ce-s cu foilele acestea? întrebă Lauro care-și aranja tacâmul.

Un chelner deschise vasul cu spaghetti și începu să umple farfuriile. Îndepărtă ușor vasul foarte atent să nu cumva să atingă foile.

-A, este contractul nostru. Nu spunei că ai nevoie de serviciu?

-Am zis că am deja o ofertă de la Barclay Capital, spuse Lauro, punând cu atenție șervetul pe masă ca și cum ar fi așezat o armă.

-Dragul meu, familia trebuie să fie unită, mai ales aici în America. În contract ai un salariu dublu față de ce mi-ai spus aseară. Semnează, eu, don Barleone, nu-mi las rudele la nevoie. Eu mi-am făcut averea cu mâinile mele.

-Dar, cei de la Barclay Capital, îmi oferă și o primă de instalare, zise Lauro după ce citi contractul cu atenție.

Barleone ridică un deget spre un chelner care aducea vinul, dar ajungând în dreptul lui Lauro, era evident incomodat de contract.

Ducând mâna în buzunarul de la piept, Barleone scoase un teanc gros de bani pe care-l ținea întotdeauna la dispoziție.

-Poftim, ia o primă de instalare și semnează contractul, zise Barleone trântind nervos șervetul pentru că-i părea rău după bani.

-Oricine vrea să ajungă la Barclay Capital, zise Lauro neintimidat, pentru că ei plătesc și studiile angajaților. Face parte din politica firmei.

-Ce studii, băiete? Tu nu ai studiat? Ai studiat, *basta!*

-Poate vreau să-mi dau și doctoratul.

Barleone privi spre secretară care tasta de zor în laptop. Întoarse capul spre imprimantă. Deodată ridică niște foi.

-*Basta*, semnează contractul. Îți plătesc și studiile. Nu mă deranja la masă, Lauro, *ti prego*... Ce vrei de la mine?

Lauro își aminti de tatăl său care la fiecare masă îi explica cum se vorbește în familie și mai ales cum se privesc oamenii direct în ochi ca și cum îi crestezi înainte cu glonte să știi cu cine stai de vorbă. Dădu capul pe spate, citi contractul. Se făcu liniște pe terasă, s-o ridici de la pământ ca pe o piatră și s-o arunci în stradă, după care semnă contractul, iar Barleone ridică un pahar de vin roșu de Sciara.

Toți ridicară paharele. Lauro îl ridică și el.

-Vinurile italiene sunt cele mai bune din lume.

-Este adevărat, confirmă Cambrera.

-Americani nu știu să bea vin, pentru că au o viață de căcat. Sunt fericiți când le țiuie cardul când se duc la muncă la cinci dimineața și nu mai așteaptă la gardul de sârmă, pentru că sunt alți sclavi fără card care așteaptă acolo.

-Da, râse bătrânul privind spre clădirea alăturată. Sunt fericiți când li se dă o salopetă cu sigla firmei de sărbători, cadou.

-Și li se amintește că sunt sclavi. Dacă au venit în corăbii din Africa?! Sclavul sclav moare și peste o mie de ani.

-Asta este adevărat. Eu mi-am făcut averea cu mâinile mele. Au niște vinuri pline cu sulf. Te doare capul o săptămână și-ți umflă stomacul cu pompa. De asta beau numai tărie. Cum să suporti o viață de sclav, dacă nu te droghezi?

-Când am intrat aici, zise Cambrera am văzut o grămadă de oameni pe terasă. Ce fac acolo? Fac plajă? Și-au adus pături și corturi.

-Sunt refugiați, explică Don Barleone, care se referă de fapt la sinistrații rămași fără adăpost după furtuna de aseară. Primarul m-a sunat ieri că e o situație disperată, explică Barleone privind mulțumit spre secretară care puse contractul cu grijă într-o mapă de protocol, apoi ferindu-și șoldurile de privirile celor de la masă, se îndepărtă stânjenită aproape fizic de privirile ca niște tra-soare căutându-i fesele acoperite de un blug supraelastic, care mai mult dez-velea formele decât să le acopere.

Lauro sorbi vinul ridicând paharul deasupra înspre o rază de soare clătindu-l ușor înspre oceanul liniștit acum de un albastru iriziu, un albastru planetar, văzut parcă din cosmos. Când ieși în piața din fața hotelului, ridică brațele victorios și atinse o studentă care grăbită fiind spre facultate, se opri uluită de tinerețea tânărului și-l apucă de mână, uitând complet destinația, asaltându-l cu întrebări fiind permanent uimită și atrasă, lipindu-se de silueta lui. În timp ce-i spunea cum îl cheamă și despre locurile splendide ale Siciliei, Lauro își privi telefonul care bâzâi ușor. Ducându-l la ureche înțelese imediat că vorbește cu cei de la Barclay Capital. Un iaht plin de modele dansând trecu foarte aproape de faleză și Lauro căută o poziție să audă mai bine. Îndreptându-se spre larg silueta zveltă a iahtului învăluită în muzică de dans șterse definitiv memoria uraganului care abia lovi-se coasta Americii cum nu o făcuse nicio furtună în ultimii două sute de ani.

Maria Magdalena BALU

Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română

(partea a II-a)

Modul în care discursul îl convoacă și îl (re)prezintă pe *celălalt* este sugerat de ontologia relației, promovată de Eugeniu Coșeriu.¹ Natura limbajului implică modul de a fi al alterității. Prin intermediul limbajului avem acces la ceilalți. Instituțiile sociale sunt creații de limbaj, realitatea apare ca un proiect social și o construcție participativă a actorilor ei.

Ca proiect discursiv, alteritatea urmează linia relației – directe sau mediate – cu instanța locutivă de referință. După cum arăta lingvistul roman, întâlnirea dintre *eu* și *tu* are loc sub forma dialogului, în care cei doi actori interacționează ca subiecți ai comunicării. Distanțarea față de alteritate intervine prin transformarea lui *tu* în *aceia*, această obiectivare a relației permițând experimentarea *celuilalt*.

Astfel se plasează modurile de a fi discursive ale celuiilalt în cadrul registrului alocutiv și al celui delocutiv. Dimensiunea designativă și cea acțională ale mesajului verbal inclus într-un context comunicațional este observată și de alți lingviști, care utilizează conceptul de modalitate pentru a desemna implicarea enunțătorilor în activitatea de limbaj. Modalitățile sunt considerate subcategorii raportate la trei tipuri de acte locutive: actul alocutiv, prin care locutorul implică interlocutorul în activitatea de enunțare, actul elocutiv, în care locutorul situează activitatea de limbaj prin raportare la sine și actul delocutiv, în care „locutorul lasă să se impună discursul ca atare, ca și cum nu ar fi deloc răspunzător de producerea acestuia.

Locutorul și interlocutorul lipsesc din acest act de enunțare, apărând trei tipuri de modalitate: modalitatea alocutivă, care implică atât locutorul, cât și alocutorul, este orientată către acesta din urmă și „exprimă modul în care locutorul impune alocutorului poziția și voința lui”, modalitatea elocutivă, orientată către locutor și modalitatea delocutivă, care este orientată spre mesaj, fiind „indiferentă față de distincția locutor/alocutor”. Dintre formele discursive (actele de limbaj) subordonate modalității alocutive reținem ordinul (*pleacă imediat!*), interdicția (*îți interzic să...*), autorizarea sau permisiunea (*îți permit să...*), avertismentul (*te previn că...*), judecata pozitivă sau negativă (*Bravo, doamna asistentă!*), sugerarea unui fapt (*Eu te-aș sfătui pe dumneata să... mai subțire cu diagnosticalele*), propunerea, cererea, întrebarea, deci toate tipurile de enunțuri orientate spre alocutor, această orientare fiind marcată gramatical prin apariția persoanei a II-a în forma verbului sau a pronumelui.

Aceste poziții sunt stabilite într-un dialog între doi interlocutori; în cazul în care există mai mulți interlocutori, necesitatea mijloacelor ostensive este imperios necesară.

PRINCIPALELE EXPRESII DEICTICE

-Expresii referențiale intrinsec deictice se folosesc pentru ancorarea în situația de comunicare, prin procedura de atribuire a referentului din situația de comunicare. Acestea sunt: pronumele personale și demonstrative, morfelele timpurilor verbale.

-Expresiile deictice relaționale produc legătura unor elemente de expresie cu determinanții lor, prin raportare la coordonatele deictice, în enunțuri de tipul „Chestia asta mă scoate din minți.”

-Expresii cu ancoraj deictic intrinsec, având o structură semantică analizabilă, realizată cu ajutorul interjecțiilor, a substantivelor în cazul vocative, a pronumelor și expresiilor și verbelor performative. Dintre toate aceste categorii gramaticale amintite, interjecțiile sunt cele mai performative în realizarea unei situații de comunicare, având chiar valoarea unui mesaj condensat. De exemplu, interjecția „*Bravo!*”, poate fi decriptată la nivelul unui enunț cu „*Eu te laud pentru ceea ce ai realizat.*”

De asemenea, interjecțiile cu rol apelativ, alocutiv, de tipul „*alo, mă*” sunt ancorate în situația de comunicare cu rolul unor mesaje fatice de tipul „*Eu te rog să mă ascuți*”, oferind în același timp și alte informații privitoare la natura socială a locutorului, la canalul comunicării.

Verbele performative sunt reprezentate de o categorie aparte a verbelor, care, prin însăși rostirea lor, realizează acțiunea pe care o descriu: *a ruga, a promite, a invita*, folosite la persoana I singular, modul indicativ.

În aceeași categorie de realizare intră expresiile performative de tipul „*Ședinta s-a închis!*” prin care locutorul își exercită autoritatea de a modifica starea de lucruri anterioară și de a realiza alta nouă.

Pronumele personale de politețe au o dublă semnificație, indicând atât alocutorul, cât și raportul social sau ierarhic al acestuia cu locutorul. *Dumneavoastră, Domnia Ta*, intră în această categorie, pe când *dumneata* are un statut aparte, prin dezambiguizarea componentei sociale a celor doi factori ai comunicării, putând marca o persoană negativă din punct de vedere deictic. La fel se pune problema și în cazul pronumelui *dânsul, dânsa*, cu o componentă negativă, iar în unele variante regionale ale limbii este folosită cu valoare neutră, privitoare la obiecte.

Chiar între specialiști nu există o punere de acord, întrucât unii îl consideră pronume personal de politețe², în timp ce alții îl încadrează în clasa formelor sinonime ale pronumelui personal.³

Însă statutul social absolut este realizat prin acele forme numite reverențioase, de tipul *Alteța Sa, Excelență*, chiar dacă, uneori, avem raporturi apropiate cu deținătorul respectivului statut.

-Expresiile acordului deictic se concretizează prin folosirea unor verbe de deplasare care îți adaptează expresia la un cadru deictic cu configurație dată, în exprimări de tipul *Trebuie să merg la doctor*.

Aceste expresii se diferențiază în funcție de situarea abituală a locutorului sau alocutorului, situarea lor la momentul realizării acțiunii sau situarea la momentul locuției.

Cele mai multe particularități distincte ale limbii române vorbite țin de condițiile de realizare în prezent a comunicării orale, iar gradul ridicat de subiectivitate a mesajului oral este determinat de coparticiparea interlocutorilor la actul comunicării.

(continuare în pag. 39)

Clasificarea mărcilor pragmatic-discursive, care reunesc verbe, vocative, interjecții, conjuncții și adverbe, se face în funcție de rolul acestora în comunicare : mărci ale nuanțării, ale corectării și ezitării, ale interacțiunii verbale.⁴

Prin analiza mărcilor interactive ale limbii române vorbite, s-a observat o tendință de funcționare cu mai multe funcții semantice a expresiei, de la rolul inițierii unei intervenții până la funcția ei modalizatoare sau a ezitării, ca de pildă în cazul interjecției *păi*, sau a transferului rolului de locutor din acela de alocutor.

Înteruperea comunicării între vorbitori se realizează prin intermediul unor formule stereotipe, de tipul *Fiți amabilă!* sau *Îmi permiteți*.

În punctul relevant pentru schimbarea emițătorului, intră în acțiune două *reguli de alocare a rolului de emițător*, și anume, desemnarea emițătorului următor de către cel care vorbește și autoselectarea ca emițător⁵. Astfel, psihologii au descoperit că „între momentul în care o persoană își termină mesajul și momentul în care cealaltă începe să vorbească poate fi un interval de timp atât de scurt, încât poate fi considerat aproape inexistent (în anumite cazuri este mai mic de 50 de miimi de secundă), pentru că trecerea de la un vorbitor la altul este atât de netedă.

Cele două reguli ale accesului la cuvânt permit ocurența unor fenomene, printre care se numără *suprapunerile* unor intervenții comunicative, suprapuneri ce pot fi definite ca fiind „vorbirea simultană a doi (sau mai mulți) participanți la o conversație”⁶.

Există două tipuri de suprapuneri, și anume, *suprapunerile propriu-zise*, care „apar în punctul relevant pentru schimbarea emițătorului, când locutorul în curs nu-și desemnează succesorul, mai mulți participanți fiind la fel de îndreptățiți să-și asume rolul de emițător”, suprapunerile fiind în acest caz un rezultat al competiției pentru rolul de emițător, și *suprapunerile- rezultat al întreruperii locutorului*, care sunt „produse înainte de încheierea intervenției locutorului în curs, ca urmare a întreruperii acestuia de către un alt participant”, acest tip de suprapuneri fiind „forme de violare teritorială, grave prin aceea că pot constitui preludiul unui conflict”.

Comunicarea se realizează adesea prin secvențe discursive cu valoare introductivă, care au rolul de a sonda dispoziția de a conversa a interlocutorilor. Apoi, contactul se menține de către locutor prin diferite mărci discursive de tipul *ascultă la mine! Imaginează-ți!*

Același rol discursiv îl au și anumite adverbe, mai ales de afirmație și de negație: *Ești sigur, da? Mă recunoști, nu?*.

Putem concluziona deci, că, în ansamblul său, conversația, ca și celelalte segmente care o compun, se caracterizează prin coprezența formelor comportamentale social și lingvistic, generând dubla perspectivă asupra conversației: interacțională și ilocuționară. Deci, fiecare participant la actul de comunicare verbală își comunică propriile idei, dorințe, sentimente, intrând în același timp într-un proces interactiv cu ceilalți, solicitând reacții ale acestora și reacționând el însuși, într-un proces dinamic de negociere.

¹ Coșeriu Eugen „Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală” antologie, argument și note de Dorel Fînar, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”.

² Forăscu Narcisa, „Dificultăți ale limbii române”, Ediura Universității din București, 2002

³ Avram Mioara, „Gramatica pentru toți”, Editura Academiei, București, 1986

⁴ Margareta Manu Magda „Elemente de pragmalingvistică a românei vorbită regional”

⁵ Ionescu Ruxândoiu Liliana, „Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatica lingvistica”, Editura ALL, București, 2003

⁶ idem

BIBLIOGRAFIE:

1. Avram Mioara „Gramatica pentru toți”, Editura Academiei, București, 1986

2. Coșeriu Eugen „Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală” antologie, argument și note de Dorel Fînar, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

3. Coșeriu Eugen „Unitate lingvistică și națională”, București, 1994

4. Dicționar de Științe ale Limbii, Editura Științifică, București, 1997

5. Forăscu Narcisa „Dificultăți ale limbii române” Editura Universității din București, 2002

6. GALR, „Organizarea discursivă”, „Limba română vorbită”, Margareta Manu Magda, Editura Academiei, 2005

7. GALR „Organizarea focală a discursului” de Gabriela Forăscu, în „Enunțul”

8. Ionescu Ruxândoiu Liliana „Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatica lingvistica” Editura ALL, București, 2003

9. Ionescu-Ruxândoiu, Liliana, „Conversația: structuri și strategii”, Editura All, București, 1991

10. Magdalena Manu Magda „Elemente de pragmatică a textului literar”, editura Academiei, București, 1991

11. Margareta Manu Magda „Elemente de pragmalingvistică Editura Edu Tech, București, 2003

12. Rosetti, Alexandru, „Istoria limbii române”, București, Editura Științifică, 1964 -1966.

(urmare din pag. 17)

aflându-se iar în casa în care fiul său își dăduse ultima suflare, nu-și poate stăpâni durerea și s-a ridicat să plece. La ușă, luându-și rămas bun, a strecurat o vorbă șoptită către fosta noră:

- Stela, și de data asta ai avut noroc de un bărbat bun!

De atunci nu s-au mai văzut.

- Ei, ce spuneți?

- Și acum Stela, vecina, este bine?

- Nu foarte bine. De câteva luni i-a murit și cel de al doilea bărbat, după ce și acela a zăcut câțiva ani în pat, iar ea l-a îngrijit zi și noapte singură-singurică, fără niciun ajutor. Încă este convinsă că așa a fost să fie, din moment ce prima întâlnire cu el a avut-o în vis. În acel vis când erau în cimitir.

- Cine mai știe? Vise de noapte...

Florin T. ROMAN

ELEGIA SACRIFICIULUI CREATOR

Știu prea bine că a iubi înseamnă a suferi.
 Știu prea bine că cerul a izvorât dintr-o lacrimă,
 că cele mai frumoase flori

au odrăslit din lemn de cruce,
 că pâinea noastră cea de toate zilele
 s-a copt în sânge și sudoare,
 că iertarea ne zâmbește dintre patimi,
 că Învierea s-a împlinit într-un mormânt.
 Dar parcă uneori aș vrea
 să uit, să zbor și să dansez
 în ritmuri de horă românească străveche
 și să mă las împletit
 cu vlăstare de salcie bătrână
 din care își fac credincioșii cunună
 în ziua de Florii.

ELEGIA POMULUI INTERZIS

Reînflorească pomul cunoștinței
 în tainice versete și viori,
 din înălțimea crengilor ființei
 să ningă peste noi, frumos, cu flori.

Elementar să ningă și să viscolească
 cu vii stamine verzi, din zare-n zare,
 și-n loc de mere pomul să rodească
 dulci poame de iubire și iertare.

ELEGIA VISELOR CREDITOARE

Obişnuiam să merg cu mâinile la spate,
 ca un țaran împovărat de trudă,
 prin vise cu aluni și suflete curate
 încet, ca nimeni să nu mă audă.

Pășeam cântând șoptit în prag de dimineață
 și nu știau decât notele mele
 că viselor, ca la prieteni vechi de-o viață,
 le datoram un cer și șapte stele.

Elisabeta DRĂGHICI**Minime cotidiene**

S-a micșorat lumea
 mai mult și mai mult.
 Apasă pe suflet
 pe ochi și pe trup
 Nu-i loc, nu-i timp
 și nici o idee nu-ncearcă
 să tulbure cerul
 să-l rupă în nori.
 Cuvinte buimace
 ne cântă un imn
 ah, cât vacarm!

Repaos

Se conturează un gol
 ce se-ntinde pe suflete
 uneori e ucigător
 stafidind lumea.
 alteori e o pauză
 din care încolțește o idee
 sau un plan.
 Contranstant,
 umple timpul
 ca o cufundare ireversibilă
 în ape grele reducând la zero
 viața.

Se nasc dimineți fade
 ce nu văd oameni, nu simt case
 nu întrebă de dor.
 doar prăbușesc o lume.

Secunda

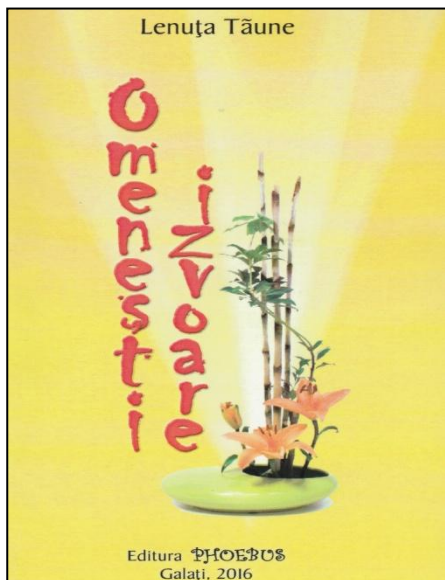
O secundă
 timpul încremenește
 ca prins între ghețare
 Un perfect suspans
 între tot și nimic
 Iar omul se-ntreabă
 caută
 vrea
 Se-atârnă de-o clipă.
 ...cât ar putea?

Femeie

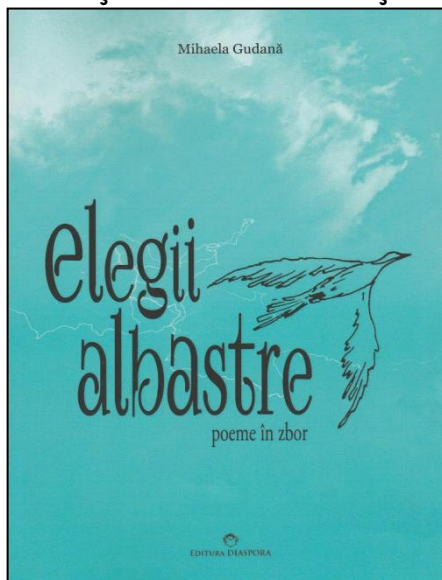
Își pleca capul...
 În ochi zvăpăiau amintiri-avalanșă
 Drumul de dimineață, pe răcoare
 Pașii copilăriei pe-o stradă învechită
 Soarele orbind
 Semnul de întrebare pentru absențele tale.
 Era doar ea, străină, nevăzută
 dar prezentă și pulsatilă
 în venele lumii.

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

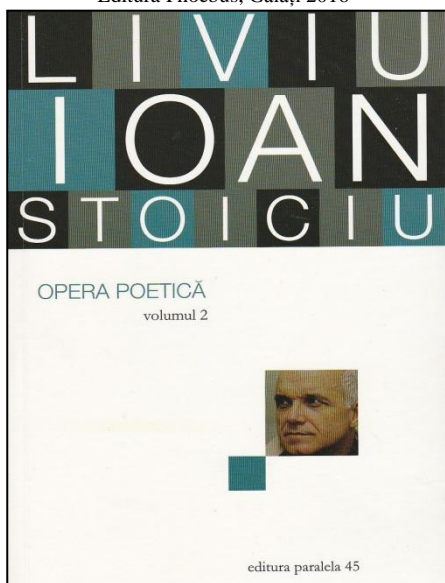
Lenuța Tăune – Omenești izvoare
Editura Phoebus, Galați, 2016

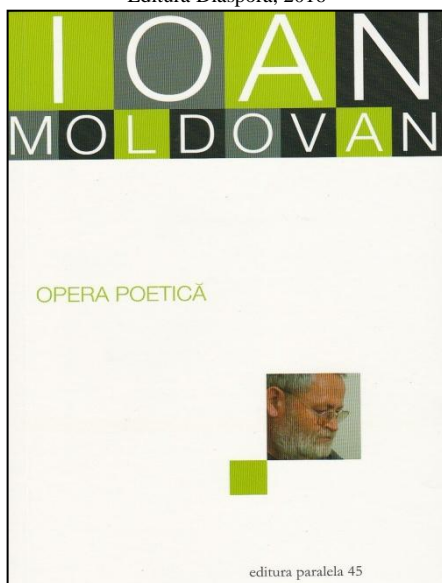
Mihaela Gudană – Relegii albastre
Editura Diaspora, 2016

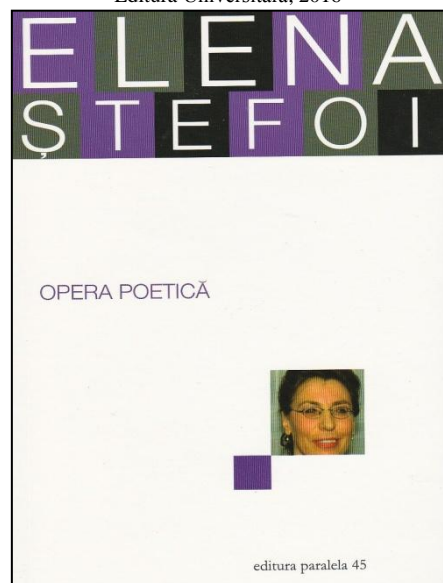
Alexandra Mihalache – Între expresie și adevăr
Editura Universitară, 2016

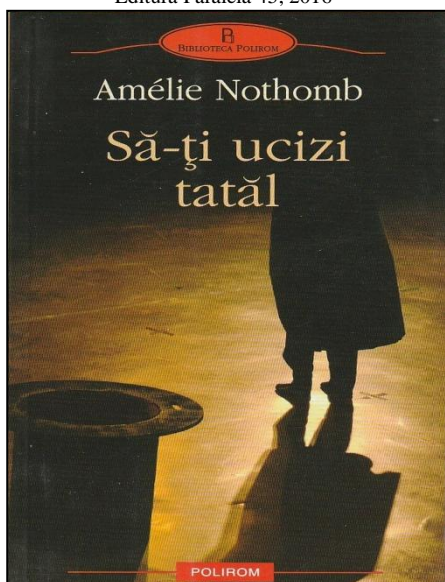
Liciu Ioan Stoiciu – Opera poetică, Vol. 2
Editura Paralela 45, 2016

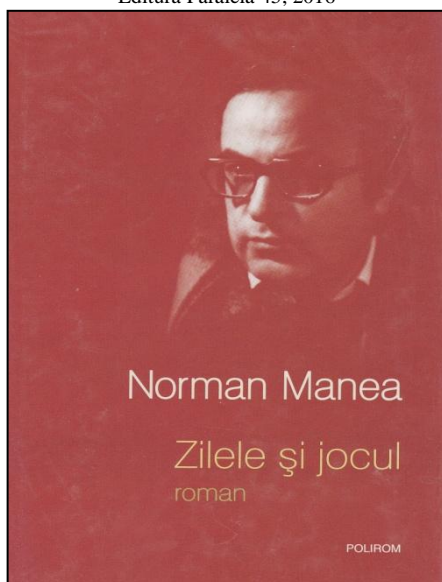
Ioan Moldovan – Opera Poetică
Editura Paralela 45, 2016

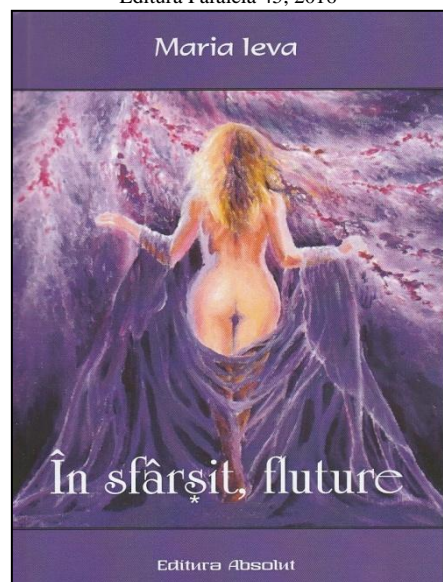
Elena ȘtefOI – Opera poetică
Editura Paralela 45, 2016

Amélie Nothomb – Să-ți ucizi tatăl
Editura Polirom, 2012

Norman Manea – Zilele și jocul
Editura Polirom, 2016

Maria Ieva – În sfârșit, fluture
Editura Absolut, 2016

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter

Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro